

VLOMI SE VRSTIJO

Med 29. oktobrom in 1. novembrom je bilo na posavskem koncu vlomljeno v tri vikende. Na Catežu je iz letne hišice Ljubljana zmanjkal tranzistor, na Stari gori pa sta imela vlomilski obisk dva Zagrebčana. Enemu je zmanjkala lokalna puška in nekaj oblačil, drugi pa vlomilec ni našel nič takega, kar bi se mu zdelo vredno odnesti. Domnevajo, da je isti ptiček vlomil v noči na 2. november tudi v upravne prostore Livarne v Dobovi. Po predalih pisalnih miz je iskal denar in odnesel 270 din, za seboj pa je pustil razdejane. Storišču so že na sledi.

FILMI ZA SMUČARJE

Smučarsko društvo Rog iz Novega mesta organizira v soboto, 9. novembra, ob 10. uri dopoldne v dvorani kina Krke brezplačen ogled avstrijskih filmov o smučanju.

Koruza z mokrih polj pod streho

31. oktobra je občinska konferenca ZSM iz Novega mesta v sodelovanju s šentjemejsko krajevno skupnostjo organizirala spravilo koruze s polj, ki so bila ob jesenskem deževju poplavljena. Akcije se je udeležilo okoli 80 mladincev in mladink iz vseh novomeških srednjih šol. Delali so ves dan in obrali koruzo na približno 7,5 ha. Pomagali so zlasti zasebnim kmetovalcem in tistim gospodarjem, ki imajo pri hiši premalo delovnih rok. Mladi so šli z veseljem na delo. Podobnih akcij v novomeški občini še ni bilo.

BOŽIDARJU JAKCU NAJVIŠJE PRIZNANJE

Občinska konferenca SZDL v Krškem je predlagala skupščini, da se umetniku Božidarju Jakcu za zasluge, ki jih ima za razvoj kulture v krški občini, podeli častno priznanje z medaljo Ivana V. Valvasorja. To naj bi bila obnem tudi zahvala za umetniško naklonjenost do Kostanjevice in krške občine. Akademik Božidar Jakac se je namreč odločil, da bo občini Krško volil del svoje grafične zbirke, ki bo dobila stalno galerijo v kostanjeviškem samostanu. Ta ustanova bo obogatila kulturne vrednote občine in mesta ob Krki.

J. T.

31. oktobra, na svetovni dan varčevanja, je Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto odprla v metliški osnovni šoli 15. SNOUB Belokranjske drugo pionirsko hranilnico na svojem območju. Tako kot v Krškem je DBH tudi v Metliki opremila šolsko pionirsko hranilnico z vsem potrebnim inventarjem in pisarniškimi stroji. Na sliki: prvi navdušeni mladi varčevalci izpolnjujejo pristopne izjave. (Foto: S. Mikulan)

Celi vlaki mleka iz Posavja

Kooperacija je ta čas malone edina pot, ki kmeta usmerja in mu lahko vsaj kolikor toliko pomaga na zeleno vejo. Med kmetovalci v brežiški in krški občini je najbolj razširjena reja molznic in odvajanje mleka. V obeh občinah ga odkupijo po pet milijonov litrov na leto: krški Agrokombinat 2 milijona litrov, Agraria Brežice pa tri milijone od približno tisoč kooperantov.

Izkupiček od mleka predstavlja za kmete edini stalni mesečni dohodek. Ko se navadijo nanj, se mu ne želijo več odpovedati, čeravno so pri plačilu večkrat prikrajšani zaradi slabe higijene mleka. To je spet poglavje zase. Rešitev je v hladilni opremi odkupnih postaj oziroma v boljši opremljenosti posameznih gospodarstev.

POSAVJE: POMOČ KOZJANSKEMU

Na seji medobčinskega sveta SZDL za Posavje so minuli četrtek v Sevnici govorili o dosedanjih pomočih delovnih ljudi in občanov po potrebi prizadetemu Kozjanskemu, ravno tako pa so pozvali vse, da se vključijo tudi v drugi krog zbiranja prispevkov. V prvi akciji so v občini Brežice zbrali 774.588 dinarjev, v Krškem 894.598,85, v sevniški občini pa 469.706 dinarjev.

KRŠKO: OCENA GOSPODARJENJA

Delegati bodo na ponedeljkovi seji občinske skupščine v Krškem razpravljali o letošnjih gospodarskih gibanjih v občini ter vzporejali rezultate s smernicami, ki jih je občinska skupščina sprejela za tekoče leto. Sprejeli bodo vrsto odlokov in sklepov o prevzemu investitorstva za dokončanje asfalta na cesti Dolenja vas - Pohanca. Tam sta še dva kratka makadamska odseka, ki ovirata povezavo z Brežicami na levem bregu Save. Skupščina bo imenovala tudi komisijo za izdelavo srednjeročnega programa družbenoekonomskega razvoja občine v obdobju 1976-1980.

FRANC ŠETINC OBISKAL KOČEVJE

Franc Šetinc, sekretar izvršnega komiteja ZK ZKS, je v torek predaval na seminarju za sekretarje osnovnih organizacij ZK in člane občinskega komiteja ZK Kočevje. Govoril je predvsem o aktualnih nalogah po obeh kongresih ZK. Popoldne si je ogledal gradnjo ceste od Kočevja proti Brodu na Kolpi, zvečer pa se je udeležil sestanka osnovne organizacije ZK v Vasi Fara in se seznanil s problemi tega dela kočevske občine.

LITERARNO-GLASBENI VEČER V ČRNOMLJU

V počastitev tridesete obletnice prvega kongresa kulturnih delavcev, ki je bil v Semiču 4. I. 1944, so priredili člani SNG in Opere v Črnomljskem Domu kulture literarno-glasbeni večer. Na njem so sodelovali tudi Aleksander Valič, Zlata Ognjanovič in Pavle Sivc, ki so se med vojno udeležili kongresa v Semiču.

Kažipot za delo

Ob 8. kongresu sindikatov v Celju

Danes se začneja v Celju 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Ta kongres se razlikuje od dosedanjih: je kongres akcije za dosledno uresničevanje interesov delavskega razreda, vsega tistega, kar smo zapisali v ustavo in dokumente 10. kongresa ZKJ in 7. kongresa ZKS. Tega ni malo, saj hočemo omogočiti popolno oblast delavcev nad razmerami, v katerih živijo in delajo, nad sredstvi, ki jih uporabljajo za delo, in nad celotnim dohodkom, ki ga ustvarjajo.

Pri vsem tem za delo sindikatov resnično ne potrebujemo posplošenih sklepov, takih, ki bi zgolj ponavljali ustavo in partijska stališča. Hočemo pa sklepe, ki bodo jasno povedali, kaj moramo v prihodnjem obdobju storiti in kdo je za kaj odgovoren. To pomeni, naj bi bili ti sklepi kažipot za organizirano delo in akcijo vseh članov sindikata, ne pa samo za sindikalne organe in aktiviste.

Naj poudarim, da smo sindikat člani sami in da je vse drugo zgolj pripomoček, predvsem sredstvo za naše akcije. To temeljno izhodišče je upoštevano v novi listini, ki se imenuje statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov v SR Sloveniji, in kajpak v osnutkih vseh kongresnih sklepov. Statutarni dogovor in osnutki vseh 17 kongresnih sklepov so bili skrbno pripravljani in septembra dani v javno razpravo članstvu. Na Dolenjskem je bila razprava opravljena v roku. Pravočasno smo izvolili tudi delegate, od katerih bo večina - to velja zlasti za delegate iz novomeške občine - aktivno sodelovala na kongresu.

Ob koncu naj ponovim, da nalog in zadolžitev ni malo, zato bo konkretno delo v TOZD in drugih organizacijah še nujnejše. Samo tako bo tudi možno uresničiti, da „nič, kar je pomembnega, ne sme mimo sindikata“. Nemara bi ne bilo odveč, da bi vsaj v večjih TOZD sindikalni aktivisti postali profesionalci.

FRANC BORSAN

PRED PRAZNIK ASFALT V VASI

Vse kaže, da se bo praznovanje sevniškega občinskega praznika popestrilo še z nekaterimi delovnimi zmagami občanov nekaterih krajevnih skupnosti. Kljub slabemu vremenu je bilo v torek končano asfaltiranje ceste skozi Orehovo, nato pa je novomeško Cestno podjetje, TOZD Krško, prepeljalo stroje za polaganje asfalta v Boštanj, kjer so tudi že pripravili vse potrebno za asfaltiranje ulic. V tretjem kraju, ki naj bi letos tudi dobil asfalt, Studencu, imajo težave z gromozom. Manjka jim ga še okrog 1.500 kubičkov, ker ga zaradi vode v boštanjski gromoznici niso mogli dobiti.

Plitvo območje nizkega zračnega pritiska se zelo počasi pomika nad zahodnim Sredozemjem proti vzhodu. Nad Balkan doteka z jugovzhodnimi vetrovi vlažen zrak, ki povzroča oblačnost, ponekod pa tudi padavine.

Modernizacija ceste Sevnica-Krško se vendarle bliža koncu. Marljivo roke delavcev so premagale tudi večjo oviro - veliko skalo tik pred Krškim, tako da bo lahko po cesti stekel promet še pred koncem tega meseca, ako ne bo nepredvidenih zastojev. Na sliki: vrtnanje skale. (Foto: Franc Pavkovič)

Sedem otrok ob očeta

Tragedije ne prizanašajo Ruparjem iz Šmarja

Z malokom se je življenje tako bridko poigralo kot s številno družino Ruperjevih iz Šmarja pri Sevnici. Pred nekako 15 leti je v mlaki na Dedni gori utonil 22-mesečni sinček, minulo soboto je padla z balkona 15-letna hči, ponoči pa je vlak povozil še očeta.

Strojvodja Jože Rupar se je ta večer odpeljal z vlakom ob četrt na devet v službo proti Dobovi. Domnevajo, da je moral izstopno postajo predremati, zato je izstopil šele v Sotli. Nazaj se je odpravil peš po tiri, tam pa ga je zbil vlak.

Ta dan je bil že tako in tako žalosten za družino. Hčer, ki se je okrog poldneva poškodovala pri padcu z balkona, kjer je do-

bila lažji pretres mozganov, so proti večeru odpeljali v bolnišnico in je sedaj že zunaj nevarnosti. Kar šestero otrok je še v raznih šolah. Vsi so odličnjaki. „Vsaka deklica uči drugo,“ je povedala užalostena mati te številne družine, v kateri se je rodilo dvoje dvojčic. „Najmlajša petletna hči že zna pisati. Fant je nameraval nadaljevati študij, ne vem, kako bo sedaj,“ je potožila mati.

Pokojnik je bil močno priljubljen med ljudmi. V tem užalostenem domu se je zglasilo tudi ob zadnjem slovesu mnogo ljudi. Prav gotovo zato skrbna družina v prihodnosti ne bo osamljena.

A. Ž.

Bрата ŽELEZNIK TRETJA

Ekipe AMD Ribnica (brata Železnik) je na letošnjem tekmovalstvu Jugoslavije osvojila tretje mesto v kategoriji nad 1300 ccm. Prvo mesto je osvojil Aleš Pušnik, drugo pa Milošević. Brata Železnika na Balkanski dirki v Skopju nista prišla do cilja zaradi okvare na avtomobilu.

Sevniška občina praznuje

Te dni slavijo občani sevniške občine svoj praznik v spomin na akcijo reševanja jetnikov iz sodnih zaporov med vojno, ki jo je izvedel Dušan Kveder-Tomaž z borci brežiške čete. Športne prireditve v čast prazniku so se pričele že minul teden, v tem tednu se bo zvrstilo še nekaj kulturnih dogodkov (včeraj gostovanje Slovenskega kvinteta trobil, danes nastop Ladka Korošca in otvoritev del domačih likovnikov).

Taka praznovanja so po-

navadi tudi mejnik prikaza novih dosežkov gospodarskih organizacij. Posebnih otvoritev letos ne bo, čeprav je vrsta za občinsko skupnost življenjsko pomembnih objektov v gradnji, kot npr. novi most čez Savo, prostore obnove Kopitarna, v rekonstrukciji je žaga brežiškega gozdnega gospodarstva. Do prihodnjega septembra naj bi prišli delavci krmeljske Metalne do. strehe nad glavo. Za začetek del bodo v soboto položili simbolični temeljni kamen.

Neobdelan svet svari

Ali res smemo tako lahkomišlno opuščati obdelovalno zemljo? Tudi delavcu ni več vseeno

Gospodarsko zaostala območja bi morala dobiti ceste, vodovod in industrijo, sicer bodo mlajši ljudje pobegnili od doma. Tako nekateri predlagajo za Kozjansko, Haloze in druge podobne kraje v Sloveniji. Pozabljajo pa, da ni dovolj, če ljudje le ostanejo v takih krajih, ampak bi bilo treba tudi obdelovati zemljo.

Mnogim kmetom ne more dati skopa zemlja na malih kmetijah dovolj dohodkov. Iščejo dodatni zaslužek in zaposlitev. To jim omogoči tovarna, ki jo postavijo v bližini, ali dobra cesta, po kateri se lahko vozijo vsak dan v oddaljeno tovarno. Dodatni dohodek pa se sčasoma spreminja v glavnega, zlasti pri mlajših kmečkih ljudeh, ki kmetije ne cenijo tako kot njihovi očetje. Želijo si več prostega časa, posestva so slabše obdelana. Ne le na skopi hribovski zemlji, celo v

Savinjski dolini nekateri že opozarjajo na take pojave.

Neobdelane kmetijske zemlje je vse več. Nekateri lastniki ne utegnejo pokositi travnikov, ko jim trava zraste sama. Še manj utegnejo sejati in žeti. Kmet je že plačal, da so mu s traktorjem preorali njivo, pa ni posejal korenin. Zaradi priljubljenosti zaposlitve baje ni utegnil. Več mu je pomenil dnevni zaslužek.

Zaradi možnosti zaposlitve kmečkih ljudi v drugih dejavnostih ostaja vse več zemlje neobdelane. V občini Ravne na Koroškem je to postal že občinski problem. Takega razvoja se ne bojijo kmetje, zlasti ne njihovi otroci, saj se lahko zaposlijo v bližnjih industrijskih podjetjih. Bojijo se delavci, ki potrebujejo tudi hrano, ne le zaslužek v denarju. Občinski organi in delovni kolektivi v tej občini že delajo načrte, kako bi v prihodnje zadržali dovolj kmečkih ljudi na kmetijah, da bi pridelali več mleka, mesa in pridelali več drugih živil. Hrana postaja vse bolj dragocena pri nas in na svetovnem trgu.

Kozjansko je še daleč od

TELEGRAMI

LIZBONA — V portugalskem glavnem mestu se mudi delegacija SZDL Jugoslavije, ki jo vodi Marin Cetinić. Sestala se je s portugalskim zunanjim ministrom in generalnim sekretarjem socialistične stranke Mariom Soaresom in razpravljala o možnostih za izboljšanje medsebojnih stikov.

BERN — Po nekajtedenskem premoru je Sovjetska zveza znova začela prodajati zlato na mednarodnem trgu. Izrabila je priložnost, ko se je cena zlata nekoliko dvignila. Mehijo, da bo sedaj zaradi večje ponudbe cena zlata znova padla, vendar pa ne pod 160 dolarjev za unčo.

(Iz zadnjega „PAVLIHE“)

Zanimivosti naše rubrike iščemo običajno po svetu, toda nobenega razloga ni, da jih ne bi od časa do časa pobrali tudi iz domačih logov. Denimo: obisk dr. Hernyja Kissingerja v Beogradu (o čemer sicer poročamo podrobneje v sosednji rubriki) je bil zares nenavaden. Odpadlo je vse nepotrebno, da bi se ohranilo bistveno in tako je ameriški gost od okroglo sedmih ur, kolikor je bil v Jugoslaviji, šest ur prebil v razgovorih. Ze po prihodu v Beograd je prekršil vsa pravila protokola in se namesto v svojo uradno rezidenco na Dedinje odpeljal naravnost v poslopje zveznega izvršnega sveta na razgovore. Medtem je tudi njegova soproga Nancy po svoje „krojila“ vnaprej pripravljen (zanjo posebej) program obiska in je, na primer, odpovedala obisk galerije fresk. To je storila v zadnjem trenutku in potegnila za nos večjo skupino novinarjev, ki so jo zaman čakali pred vhodom v galerijo. Sicer pa o neizčrpani energiji ameriškega zunanjega ministra najbolj prepričljivo govori naslednji podatek: potem ko se je v Jugoslaviji pogovarjal kar šest ur, je stopil v letalo, ki ga je odpeljalo v Rim. Tam se je z letališča odpeljal naravnost v predsedniško palačo na svečano večerjo s predsednikom italijanske republike Leonejem. Zgodaj zjutraj naslednj dan je povabil na zajtrk (!) grškega zunanjega ministra in med grizljaji gnjati z jajcem razpravljali o ciprski krizi. Samo nekaj ur kasneje je govoril na svetovni konferenci o prehrani, priredil opoldne kosilo za skupino delegatov, nato sedel v letalo, se odpeljal v Kairo, kjer je takoj začel z uradnimi pogovori in bil potem gost na večerji pri predsedniku Sadatu!

Tačas pa prihajajo iz Kalifornije hrabrilne novice o zdravju bivšega ameriškega predsednika Richarda Nixona, ki so ga morali nujno operirati zaradi nevarnega strdka krvi v žili noge. Strdek je namreč pretil, da bo prišel v pljuča in povzročil smrt. Nixon je bil tri dni v kritičnem stanju, sedaj pa mu gre na bolje... Zdravje predvsem...

RIM — Rimska policija je s svojimi posebnimi oddelki obkolila največje rimsko letališče potem ko je dobila nekaj anonimnih telefonskih svaril, da pripravljajo neznanci napad na letališko poslopje. Ker je tačas v Rimu tudi svetovna konferenca o prehrani, je skrb oblasti za varnost delegatov, med katerimi je tudi nekaj znanih imen svetovne politike in znanosti, več kot razumljiva. Na sliki: vojniki posebnih policijskih oddelkov na straži na letališču Leonardo da Vinci. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Po obisku predsednika republike Tita v Danskem, ki se je končal uspešno in je potrdil obojestransko zanimanje za krepitev medsebojnih odnosov, so imeli v začetku tega tedna najvišji jugoslovanski voditelji še ene pomembne politične pogovore, ko se je v Beogradu mudil ameriški državni sekretar za zunanje zadeve dr. Henry Kissinger.

Kissingerjev obisk je bil sicer časovno izredno kratek (samo okroglih sedem ur), toda topot pomembnosti ni bila v razmerju z dolžino obiska. Gost je namreč v sedmih urah opravil serijo razgovorov, za katero porabijo manj dinamični obiskovalci tri dni ali več.

Vsaka minuta njegovega bivanja v jugoslovanski prestolnici je bila izrabljena za politične razgovore — najprej z zveznim sekretarjem za zunanje zadeve Milošem Minićem in predsednikom zveznega izvršnega sveta Djemalom Bijedićem, nato pa še s predsednikom republike Titom. V pogovorih je z jugoslovanske strani sodeloval tudi Edvard Kardelj, nadaljevali pa so se tudi med kosilom, ki ga je predsednik Tito priredil v čast ameriškega gosta.

Pogovarjali so se o bilateralnih stikih in nadaljnjem razvoju ameriško-jugoslovanskih odnosov, pa o bližnjevzhodni ter ciprski krizi ter o aktualnih ekonomskih problemih (inflacija, pomanjkanje hrane, surovine, odnosi med razvitimi in nerazvitimi), ki zanimajo obe strani.

V jugoslovanskih krogih je bilo mogoče po obisku zaznati veliko zadovoljstvo tako zaradi zaključkov kot zaradi vzdušja med pogovori. Bili so namreč izredno odkriti, prijateljski in koristni.

Obe strani sta poudarili veliko zainteresiranost za nadaljevanje dobrih in še o boljših obojestranskih stikih, pri čemer nekateri razlike v mnenjih nikakor niso razlog za usodnejše nerazumevanje. Iskanje skupnega v različnem bi bila ena izmed možnih oznak za sedanji trenutek ameriško-jugoslovanskih odnosov.

Izredno pomembno je tudi, da je mogoče v ameriškem stališču zaznati nekatere pozitivne pristope k politiki neuvrčenosti, ki doslej v ameriških očeh ni bila kdove kako cenjena.

Eno k drugemu: obisk je bila dobrodošla priložnost, da se utrdijo nekatera sicer že sprejeta načela, na katerih počivajo odnosi med obema državama: predvsem zainteresiranost Zdrženih držav, da ostane Jugoslavija neodvisna, suverena in neuvrščena, pripravljenost, da se medsebojni stiki še naprej kre-

pijo in da se v tem smislu ureni ničijo tudi nekatere konkretne pobude sodelovanja na gospodarskem, kulturnem in nekaterih drugih področjih.

SVETOVNA KONFERENCA O PREHRANI

V Rimu se je medtem začela svetovna konferenca o prehrani, na kateri je bil med prvimi napovedanimi govorniki tudi ameriški državni sekretar za zunanje zadeve dr. Henry Kissinger.

Konferenca naj bi preučila možnosti, kako premostiti vse

Kissinger v Beogradu

širši prepad med čedalje hitrejšim porastom števila prebivalstva in za njim zaostajajočo proizvodnjo hrane — ali z drugimi besedami: kako zagotoviti dovolj hrane za človeštvo?

Nekatere točke te razprave smo imeli priložnost slišati že na letošnjem izrednem zasedanju generalne skupščine o surovinah in energiji in na konferenci o prebivalstvu — toda tvarine za razpravo je ostalo dovolj.

Problem je med drugim tudi v tem, da se tudi s tega vidika odpira in poglablja prepad med razvitimi in nerazvitimi in da doslej nismo kaj prida uspešno delovali, da bi se to neugodno razmerje popravilo.

TELEGRAMI

MOSKVA — V Moskvi so znova odprli za javnost Leninov mavzolej in ploščad na Rdečem trgu, ki je bila zaradi prenovitvenih del zaprta 176 dni. Stare kocke so namreč morali obnoviti, ker je grozila nevarnost, da se bo sicer stena Leninovega mavzoleja začela nagibati. Obnovili so ga natanko po prejšnji podobi in obiskovalci v bistvu sploh ne ločijo nobene razlike.

ANKARA — Turška vlada je podaljšala izredno stanje v nekaterih provincih države.

PARIZ — Francija je pred splošno stavko, ki lahko docela ohromi gospodarstvo dežele. Poštarijem so se pridružili še bančni in uslužbeni nekaterih drugih ustanov, ne delajo pa tudi komunalne službe, železničarji, nekateri elektrarne, delavci v nekaterih tovarnah in drugi. Vse stavkujoči zahtevajo višje osebnih dohodkov in boljše delovne razmere, menijo pa, da imajo stavke tudi pomembno politično ozadje, saj so jih v večini primerov organizirale levčarske sile. Kot kaže, bodo stavkali tudi grafiki, kar pomeni, da tudi časopisi ne bodo izhajali. Menijo, da se bo morala vlada odločiti za izredne ukrepe.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Te dni je v ospredju naše družbenopolitične dejavnosti izredno pomembna naloga, za katero potekajo priprave že od sprejetja novih ustav, uresničiti pa jo bo treba do konca leta. Dotlej bo namreč treba oblikovati samoupravne interesne skupnosti, katerih skupščine bodo enakopravno odločale s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitične skupnosti. Sem sodijo — naj ponovno poudarimo področja, ki so po novem tako opredeljena v našem družbenem sistemu — področje vzgoje in izobraževanja, raziskovalna dejavnost, kultura, zdravstvo in področje socialnega varstva.

Oblikovanje SIS bo torej prvenstvena družbenopolitična naloga prihodnjih nekaj tednov. Ze v teh dneh pa o tem potekajo dokaj intenzivne razprave na vseh ravneh — posebej se je ob tem zavzela Socialistična zveza kot nosilec postopka (volitev) za dokončno oblikovanje SIS. Na predsedstvu zvezne konference SZDL so prejšnji teden (v torek) razpravljali o načinu ustanavljanja in delovanja SIS, pri čemer je bilo veliko govora o pomembnih nalogah Socialistične zveze pri doslednem razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov na novih ustavnih načelih. Ustanavljanje SIS je namreč tudi izredno pomembno področje plodnega idejno političnega udeleževanja v boju za nadaljnjo socialistično preobrazbo družbe — so poudarili — za uresničevanje neodtujljivih pravic delavcev, da neposredno odločajo o svojem materialnem in družbenem položaju.

Socialistična zveza se bo zavzemala za to — je bilo rečeno — da se bodo v vsaki občini ustanovile skupščine SIS ali enote s tistih področij, ki so navedena, da je zanje obvezno oblikovati samoupravne interesne skupnosti zaradi celovitosti skupščinskega sistema.

Predstavniki republik in pokrajin so na seji predsedstva ZK SZDL povedali, da so

SIS marsikje že ustanovljene in da so dosedanje izkušnje na tem področju v glavnem pozitivne — vendar ni vzroka za to, da bi bili že docela zadovoljni, saj je večina dela še pred nami. Z ustavo določen rok za samoupravno konstituiranje združenega dela (in v ta okvir sodi tudi oblikovanje SIS) je, kot rečeno, konec tega leta. SZDL in druge družbenopolitične organizacije bodo potemtakem morale napeti vse sile, da bo to delo pravočasno opravljeno.

Minulo sredo je o tej temi razpravljalo tudi predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije — podprli so predlog zakona o oblikovanju in volitvah delegacij ter

Največja pozornost oblikovanju SIS

delegiranju delegatov v skupščine tistih SIS, ki enakopravno sodelujejo s skupščinami družbenopolitičnih skupnosti. Ta zakon, ki je sedaj že pripravljen za sprejem, bo republiška skupščina obravnavala že v prihodnjih dneh (sočasno s še nekaterimi drugimi zakoni, nujnimi za uresničenje ustavnih določil glede samoupravnega organiziranja združenega dela), tako da bo glede zakonodaje — kot je bilo poudarjeno — vse pravočasno pripravljeno, da bi kandidacijska telesa lahko začela delovati pravočasno ter da bi celotni volilni postopek v zvezi z oblikovanjem SIS lahko izvedli zares pravočasno.

Napovedano je, da bodo volitve v zvezi z oblikovanjem SIS izvedene 8. decembra. Po-

tekale bodo podobno, kot so potekale letošnje volitve v marcu.

Prejšnji teden je veliko pozornost vzbudil najnovejši „devizni“ ukrep pri nas — ko so pristojni spremenili vrednost dinarja v odnosu na konvertibilne valute. Vrednost dinarja se je tako spremenila, da so te (konvertibilne) valute poslej v bančni menjavi v povprečju za 7 odstotkov dražje kot doslej. Rečeno je bilo, da je bil ta ukrep nujen, saj je Narodna banka Jugoslavije s tem uskladila razmere v ponudbi in povpraševanju na našem deviznem trgu.

Guverner Narodne banke Branislav Čolnovič je ob tem poudaril, da je bilo pri nas v zadnjem času opaziti na deviznem trgu vse večje povpraševanje po konvertibilnih valutah, saj je gospodarstvo terjalo vse več deviz, da bi krilo naraščajoči uvoz, ta devizni primanjkljaj pa se sočasno ni kril iz izvoza, ki ne narašča tako, kot bi si želeli.

Zato je bilo potemtakem nujno izravnati ceno dinarja v primerjavi s konvertibilnimi valutami ter jo ustrezno znižati. S tem ukrepom bomo — kot je bilo tudi poudarjeno — uspeli spodbuditi izvoznike, da bodo izvažali več našega blaga na tuje (kar je nujna usmeritev), hkrati pa nam bo bržčas uspelo učinkovito zavreti prekomerno naraščanje uvoza, ki nam sedaj zares hudo bremeni zunanjo plačilno bilanco.

Južni kraji države so močno poplavljeni — ocenjujejo, da je v Jugoslaviji kar kakšnih 400.000 hektarov poplavljenih zemljišč. Posebno hudo so tokratne poplave prizadele Hrvaško (ob Savi), pa tudi BiH. Povzročena škoda je velikanska, saj je poplavljenih na tisoče hektarov plodnih polj, na katerih so še pridelki letošnje letine oziroma posevki, razen tega pa je bilo treba preseliti tudi na tisoče ljudi, ki so ostali brez strehe nad glavo, brez živine in drugega. Po vsej državi se je začela akcija zbiranja pomoči (ki jo že organizira Rdeči križ), prizadeti pa opozarjajo, da bo poplavna območja treba učinkovito zaščititi z regulacijo rek — predvsem Save — v vsej njihovi dolžini.

Na koruznih poljih veliko delovnih rok nadomeštuje stroji. V brežiški občini so kmetje ustanovili že osem strojnih skupnosti, ki jih je Agraria - TOZD Kooperacija letos izdatno podprla z odobritvijo kreditov za nakup linij za spravilo koruze in sena. (Foto: Jožica Teppey)

29. oktobra je bila na Jasnici pri Kočevju svečanost ob zaključku politične šole, ki jo je obiskovalo 34 slušateljev. V kulturnem programu sta nastopila prvaka ljubljanske opere basist Ladko Korošec in sopranistka Sonja Hočevarjeva ob spremljavi pianistke Milene Trostove.

Pred nedavnim je lahko stekel promet čez novi most Impoljskega potoka ob izlivu v Savo. Stari most je bil zaradi križišča s cesto proti Bučki nevarno ozko grlo. Novo vozišče je široko, delo je opravila Dolenjska vodna skupnost. (Foto: Železnik)

Člani društva za vzgojo in varstvo ptic so se na minulem sestanku dogovorili, da bodo takoj pričeli z izdelavo ptičjih krmilnic in jih postavili po vrtovih. Med zimskimi počitnicami pa bodo v avli nove šole spet odprli razstavo ptic. (Foto: F. Brus)

STANOVANJE ALI VIKEND

Sedmemu sindikalnemu kongresu so novomeški sindikati med drugim poslali tudi tole naročilo: podpiramo solidarnostno gradnjo stanovanj, toda s pripombo, da bi preprečili tistim, ki imajo družbena stanovanja, graditi počitniške hišice. Dobra misel, toda kaj težko izvedljiva. V praksi se namreč hitro zaplete, kot se je pri tistem vojvodinskem predlogu, po katerem naj bi lastniki velikih počitniških hišic prepustili družbena stanovanja bolj potrebnim in se preselili v vikende.

Kako je sploh mogoče, da si ljudje omissijo prejel luksuz - počitniško hišico kot pa nujno potrebno vsakodnevno stredo nad glavo, se najprej vprašajmo! Zato, ker "ti mora stanovanje dati država". Taka miselnost še živi, vendar je bo moralo biti konec.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotni tedenski sejem v Brežicah so rejci pripeljali 512 prašičev v starosti do tri mesece in 37 prašičev, starejših od tri mesece; prvih so prodali 367 po 19 dinarjev kilogram žive teže, drugih pa so prodali 24 po 15 - 16 dinarjev kilogram žive teže.

NOVO MESTO - Rejci so na sejem pripeljali 611 prašičev, prodali pa so jih 428. Cene prašičev, starih od 6 do 12 tednov, so se gibale med 300 in 410 dinarji za žival, prašiči, stari od 3 do 7 mesecev, pa so veljali 420 do 700 dinarjev. Govcne živine so rejci prignali 62 glav, prodali pa so 26 glav. Cene volom so bile od 12 do 13 dinarjev, kravam od 7 do 8,50 dinarjev, mladi živini pa od 10,50 do 12,50 dinarjev za kilogram žive teže.

Kmetijski kotiček

Kokoši »stavkajo« v temi

Dolžina dneva in nesnost kokoši sta v neposredni zvezi. Vse krajši dan pomeni vse manj svetlobe, manj svetlobe pomeni manj hormona, ki spodbuja tvorbo jajčnega rumenjaka in s tem jajce, manj jajc ima za posledico zmanjšan dohodek od kokošereje - in višje cene jajc na trgu. To prinaša zimski čas in šele Neža v januarju prekine to „pesem“.

A vendar je mogoče povečati nesnost v zimskih mesecih tudi pri kokoših v kmečki reji. Število jajc, ki jih znese posamezna kokoš, je odvisno od prirojenih posameskih lastnosti in od prehrane živali. Jajce ima v sebi vse snovi, ki so potrebne, da se razvije mlado bitje, ne da bi karkoli - razen toplote - dobivalo od zunaj. V sebi ima zlasti visokovredne beljakovine, zato mora kokoš, ki tako jajce izvali, dobiti tudi visokovredno krmo. Tako pridemo do odgovora, kako povečati nesnost v neugodnem času.

Dobra kokošja piča, ki ima v sebi dovolj beljakovin, spodbuja tvorbo jajc. Dobro je, če je do polovice teh beljakovin živalskega izvora (ribja, mesna moka, klavnični odpadki). Če jih ni mogoče dobiti posamično, kupi rejec beljakovinske koncentrate; to sicer rejo nesnic podraži, toda še vedno se izplača. Če krmimo le z žitom, ki nima dosti beljakovin, lahko namreč nesnost dalj časa povsem preneha.

Kot že rečeno, ima na nesnost velik vpliv tudi dolžina dneva, oziroma osvetlitev. To lahko umetno podaljšamo. Ni poseben strošek, če gori v kurnici določeno čas električna žarnica. Priporočljivo je, da imajo kokoši prilžno 16 ur svetlobe vsak dan; kolikor je manjka, prispeva elektrika. Nesnica potrebuje približno 26 ur svetlobe, da napravi v sebi eno jajce!

Razen od poglavitnih dveh vplivov - hrane in svetlobe - je tvorba jajc odvisna tudi od toplote in splošnih higienskih razmer. Kokošnjak, v katerem bodo pozimi zaprte kokoši, ne sme biti premrzel. Vsaj 10 stopinj Celzija je treba zagotoviti; če ne gre drugače, ga tudi ogrevamo.

Inž. M. L.

Senovo: resen klic rudarjev na pomoč

Na to, da bodo zaloge rjavega premoga v rudniku Senovo slej ko prej izčrpali, so pričeli opozarjati že pred nekaj leti in si že takrat prizadevali delu zaposlenih najti nova delovna mesta. Ob splošni energetske krizi pa so tudi razmišljali, ali ne bi morda le uspelo „življenje“ premogovnika z odkrivanjem novih rudnih slojev še podaljšati.

Rudarje skrbi jutrišnji dan. Premoga bo zmanjkalo že l. 1980! Kaj bo delalo 460 rudarjev?

Javno mnenje, ki so ga o podaljšanju obratovanja ustvarjala tudi nekatera sredstva javnega obveščanja, se je pokazalo za popolnoma neutemeljeno. Upi, ki so jih v kolektivu še vseeno gojili, da mora zemeljska notranost skrivati nove žile, so bili, žal, zmotni.

Domači strokovnjaki, ki so zaradi tega odprli posebno raziskovalno prognozo, so ugotovili, da je v zahodnem polju, na najnižji rudniški koti 125 metrov, sled premoga široka samo še dva centimetra. To pomeni, da se je rudni sloj izklinil, oziroma izjalovil. Po tem odkritju so strokovnjaki lahko že dokaj točno napovedali življenjsko dobo tega našega premogovnika.

Direktor delovne organizacije inž. Vidmar meni, da je skrajna meja 1980. ali 1981. leto, lahko pa še prej. Zato bo treba pospešiti prizadevanja za zagotovitev socialne varnosti, to je iskanju možnosti za delo več kot 460-članskemu kolektivu. Vendar ne bodo zadostovala zgolj prizadevanja samega rudnika in krške občinske skupščine, pomoč bo morala dati tudi širša družbena skupnost. Ponovno opozorilo naši javnosti o iztekanju življenjske dobe senovskega premogovnika je zato še toliko bolj potrebno in upravičeno!

Ž. ŠEBEK

Malo morje vina

Ni vseeno, kako je pri sosedih; tudi naše vinogradništvo že občuti, da se Evropska gospodarska skupnost od leta 1970 sem, odkar je bil uveden skupni režim cen, dobesedno koplje v vino. Presežek vina je ogromen. Računajo, da so dežele skupnega trga letos pridelale 168,4 milijona hektolitrov vina (za primerjavo: Jugoslavija pridelala 6 do 7 milijonov hektolitrov), kar je približno 16 milijonov hektolitrov več, kot bodo vina potrebovale.

Kam z vinom, se sprašujejo, da presežek ne bo zbil cene. Eni predlagajo, naj bi slabša vina izločali z ostrijo kontrolo, drugi pa, naj bi vino v večjem obsegu predelovali v vinski destilat (vinjak), ki ga je mogoče trajno uskladiščiti. Verjetno je

tudi, da se bo zmanjšala zajamčena cena in se tako zmanjšalo zanimanje za obnovo vinogradov, ki je v zadnjih letih zlasti v Italiji in Nemčiji zavzelo velike razsežnosti.

Odnovljeni vinogradi v okolici Stuttgarta: zahodni Nemci pridelajo zdaj sami večino potrebnega vina.

Dolenjci s cvičkom sicer ne računamo na izvoz, vendar nas presežek vina posredno tudi prizadene. Ker so majhne možnosti izvoza za kvaliteta bela vina, je večji pritisk na domačem tržišču in s tem večji konkurenčni boj.

Vreme se ne ugiba

Nobeno preročišče v starem veku ni moglo dati tako nenačasnih napovedi, kot so predvidevanja sodobnih znanstvenikov. Ze naprej predvi-

Letošnja pozna jesen

dijo nihanja še nezgrajenega nebotičnika, določijo zamotane poti astro-

navta, ki še ni poletel, vitalnost hibridov, ki še niso skrižani, ali učinke še nerazstreljenega streliva. In vendar so take napovedi podobne otroškim igram, če jih primerjamo s poskusi teoretikov, da bi predvideli splošne smeri razvoja na kopnem, na morju in v zraku, na našem planetu.

S temi besedami začenja popularni ameriški Life poglavje o napovedovanju vremena in spreminjanju podnebja. Navajamo jih zato, da bi poudarili, da je vremenoslovje zapleteno, toda gospodarsko izredno pomembna veda, ne pa „ugibanje vremena“, kot v svoji nevednosti imenujemo napovedovanje vremenoslovne službe, ki sloni na množici podatkov in opazovanj ter dela na znanstveni osnovi.

Te dni je društvo meteorologov Slovenije ob svoji 20-letnici pridelalo simpozij pod naslovom „Meteorologija in gospodarstvo“, na katerem so razglabljali, kako bi vremenoslovje lahko bolje služilo gospodarskim prizadevanjem. V razvitem svetu so glede tega dosegli izreden napredek.

Tudi slovenska meteorologija mora - v interesu vseh - korak naprej. Toda ustavlja se pri kadrih. Ni dovolj šolanih ljudi. V Sloveniji dela vsega 25 diplomiranih meteorologov. Vpis na ljubljanski univerzi je slab, v srednjo meteorološko šolo v Beogradu pa se v zadnjih treh letih ni vpisal noben Slovenec. Slabo torej kaže tej službi na Slovenskem, kjer se amatersko ukvarjamo z vremenoslovjem - zlasti to jese - vsi po malem.

M. L.

Delegatu znanja!

Tožimo, da delegatski sistem ni zaživel tako, kot bi moral. Da bi se potolažili, marsikje v isti sapi dodajamo, da gre pri tem pač za veliko spremembo, ki ne more zaživetj čez noč. To je sicer res, hkrati pa je res tudi to, da je takšna samotolačba lahko zelo nevarna.

Tolažba, da bo čas prinesel svoje, ne zaleže, treba se je izobraževati...

Reči je treba, da smo delegate tokrat precej bolj izbirali kot odbornike in poslance na nekdanjih volitvah. Veliko več delavcev in ljudi „iz baze“ je med njimi. In če ustavite katerega izmed delegatov kot občan in volivce na cesti, da bi z njim pokramljali in ga vprašali, kako kaj delegatski posli, bo zvil oči. (Če ste ustavili delavca delegata, seveda). Povedal vam bo, da se sploh ne more znajti, da na sejah meljejo preveč stvari, da dobiva kot delegat gradivo prepozno, da se z volivci ne more pogovoriti in da velikokrat ne ve, za kaj se odloča na seji.

Cas, ki naj bi prinesel svoje, je ob naštetem slabo pomagal. Delegat bo sam od sebe pridobil bolj malo. Mar ne bi torej kazalo ponoviti izobraževanje, ki smo ga za delegate občinskih skupščin v začetku mandata že priredili, za delegate v delovnih organizacijah pa le tu in tam? Vsekakor bi bilo to boljše, kot pa čakati, da bodo delegati dozoreli skozi leta in mandat.

M. J.

- Pot je poznana, a bi le pogledali, če je kje kak obvoz...!

(Karikatura - Marjan Bregar)

credno je zapisati...

Je bil sestanek koristen ali le zapravljanje časa? Večno vprašanje, na katerega ni mogoče splošno odgovoriti, zakaj v vsakdanjem življenju poznamo prvo in drugo. Gotovo je, da v naglici (ne)pripravljen, improviziran sestanek ne more uspeti. Sestanek mora biti pripravljen, dobro voden, primerno kratek, sestankovalci morajo imeti pred očmi možne rešitve, jasno podobo stvari, o kateri govorijo. Vse to so znane ugotovitve, pa vendar je toliko naših sestankov sestankovanje v tistem slabem pomenu besede, s prizvokom nesmotrnosti, jalovega premlevanja, potrate časa.

Sestankovanje

Množica sindikalnih sestankov, namenjenih pripravi na 7. kongres, ki se danes začne v Celju, je tudi glede sestajanja prinesla nekatero izkušnjo. Zgovoren primer iz Brežic. Na tehnično sta dana predkongresna sestanek iz Tovarne pohištva in obrata IMV, tovarne prikolice. V prvi tovarni so sindikalna vprašanja obravnavali po skupinah, torej v manjših krogih, v drugi pa so vse članke sindikata sklicali na en sestanek, da bi pač varčevali s časom. In potem se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi: v Tovarni pohištva je bila predkongresna razprava živahna, v IMV, tovarni prikolice, pa je skorajda ni bilo, od strani delavcev namreč.

Pridemo do še ene razsežnosti: sestanek ne sme biti sklican za preveč ljudi hkrati. Delavci so vajeni delati, ne govoriti; na veliki zborih neradi nastopajo, ker ne znajo govoriti načelno. Na velikih zborih pa se drugače skorajda ne da govoriti. Do izraza pridejo tam le „poklicni govorniki“. Delavci ne morejo sporočiti konkretnih, vsakodnevnih problemov, tako, kot jih sami vidijo in občutijo. Zato odhajajo s sestanka nezadovoljni, opeharjeni se počutijo za možnost, da bi tvorno sodelovali.

Sestankov in dogovarjanja bo v samoupravni družbi veliko. Ali si res lahko privoščimo toliko slabo opravljene sestankovanje?

M. LEGAN

NE UPOŠTEVAJO

Slovenske založbe so ponudile v sofinanciranje republiški kulturni skupnosti vrsto najrazličnejših leposlovnih, družboslovnih, znanstvenih in drugih del. V programu ni skoraj nobenega dela, s katerim bi lahko počastili 30-letnico osvoboditve, ki jo bomo praznovali prihodnje leto. Na to je na zadnji seji republiške kulturne skupnosti opozoril tudi dr. Avguštin Lah, podpredsednik republiškega izvršnega sveta.

CELODNEVNI POUK V 40 SLOVENSkih ŠOLAH

V letošnjem drugem polletju lahko preide na celodnevni pouk najmanj 40 osnovnih šol v Sloveniji. Ta podatek so povedali prejšnji teden na seji predstavnikov družbenopolitičnih organizacij Slovenije, ki se je udeležil tudi predsednik CK ZKS Franc Popit. Sklenili so, da je treba nemudoma sestaviti pet- in osemletne načrte za prehod tudi ostalih šol na celodnevni pouk.

ČETRTINA V DOMOVIH

Načrt družbenega razvoja Slovenije predvideva, da bo okoli leta 1980 šole usmerjenega izobraževanja obiskovalo približno 80.000 mladih, od tega jih bo bivala četrtina v domovih. Ker je potreben na vsakih 30 gojencev vsaj en vzgojitelj, bo leta 1980 v domovih kruha za okoli 700 strokovno usposobljenih vzgojiteljev.

NIKOGRŠNJA CESTA?

Občani iz dela občine, ki meji na trebanjsko, negotujejo nad občinsko cesto, ki je poseben kotaljasta pri Pijavicah, tam nekje, kjer je meja med obema občinama. Vozniki pravijo, da je sicer nevidni prehod iz nerazvite v razvito občino vsekakor prehud, pri sevniški občinski cestni službi pa pravijo, da so temu krivi tudi tisti, ki bi naj vozili po republiški cesti skozi Mokronog, pa jo raje mahnejo skozi Pijavice. Sredi tedna je skozi Pijavice cestar zasipaval jame, nič bolje pa ni proti Gabrijelam.

Večja bojna pripravljenost

Komunisti iz garnizije Cerklje z vso odgovornostjo uresničujejo program ZK Jugoslavije

Nova ustava, novi zakon o narodni obrambi, dokumenti in resolucije X. kongresa jugoslovanskih komunistov in še posebej pismo predsednika Tita so oblikovali celotno dejavnost komunistov v enoti podpolkovnika Rada Japundžića.

To je eden najpomembnejših sklepov na volilni konferenci organizacije ZKJ v garniziji Cerklje. Minulo dveinpolletno obdobje so ocenili kot zelo uspešno in plodno, kar se vidi predvsem v rezultatih v izobraževanju in izpopolnjevanju borbene pripravljenosti. Ob tem pa je pomembna večja disciplina in odgovornost pri izpolnjevanju vseh danih nalog, obogatili pa so tudi vsebino dela na vseh delovnih področjih. Beseda je tekla tudi o najpomembnejših vprašanih iz življenja in dela enot, ki so pomembna za celotno socialistično skupnost.

Ideološko-politično delo je bilo nenehno prepletano z veliko odgovornostjo komunistov, kar je prispevalo k uspešni uresnitvi programa v enotah ter njihovi boljši borbeni pripravljenosti, kakor je dejal v svojem referatu med drugim dosednji sekretar Mirko Grubješić.

Arheološke najdbe na Ajdovskem gradu še vedno vzbujajo zanimanje in občudovanje občanov sevniške občine in tudi drugih. Na sliki: bavarska arheologa med fotografiranjem tlorisov hiše iz 5. do 4. stoletja pred našim štetjem, ki je imela centralno ogrevanje. V ospredju manjša cisterna za vodo (Foto: Železnik)

Pravice in dolžnosti so eno

Brez dolžnosti tudi ni pravic - Delavska kontrola še spi

Predsedniki in sekretarji občinskih sindikalnih svetov Dolenjske in Spodnjega Posavja so na posvetu, ki je bil 25. oktobra v Čateških Toplicah, analizirali predkongresno dejavnost sindikatov.

Udeleženci so ugotovili, da je bila predkongresna dejavnost povsod razgibana in je dala mnogo koristnih pobud za nadaljnje delo sindikatov. Vendar se bodo morali sindikati še bolj zavzeti za uveljavitev samoupravljanja v TOZD in OZD, kjer delavci še vedno nimajo takšnih pravic odločanja, kot jim jih daje ustava. Seveda je odločanje v tesni zvezi z odgovornostjo na delovnem mestu in v okoljih, kjer delavec živi in ustvarja. Na dolžnosti namreč hote ali nehoti večkrat pozabljamo.

Precej je bilo govora o delu oziroma nedelu delavske kontrole in vzrokih za to. Potrebna je večja delavnost sindikatov, da bo delavska kontrola dobila mesto, ki ji gre.

Nadaje so govorili o stanovanjskih zadevah, izobraževanju in drugih vprašanih, s katerimi se vsak dan srečujejo pri delu. Pozabili niso niti na mladino in njeno vlogo v sin-

dikatih. Predsedniki in sekretarji veliko pričakujejo od kongresa slovenskih sindikatov, ki jim bo dal vsakokor novih spodbud za bodoče delo. Na posvetu so razpravljali tudi o osnutku dogovora o financiranju in finančnem poslovanju sindikatov in

KAM Z BOLNIMI?

V črnomaljski občini imajo precejšnje probleme z odraslimi, ki so duševno prizadeti. Ustreznega zavoda, v katerem bi se ti privadili kakega dela, ni, zato ostajajo doma. Dvajset takih oseb prejema minimalne denarne pomoči, kar pa zanje seveda ni dokončna rešitev. Vendar jim socialna služba zaradi pomanjkanja prostora v ustreznih zavodih drugače ne more pomagati. V občini se zadržuje še okrog 50 klatežev, ki so brez zaposlitve, stalnega prebivališča in sredstev za preživljanje.

LEPE VLOGE

Varčevanje pri ekspozituri Ljubljanske banke v Sevnici je dobro razvito. Vseh hranilnih vlog je za nad 22 milijonov dinarjev. Za stanovanjsko varčevanje je vpisanih 1,76 milijona vlog, vezanih vlog za eno ali dve leti je 1,56 milijona dinarjev. Rednih vlog na vpogled je za 13,8 milijona dinarjev. Deviznih vlog je za 5,31 milijona dinarjev, samo obresti teh vlog je za 780.000 dinarjev.

Knjižnice, ki so med šolskimi počitnicami samevale prazne, se spet polnijo. Učenci iščejo v njih šolsko literaturo in knjige za obvezno branje. Na sliki: knjižnica novomeške gimnazije, kjer dijaki lahko koristno porabijo svoj prosti čas. (Foto: Z. Šeruga)

TRI RAZSTAVE V KRANJU

Do 25. novembra bodo v Kranju odprte razstave treh slovenskih umetnikov. V Prešernovi hiši se občinstvu predstavlja s slikarskimi deli Marjan Belec, v Mestni hiši pa razstavlja izbor svojih slik Henrik Marchel in Maksim Sedej (mlajši). Ob otvoritvi 30. oktobra je v Mestni hiši nastopil trio Pro musica rara.

ŠOLSTVO V ŠTEVILKAH

V minulem šolskem letu je bilo v Sloveniji 922 osnovnih šol: 236 centralnih, 174 samostojnih in 512 podružničnih. Pouk je obiskovalo 217.659 učencev v 8.626 oddelkih. Vzgojnoizobraževalno delo je opravljalo 10.656 učiteljev, od tega 5.111 na razredni in 4.809 na predmetni stopnji pouka, v oddelkih podaljšane bivanja pa 736 učiteljev. 2.181 jih ni imelo ustrezne izobrazbe. Hkrati je bilo 390 nezasedenih delovnih mest. Statistike kažejo, da bi vsako leto potrebovali vsaj 150 novih razrednih učiteljev, letni pritek pa je le 25 učiteljev.

zveze sindikatov v Sloveniji in imeli k temu več pripomb, predvsem glede delitve članarine.

25. oktobra je bil v Čateških Toplicah tudi posvet tehničnega osebja iz občinskih sindikalnih svetov, na katerem so razpravljali o finančnih vprašanih in finančnem poslovanju.

PREMALO VZGOJITELJEV

Lani je bilo v slovenskih dijaških domovih 12.200 srednješolcev. Vzgojiteljev je bilo le 344, čeprav bi jih potrebovali 406. Značilno je tudi, da so med vzgojitelji predvsem ženske, v internatih pa prevladujejo fantje. Strojne izpite je imelo le 45 odstotkov vseh vzgojiteljev.

IZGUBA NAMESTO PRESEŽKOV

Posebno nekateri v gospodarstvu so pričakovali presežke v samoupravnih interesnih skupnostih. Računi pri trebanjski temeljni izobraževalni skupnosti kažejo drugačno podobo. Iz republiškega solidarnostnega sklada ni tolikšnega dotoka denarja, kot je bilo dogovorjeno, osebni dohodki prosvetnih delavcev so tudi 9 odst. pod rastjo družbenega proizvoda. Če bi hoteli vse to uskladiti, bi nastal celo primanjkljaj; menijo, da bi znašal 400.000 do 500.000 dinarjev.

inž. Ivo Kuštrak:

Imamo izhod iz zagate

Tudi kar zadeva proizvodnjo posameznih kmetijskih kultur, smo že mnogo na boljšem, zlasti v pridelku pšenice. V načrtu je bilo, da bomo letos pridelali 5,1 milijona ton pšenice, v resnici pa je letošnji pridelek presegel 6,2 milijona ton. Tako nam pšenice letos ne bo treba uvažati. Zdaj je naša najvažnejša naloga, da jeseni in spomladi posejemo s pšenico čimveč zemlje. Zaradi dežja so sicer nastale težave, ki ovirajo jesensko setev, kakor tudi spravilo pridelka. 15 do 20 dni lepega vremena bi vendarle omogočilo opraviti ta dela, seveda s kar največjimi naporji. Če pa ne bomo posejali to jesen toliko zemlje, kolikor smo planirali, to je okrog 1,9 milijona hektarov, bomo potem morali spomladi posaditi čimveč koruze, in če bodo na svetu razmere normalne, bomo za to koruzo dobili pšenico. Torej imamo izhod iz težavnega položaja. V prihodnjih desetih letih nameravamo povečati žitno proizvodnjo na približno eno tona na prebivalca. Če vzamemo, da smo letos pridelali okrog 6 milijonov ton pšenice in okrog 8 milijonov ton koruze, je to 14 milijonov ton žita. Jugoslovani nas je več kot 20 milijonov, v prihodnjih desetih letih nas bo morda 23 milijonov. To pomeni, da bi morali žitno proizvodnjo povečati od sedanjih 14 milijonov na 23 milijonov ton. To bo tudi naša osnova za razvoj živinoreje.

(Predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo v oddaji beograjske TV „Iz oči v oči“)

Jure Bilić:

Da se ne bodo pojavili »varuhi«

Ker smo federativna, večnacionalna skupnost, ima vsak narod, delavski razred vsake republike in pokrajine pravico skrbeti za svoj gospodarski in družbeni razvoj. Delavski razred je odgovoren za razvoj svoje republike pod vodstvom Zveze komunistov republike v okviru enotne politike ZKJ. Morda bi morali razčistiti to vprašanje nacionalnega interesa in nacionalnega republiškega gospodarstva. Menim, da geslo nacionalnega interesa skriva v sebi, pa najsi bo še tako plemenito, veliko nevarnost. Zato bi raje govoril o gospodarski, narodni, kulturni, politični enakopravnosti med našimi narodi in narodnostmi oziroma republikami in pokrajinama. Enakopravnost namreč zagotavlja nacionalni interes, le tak interes pa lahko škoduje narodu druge republike in pokrajine. Zato je zelo važno zagotoviti, da bo delavski razred pod vodstvom Zveze komunistov in vseh delovnih ljudi odgovoren za svoj gospodarski razvoj, ker je zelo pomembno usklajati interese na tem gospodarskem področju med republikami in pokrajinama v Jugoslaviji. Če tega ne bomo zagotovili, bo vselej možnost, da se bodo pojavili „varuhi“ tega nacionalnega interesa, republiškega in pokrajinskega.

(Iz pričevanja sekretarja v izvršnem komiteju CK ZKJ za študentski časopis „Ideje“)

Začetek vsega je - vedeti

Komunisti se morajo zavzemati za to, da bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela podrobno seznanjeni, da bodo lahko proučili način ustvarjanja in razporejanja dohodka v skladu z družbeno dogovorjenimi stališči in opredelitvami (sprejetimi na sejah CK ZKS, na sindikatih in na VII kongresu ZKS), na podlagi svojih programov razvoja in gospodarske politike, pa tudi v skladu z odločitvami delavcev tako v temeljnih organizacijah združenega dela kot v skupnostih, kjer žive in uresničujemo svoje interese.

To pomeni, da morajo imeti delavci možnost, da hkrati odločajo o razporejanju celotnega dohodka na del za razširitev materialne osnove združenega dela, na del za bruto osebne dohodke, iz katerega krijejo svojo osebno, skupno in splošno porabo, ter na sredstva za rezerve. Delo strokovnih služb je treba tako organizirati in usmeriti, da bodo dajale takšne podatke, na podlagi katerih bodo lahko delavci samostojno odločali.

(Iz sklepov centralnega predsedstva komiteja ZK Slovenije)

AVTOMOBIL, KI DRŽI KORAK S ČASOM

Bolj kot kdaj prej je prav danes pomembna ekonomičnost vozila Renault 12 TL. Zelo elastičen motor ima dve prednosti: štedi gorivo in ima dolgo življenjsko dobo. Renault 12 TL se prištevata k hitrejšim vozilom. 1289 ccm, 54 KM, pri normalnih razmerah poraba goriva le 8,5 l na 100 km.

NOVA - ZNIŽANA CENA
fco tovarna Novo mesto:
za zasebnike 69.634 din
za podjetja 66.400 din

DOBAVA TAKOJ PO VPLAČILU

RENAULT 12TL

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

ZASEBNIKOM ODOBRIMO 20.000 DIN POSOJILA PRI VOZILU Z
10 % UDELEŽBE
PODJETJEM ZA NAKUP NAD 3 VOZIL - 50 % POSOJILA

Obrnite se na poslovalnici IMV:
- LJUBLJANA, Titova 172a, tel. 061/343-485
- NOVO MESTO, Zagrebška 10, tel. 068/21-075

Naši pionirji v Beogradu

Delegacija osnovne šole Grm na proslavi 30-letnice osvoboditve Beograda - Doživetje

Pionirji in mladinci osnovne šole Grm smo 18. oktobra vrtili obisk pionirjem naše prijateljske šole „Aleksa Santič“ iz Beograda. Našo skupino, ki jo je sestavljalo 12 članov, med katerimi so bili najbolj prizadevni šolarji, so v Beogradu zelo lepo sprejeli.

Vodstvo prijateljske šole in ZB so nam razkazali mesto in spominska obeležja. Prav radi smo prisluhnili besedam generala Lolića, ki je obudil spomine na težke dni osvoboditve Beograda. V Janjicah pa smo prisluhnili besedam bivšega partizana, ki je pripovedoval o okrutnem pobijanju rodoljubov.

Naši gostitelji so nas popeljali tudi na znamenito Avalo, kjer smo si ogledali spomenik neznanemu junaku, ki ga je izklesal Meštrovič. Spomenik je na enem delu poškodovan od granat, a ga namenoma ne popravljajo, da bi poškodba ostala kot spomin na vojno.

Drugi dan našega obiska smo si ogledali Kalemegdan, zvečer pa smo

prisostvovali proslavi ob 30-letnici osvoboditve Beograda. Nastopili sta tudi dve naši pionirki.

Od vsega se nam je najbolj vtisnil v spomin dogodek, ko smo videli tovariša Tita na njegovi poti v skupščino, kjer je na svečani seji mestu Beograd podelil red narodnega heroja za junaštvo in žrtve, ki jih je Beograd dal za svobodo.

BRIGITA PAPEŽ
VESNA SMOLIC
OS Grm, Novo mesto

Občani z Mirne sprašujejo

Zakaj dolgo čakati na kruh? - Avtomobili ovirajo! - Kako se uporablja denar za prispevek?

Oglašam se na želje občanov z Mirne. Na Mirni imamo pekarijo, kjer pa so kar naenkrat prenehali prodajati kruh z utemeljitvijo, da je prostor premajhen. Po nalogu občine Trebnje mora kruh prodajati trgovina „Dolenjka“. S tem pa niso zadovoljni niti trgovci, ki imajo dovolj dela z drugim blagom, niti potrošniki, ki morajo dolgo čakati.

Drugo vprašanje je parkiranje avtomobilov pred blokom, kjer sta združena trgovina in banka. Avtomobili ovirajo vstop v to stavbo, ki nima hišne številke (ta je 163), vse zadeve v zvezi s stavbo pa opravlja predsednik hišnega sveta, ki zelo poridko skliče sestanke, na katere pa ali niso vabljani ali pa ne pridejo predstavniki zadruge in banke.

PODPIS SPORAZUMA O ŠTIPENDIRANJU

ZP Iskra je od nastanka dalje vlagala ogromna sredstva za šolanje in stipendiranje svojih bodočih kadrov, osnovala pa je tudi lastni šolski center (tehniška srednja šola in poklicna šola). Z ozirom na tovrstna prizadevanja so delegati Iskrinih tovarn v petek, 25. oktobra, podpisali samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov v ZP Iskra, s tem pa se je tudi ZP Iskra pridružila republiški akciji financiranja šolanja slovenskih dijakov in študentov.

F. K.

Ljudje z Mirne se tudi sprašujejo, kam gre denar, ki ga plačujejo za komunalni prispevek.

JOŽE JAKIČ
MIRNA 163

KMALU CENTRALA

Centralno ogrevanje v Seškovem domu v Kočevju bo predvidoma dokončano sredi novembra. Novi švedski kotel je že postavljen, zdaj pa urejajo priključke za ogrevanje prostorov pokrajinskega muzeja in lutkovne dvorane. Čakajo v glavnem le še na dobavo cisterne za tekočo gorivo.

Posvetovanje o narodovi rani

Od 16. do 20. septembra sta Zveza društev socialnih delavcev Slovenije in Združenje klubov zdravljenih alkoholikov SRS organizirala v Škofji Loki seminar o alkoholizmu. Udeležilo se ga je 67 socialnih delavcev, vodili pa so ga priznani strokovnjaki, ki se ukvarjajo z zdravljenjem in rehabilitacijo alkoholikov. Na sporedu so bila predavanja in popoldansko delo v skupinah.

Predavanja so zajela celotno vprašanje alkoholizma, od najmilejših začetkov do najbolj tragičnih koncev alkoholikov, njihovih družin, sorodnikov in širšega socialnega okolja. Osnovno vodilo seminarja, ki je bil prvi te vrste v Sloveniji, je bilo, da je treba alkoholika obravnavati kot bolnika, pojav pa kot bolezen. Alkoholizem je še posebno razširjen pri

nas, tako da računajo na okoli 80 tisoč alkoholikov. Med njimi je vse več žensk in mladoletnikov. Pri preventivi in zdravljenju je potrebno alkoholika obravnavati kot celotno osebnost in pri tem upoštevati vse vidike njegovega življenja. Zato bi morale pri zdravljenju alkoholizma sodelovati razen strokovnih služb tudi delovne organizacije, krajevne skupnosti in druge družbenopolitične organizacije.

Seminar je pokazal pot k večjim uspehom pri odpravljanju in zdravljenju alkoholizma, potrebno je le še, da se nove zamisli in metodologije čim prej uveljavijo in ovrednotijo v vsakodnevnem praktičnem delu vseh družbenih činiteljev.

TONE KAJFEŽ
Kočevje

»Pomagajte mi do stanovanja!«

Pismo našega bralca, ki živi v nemogočih razmerah, a ne pride do stanovanja

Rad bi, da v vašem listu objavite moje pismo in mi morda na ta način pomorete, da pridem do stanovanja, ki ga res nujno potrebujem.

Poročan sem in imam dva otroka: hčerko, staro 6 let, in sina, starega 5 mesecev. Začasnno stanujeva z ženo pri njeni materi na Pristavi. Toda v kakšnih razmerah! V istem domu stanujejo tudi ženin brat s svojo ženo, mati in moja družina. Hiša ima eno samo sobo, veliko 4 X 3 Metre. V tako majhnem prostoru je nemogoče živeti s toliko ljudmi, povrhu pa še vzgajati otroke. Dostikrat moram jaz spati z ženo na podstrešju, ker spodaj v hiši sploh ni prostora.

Še huje pa je bilo prej, ko sem bil zaposlen v novomeški pekarni. Ker nisem imel avtobusa ob zgodnjih jutranjih urah, sva z ženo, ki je bila v tistem času noseča, spala na železniški postaji. Vsak dan sem bil na občini s prošnjo, da mi dodelijo stanovanje. Tudi na centru za socialno delo sva bila večkrat z ženo, pa so nama dejali, da imajo stanovanja samo za nezaposlene, enkrat pa tudi, da stanovanja ne bi mogli plačevati. Ne vem, kako so to mislili. Menda sem socialno ogrožen in moja potreba po stanovanju je resnično velika.

Moja prošnja za stanovanje leži že od lanskega leta na občini in centru za socialno delo. Bral sem, da so pred kratkim podelili solidarnostna stanova-

nja socialno ogroženim, in sprašujem se, kje sem bil jaz z družino. Mar nisem socialno ogrožen, če moram živeti v isti sobi s tremi družinami?

VIKTOR ZMAJŠEK
Pristava 26

Še: »Pisec knjige oproščen krivde«

Pojasnilo republiškega javnega tožilstva

Prosimo, da v zvezi s člankom „Pisec knjige oproščen krivde“, ki je bil objavljen v vašem tedniku št. 47/74 z dne 17. 10. 1974 na strani 8, priobčite naslednje pojasnilo:

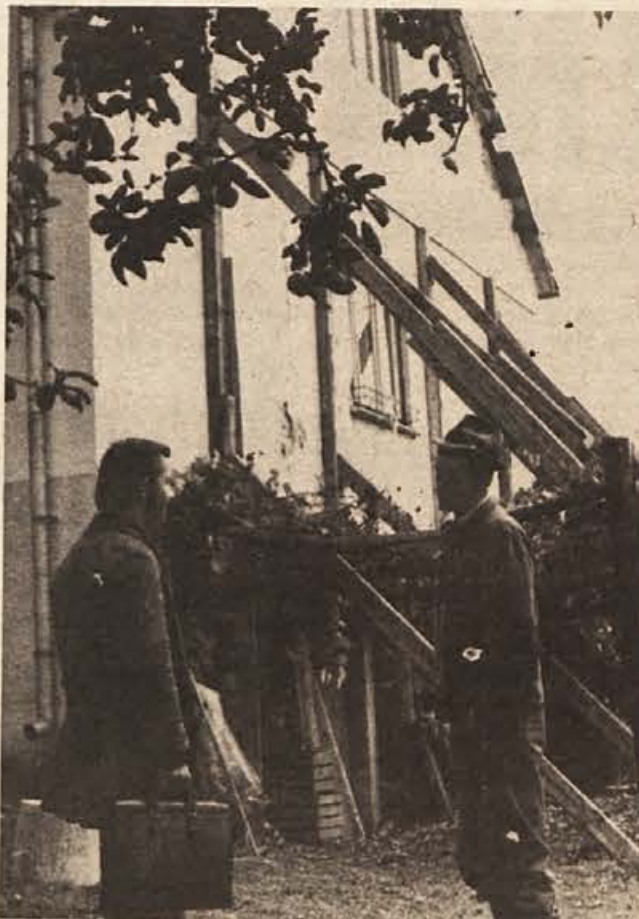
V članku „Pisec knjige oproščen krivde“, v katerem avtor J. Primc opisuje izid kazenskega postopka zoper Toneta Ožbalta, pisca knjige „Serčerjeva bojna pot“, pokrenjenega na podlagi zasebne kazenske tožbe Milana Kosca iz Ljubljane, se zastavlja vprašanje, kam je izginil original ovadbe, ki jo je po osvoboditvi oče narodnega heroja Ljuba Serčerja podal javnemu tožilstvu Slovenije.

Iz preiskovalnega spisa, ki se nahaja v arhivu, je razvidno, da je Ivan Serčer, oče Ljuba Serčerja, prijavitel 21. 5. 1945 Milana Kosca organom državne varnosti. Na podlagi podatkov ovadbe je bil uveden zoper Milana Kosca kazenski postopek zaradi suma kaznivga dejanja zoper ljudstvo in državo. Med kazenskim postopkom je bil Milan Kosce dvakrat zaslišan. Na podlagi zakona o dajanju amnestije in pomilostitve, ki je bil objavljen 6. 7. 1945 v Uradnem listu DFJ št. 47/45, je bil Milan Kosce deležen 8. 7. 1945 amnestije.

JAVNI TOŽILEC SRS
Bojan Škrk

Kozjancem pomagajo do streh

Obiskali smo dolenjska gradbena podjetja, ki pomagajo Kozjancem odstranjevati posledice potresa - Dela ne manjka!

Leopold Strukelj je 1966 obnovil hišo, po potresu pa je predvidena za rušenje. Pionirjevi delavci so jo podprli tako, da bo družina lahko v drugi polovici hiše prebila zimo. Na sliki: lastnik (na desni) in inž. Filipič pod podprto steno, ki jo je potres najhuje zdelal.

18. oktobra smo obiskali delavce novomeškega PIONIRJA, TOZD Ljubljana, ki pomagajo prebivalcem krajevne skupnosti Kristan vrh (za pomoč tej krajevni skupnosti so dolžne skrbeti občine Novo mesto, Trebnje, Sevnica in Krško) in kočevskega ZIDARJA (pomagata občini Ribnica in Kočevje).

Pred tem smo se oglasili pri predsedniku izvršnega sveta šmarnske občine Benjaminu Božičku, ki nas je seznanil z nekaterimi popravki, saj je prišlo v dnevnem tisku do nekaterih napak pri tem, katera gradbena podjetja in občine so prevzele „pokroviteljstvo“ nad posameznimi krajevnimi skupnostmi na območju občine, ki jih je prizadel potres. Tako sta obe belokranjski občini zadolženi za KS Buče (med drugimi podjetji dela v Bučah črnomaljski BEGRAD), Brežičani pa naj bi skrbeli za Kostrivnico, vendar tam še nismo našli gradbincev. Za vsa gradbena podjetja je določena enotna cena, kar povzroča nekaterim, ki imajo težak teren, nemalo težav. Med temi je tudi novomeški PIONIR.

»Vse smo obhodili!«

PIONIR-TOZD Ljubljana ima v Kristan vrhu mlado, požrtvovalno ekipo, ki jo vodi brežiški rojak inž. Jože Filipič. Ob štirih strokovnjakih je bilo tam v petek še 12 delavcev, pričakujejo pa jih še. (Prišli naj bi iz Novograda in gradbenopekarskega podjetja Mirna.) Po besedah inž. Filipiča in sodelavcev si z doseženo kategorizacijo poškodovanih objektov niso mogli kaj prida pomagati. Marsikaj, kar je postavljeno v nižjo kategorijo, se ob popravilu izkaže za še bolj betežno! Objektov v 3. in 4. ka-

45 do 50 novih gradenj. Delo otežuje velik in za vozila večinoma nedostopen teren.

Revščina pa taka

„Nismo si mogli predstavljati, da vlada v Sloveniji še taka revščina,“ so dejali delavci kočevskega ZIDARJA, ki so v Zg. Tinskem popravljali hišo Ivana Šuštarja. „Danes je petek, popoldne se bomo s kombiji odpeljali domov, da se okopamo!“

Delovodji skupine 12 delavcev tega kočevskega podjetja in kasneje predsedniku KS Tinsko Alojzu Tepežu smo zastavili vprašanje, ki si ga zastavila marsikateri graditelj: „Kaj lahko napraviš z 12 stariji milijoni (hiše uvrščene v 3. kategorijo) ali 20 milijoni posojila (4. kategorija)?“

„Res je, jaz bi s tem denarjem verjetno hišo še ometal,“ je dejal delovodja Silvester Čampa. „Moramo pa upoštevati razmere v teh krajih! Tu ni ljudi za taka dela. Ostareli, oboleli invalidi! Ob taki jeseni, kot je ta, niti z vprego ni mogoče v te hribe: cement, opeko in vse drugo je treba znesti. To predstavlja velike dodatne stroške. Malokdo bo z vsem lahko kľub pomoči zgradil vse do kraja, podjetje pa ne more skleniti pogodbe, če gradnja nima denarnega kritja v celoti!“

Predsednik KS Alojz Tepež mu je pritrdil. „Območje KS obsega le dve vasi. Obe deli cesta v dolini, hiše pa so raztresene po strminah. Večinoma sama revščina. Nekateri si bodo lahko zgradili boljše streho nad glavo, posojila ne bo treba vračati do leta 1978. Prav gotovo pa bo treba večino posojil odpisati. Naš kraj je daleč od industrije, zato so to razmere še huje.“

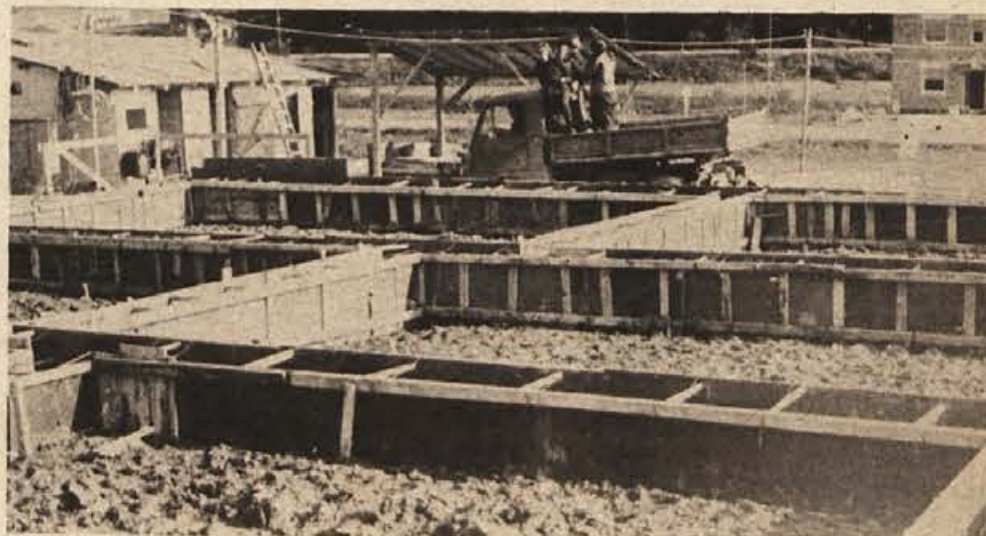
Kako je po potresu?

Takoj po potresu je štab za civilno zaščito dal na voljo prizadetim družinam 26 turističnih prikolic IMV in 25 šotorov za zasilna bivališča. Republiški koordinacijski odbor je nato vse območje oskrbel s potrebnim gradbenim materialom za najnujnejša popravila in zaščito poškodovanih objektov. Zavod za zaščito materiala in konstrukcij SRS in fakulteta za gradbeništvo in geodezijo sta s 40 popisnimi komisijami na velikem območju 32 krajevnih skupnosti občin Šmarje pri Jelšah in Sentjur ocenila objekte glede na stopnjo poškodovanosti in velikost škode.

Po teh ugotovitvah je na območju krajevnih skupnosti, ki so jih v okviru drugega kroga solidarnostne pomoči v republiki prevzele pod „pokroviteljstvo“ občine širšega dolenjskega območja, naslednja škoda: KS Kristan vrh (občine Novo mesto, Trebnje, Sevnica, Krško) 327 poškodovanih objektov, škoda pa se čeni na 38,3 milijonov dinarjev; Tinsko (Ribnica, Kočevje) 96 poškodovanih objektov, škoda je 8,32 milijona dinarjev; Buče (Metlika, Črnomelj) 162 poškodovanih objektov, škoda je za 12,2 milijona dinarjev; Kostrivnica (Brežice) 31 poškodovanih objektov, škoda pa je za 1,4 milijona dinarjev.

Naša gradbena podjetja so, kot smo ugotovili med občani nekaterih krajevnih skupnosti, ki smo jih obiskali, našla pravi stik s prizadetimi ljudmi, mnogim so s koristnimi nasveti in tudi deli že mnogo pomagali. Denar, ki ga delovni ljudje namenjajo v tem takoiimenovanem drugem krogu pomoči, pa gre za blazitve škode v kraje, ki smo jih imenovali.

ALFRED ZELEDNIK

Tudi Banjalučani so priskočili na pomoč: v Sentvidu gradi GIP KOZARA novo šolo s tremi učilnicami in vrtcem. 18. oktobra so že pripravljali temelje (na sliki).

Tekmovanje na grobovih

Dan mrtvih je jeseni, ko dežuje in odpada listje, ko iz omar izbrskamo plašče, kupimo krizanteme in sveče, očistimo grobove mahu in trave. Dan mrtvih je 1. novembra, ko stojimo ob lepem spomeniku in ko gledamo k sosedu, če nima mogoče lepšega in dražjega nagrobnega spomenika. Človeka je treba ceniti, dokler je živ. S spomeniki hočemo izbrisati svojo slabo vest.

Dan mrtvih je 1. novembra, ko voda pronica v zemljo in ko za hip spoznamo, da so nekoč živeli ljudje. Z nami ali pred nami. Ali mimo nas. Ob smrti se človek ustavi v svoji neprestani dirki za časom, za udobjem, za denarjem, za cili. Takrat se stremimo, a kmalu divjamo dalje. Kam?

Dan mrtvih je 1. novembra, ko se ne dela. Ko izprežemo vsakdanje skrbi in misli, ko v novi obliki stojimo pri Sv. Roku in ko si pihamo v prezeble roke. Ta dan lahko tudi sneži, da belina prekrije stopinje, ki so nas pripeljale sem. Brez stopinj pa se človek ne more vrniti. Dan mrtvih je 1. novembra, ko ptic pevk ni več v naših krajih in ko brskamo po spominu, iščemo izginule

obrazce, zven nekdanjih besed, belino nekdanjih zob in biserno beli smeh. Obraz se je spojil z zemljo, trave so vskrle melodijo besed, belina zob je ostala v črnini zemlje.

Dan mrtvih je 1. novembra, ko zagorijo sveče: tiste po deset dinarjev, tiste po dvajset dinarjev in tiste po sto dinarjev. Še dražje. Tudi na pokopališču je treba vedeti, kdo je kdo. Kdo kaj in koliko zmore. Zaradi ugleda, malo pa kar tako. Iz napuha, iz tekmovnosti, ki se navadno konča prav na tem posvečenem mestu.

Dan mrtvih je 1. novembra, ko že štejemo dneve preteklega leta. Še dva meseca in skrbi za novo obleko, z rezervacijami v dragem hotelu in tako naprej. Naj se ve, kdo je kdo in kdo je kaj.

Dan mrtvih je 1. novembra, ko se doma malo boljše je in malo več pije. Zaradi spomina na nekdanje. Zaradi spomina na preteklost, v katero se radi zatokamo, da bi pozabili sedanjost in se otresli strahu pred prihodnostjo, ki se prej ali slej konča tam, kjer smo se popoldne prižigali svečo drugim.

T. G.
(Po Vezulu)

12. NOVEMBER

PRAZNIK SEVNIŠKE OBČINE

OB NAŠEM OBČINSKEM PRAZNIKU

Ko opredeljujemo današnji trenutek, v katerem praznujemo občinski praznik, moramo poudariti zelo uspešno uveljavljanje delegatskega sistema. Odgovorne razprave v imenu delegacije, ki jo delegatje zastopajo, so nam zagotovile, da je o vsebini skupščinskega delovanja obveščena širša javnost, da o tem razpravlja in zavzema določena stališča. Tak pristop nam bo omogočil nove kvalitete uveljavljanja samoupravnega delegatskega sistema, vsem odgovornim pa zaostri čut za izvrševanje sprejetih sklepov. Da bi bili sklepi čim realnejši, je potrebno tesno sodelovanje med delegatom zbora krajevne skupnosti, delegatom zbora združenega dela in delegatom družbeno-političnega zbora. Pojavlja se tudi način delovanja, ko odloča samoupravljalac-proizvajalec novega družbenega proizvoda o potrebi ali investiciji v okolje, v katerem živi. Zelo odgovorno se mora tehtati nujnost potrebe z realnimi možnostmi.

Gospodarski potencial občine, žal, še ne zagotavlja samofinanciranja splošnih in družbenih potreb, zato si je potrebno prizadevati, da se naše gospodarstvo usmeri v celovito planiranje, ki nam bo na osnovi realnih razvojnih programov zagotavljalo novo zaposlenost, večjo racionalizacijo proizvodnega procesa in boljše izkoriščanje že obstoječih kapacitet. Pri tem delovanju pa nam otežuje akcijo pomanjkanje

strokovnih kadrov. Lotiti se bo potrebno še doslednejšega izvajanja že sprejetih dokumentov o kadrovski in študentski politiki, kar nam bo služilo kot dolgoročna baza za nadaljnji razvoj. Vsekakor pa naš cilj ni zapiranje v naše upravne meje. Če samo povezovanje z ostalima posavskima občinama Brežice in Krško je lahko primer, da v sedanjem času ne more biti za merilo neka teritorialna meja, temveč se morajo posamezni dejavniki udeleževati tudi v širšem okolju. Tako povezovanje zasledimo že v industriji, pa tudi v ostalih dejavnostih.

Pred samoupravnimi interesnimi skupnostmi so do konca leta še precejšnje obveznosti pri samem konstituiranju, pri programski usmeritvi za prihodnje leto in pri nekaterih tudi za obračun aktivnosti minulega obdobja. Tako bo dobil skupščinski sistem dokončno obliko. Poskrbeti bo potrebno, da bo kvalitetna kadrovska in organizacijska priprava stekla tudi pri volitvah v samoupravne interesne skupnosti.

Navedeno je le nekaj najvažnejših nalog, ki nas čakajo v naslednjem obdobju. Ob zaključku želim čestitati vsem delovnim ljudem in občanom občine Sevnica za njihov praznik z željo, da bi ob letu, ko bomo ocenjevali prehojeno pot, ugotovili uspešno delovanje na vseh področjih.

PRESEDNIK OBČINSKE
SKUPŠČINE
VALENTIN DVOJMOČ

Največja kolektiva v sevniški občini LISCA in JUTRANJKA zaposlujeta predvsem ženske.

Za letošnji občinski praznik prisrčno pozdravljamo vse prebivalce našega območja. Hkati čestitamo kolektivom za dosežene uspehe in jim želimo še mnogo novih delovnih zmag pri prizadevanju za lepši jutrišnji dan!

SKUPŠČINA OBČINE SEVNICA

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

Na Radni v Sevnici je JUTRANJKA zgradila moderne proizvodne in skladiščne prostore.

JUTRANJKA SEVNICA

KOLEKTIV JUTRANJKE, NAŠE NAJVEČJE TOVARNE
OTROŠKE KONFEKCIJE, ČESTITA ZA
PRAZNIK SEVNIŠKE OBČINE
IN HKRATI PRIPOROČA
SVOJE IZDELKE!

KOPITARNA

TOVARNA KOPIT, PET, ROLET IN DRUGIH IZDELKOV

SEVNICA

OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

SLOVENIJALES STILLES

tovarna stilnega pohištva
in notranje opreme, sevnica

Čestitamo za praznik sevniške občine in
hkrati priporočamo naše izdelke.

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

nudi v svojih prodajalnih v Sevnici in
okoliških krajih vse vrste blaga.

Za praznik občine čestitamo!

GOSTINSKO PODJETJE SEVNICA

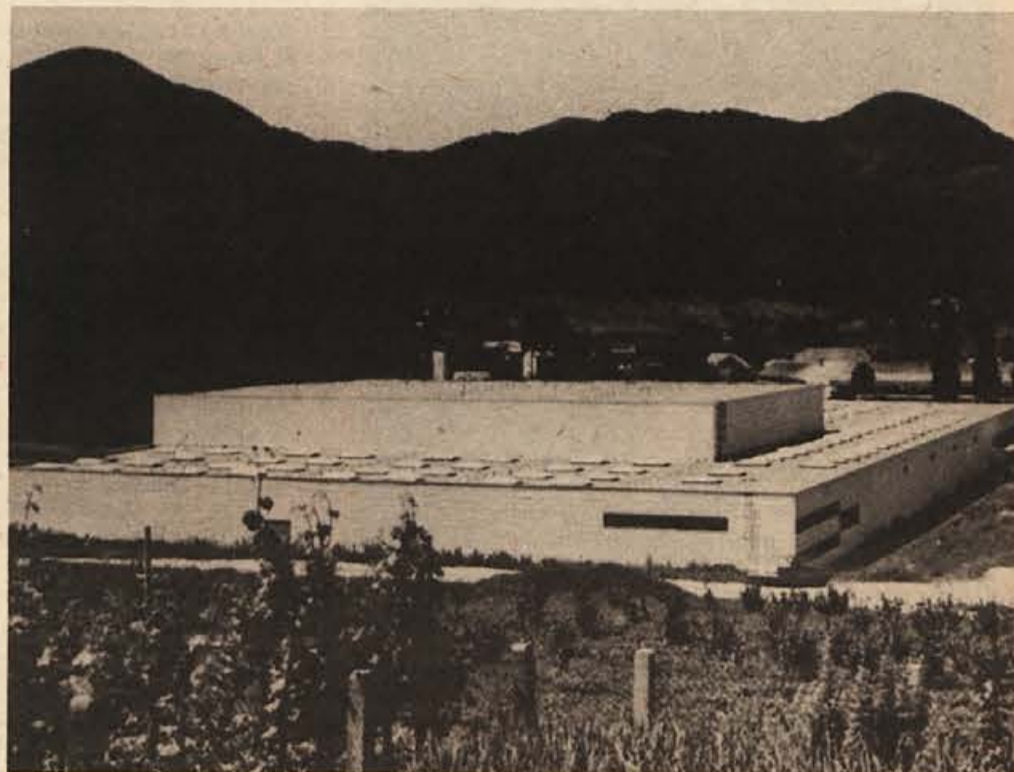
OBIŠČITE NAŠE GOSTINSKE OBRATE IN AVTOMATSKO KEGLJIŠČE

VSEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK NAŠE OBČINE!

SEVNICA PRAZNUJE

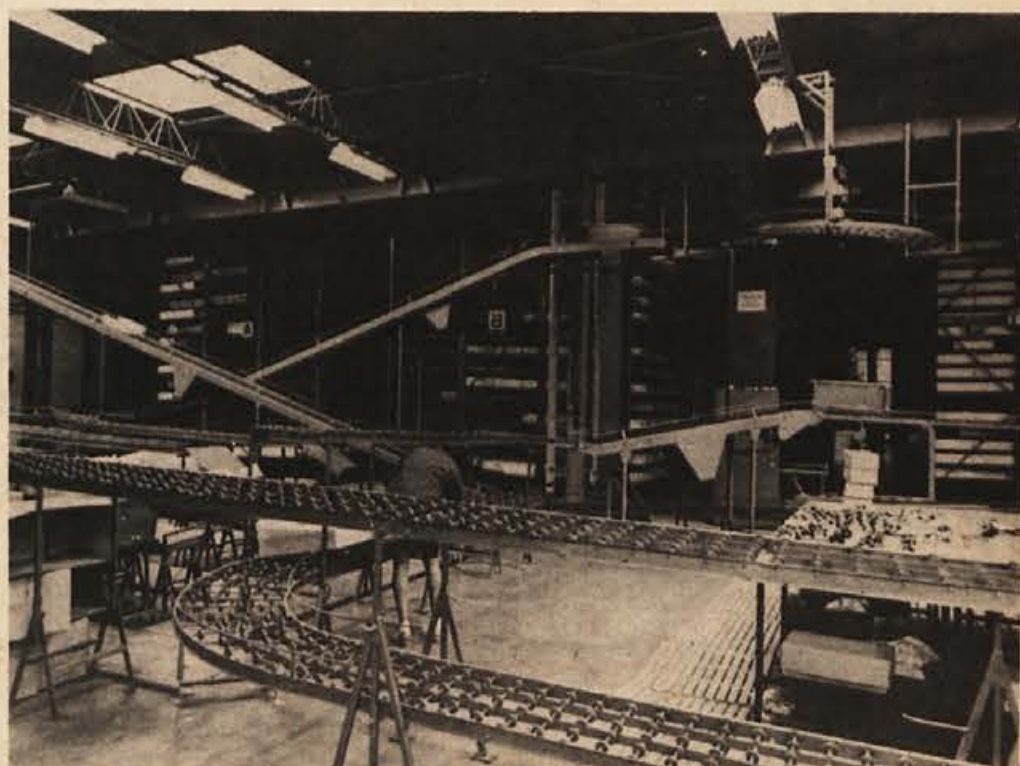
Novi objekt v Sevnici s prednje in zadnje strani

Lisca

- NEDRČKI
- STEZNIKI
- KOPALNE OBLEKE
- KRAVATE

OBČANOM IN POSLOVNIM SODELAVCEM ČESTITAMO
ZA PRAZNIK SEVNIŠKE OBČINE!

Prezveno skladišče

„POSODA DUHA“ BREZ LISTOV

Kako sva v Krškem prodajala knjige „na metre“

Vse pogosteje slišimo, da nam knjiga ne pomeni več tistega, kar nam je pomenila včasih. Nekaj zaradi tega, ker je predraga, nekaj pa zato, ker imamo vse manj časa ali ker nas je „zasušnja“ televizija. Zato sva v današnji akciji (sopada z mesecem knjige) želela zvedeti, kako cenijo knjigo naši ljudje.

Tako sva današnja akcija – „Posoda duha“ brez listov tokrat začela v Krškem. Kovček s primerki sva postavila pred železniški prelaz, toda mimoidoči se za že ustaljeno nenavadno trgovino s knjigami niso zmenili. Razen nekaj otročajeve se vabilom „praktičnim“ in izredno poceni knjigam ni odzval nihče, zato sva delo nadaljevala po blokih.

PRVI BLOK

„Sva študenta, knjige ponujava!“

„Hvala, knjig imamo pri nas že dovolj. Ravno zadnjič smo jih nekaj naročili.“

„Toda to niso prave knjige, to so samo ovitki pravih knjig, v sredini imajo pa stiropor. Te knjige so samo za okras...“

Nisva še utegnili izdržati reklame do konca, ko so se vrata s treskom zaprla.

DRUGI BLOK

„A tako, koliko pa stanejo te vaše praktične knjige?“

„V primerjavi s pravimi knjigami so popolnoma zastoj. Razen tega pa so zelo prakti-

čne. Če vam padejo na tla, ni nobene škode. Če imate doma majhne otroke, jih lahko že od mladih nog naučite lepega ravnanja s knjigo. Če pa bo hotel tudi brati, ga boste poslali v knjižnico. S tem imate veliko koristi: prištedili boste denar za knjigo, platnice vam bodo v lep in cenen okras, vaš otrok se bo začel zanimati za knjigo...“

Tokrat sva imela srečo in najin sogovornik je bil tako navdušen, da bi kupil takoj celo zalogo. No, napisali pa smo le naročilnico za 20 knjig brez listov, ki pa na naslov seveda ne bodo nikoli prispele.

TRETJI BLOK

„Razen tega imate tako knjigo lahko za hranilnik. Nekateri možje si v njej naredijo celo skrivališče za „šnops“.“

Tudi pri tovarišu v drugem bloku sva prodala 10 knjig. V tem bloku sva pozvonila še nekajkrat, toda brez uspeha. Vseposod so knjige že imeli ali pa so naju vprašali, če se name zdi taka trgovina „normalna“.

ČETRTI BLOK

Gospodinja, ki nama je odprla vrata, naju je najprej zavrnila, ko pa sva ji razložila, da to niso knjige, je začela spraševati:

„Kaj pa potem prodajata, če ne knjige?“

„Ja, knjige, ampak ne knjige.“

„Poslušajta, mene za trapo že

ne bosta imela. Če ne zgineta...“

„Ampak pogledajte: je to knjiga ali ni? No, pa vidite, da ni knjiga...“

„To knjigo, ki ni knjiga, imate lahko za hranilnik, ni je potrebno čistiti, ker je iz take mase, da se je ne prime prah, je krasen in cenen okrasek, kajti v vsakem domu bi morale biti knjige. Razen tega so te knjige zelo lahke. Če vam pade na nogo, je sploh ne čutite. Razen tega ne bo nobene škode. Veste, tudi vaši sosede so jih kupili nekaj. Pa tudi v tisti hiši čez cesto. Kar 100 knjig z napisom „Ljubzenska zgodba“ so kupili. Vi lahko naročite kakršnokoli knjigo s kakršnim koli napisom. Pri nas delamo tudi metrske knjige, če kdo želi...“

Po dolgi razlagi na hodniku smo se preselili v kuhinjo, kjer sva pokazala nekaj prospektov. In uspeh: 10 knjig Karla Maya v črnem usnju z zlatimi črkami, „Damo s kamelijami“ v 20 delih, in sicer v zeleni barvi. Vse to za 300 dinarjev...“

FANTA, NI PRAV

V enem izmed blokov:

„Sem upokojenec. Imam veliko časa za razmišljanje in branje. Knjige ne bi zamenjal za ne vem kaj. Zdi se mi, da ne delata prav. Vem, da se danes ljudje lotijo najrazličnejših poslov, samo da nekaj zaslužijo, toda to vajino delo je med slabšimi. Resda sem slišal, da nekateri ljudje kupujejo lepe in dra-

ge knjige samo zato, da se z njimi pohvalijo. Prepričan pa sem, da take knjige niso „mrtev kapital“. Če jih ne prebirajo kupci, jih bodo čez nekaj let njihovi otroci. Če jih ne bo otrok, jih bo znanec, ki bo prišel na obisk in bo videl knjige. Toda s tem, ko bodo vaše „knjige“ po naših domovih, bo marsikomu zaprta pot do lepih in poučnih zgodb...“

Kaj je akcija pokazala?

Knjiga ni mrtva, kot menijo nekateri naši ljudje. To potrjuje številna pionirska tekmovanja v branju, to pa je potrdila tudi najina akcija. Prav gotovo pa čaka naše knjižnice na tem področju še veliko dela. Kupci najinih knjig so bili predvsem preprosti ljudje, ljudje, ki lahko nasedejo spretnemu trgovcu. In kaj bo s tistimi, ki v knjigarnah kupujejo na metre knjig za okras? Na to vprašanje je prav dobro odgovoril krški upokojenec: knjiga ni nikoli mrtva, knjiga ne zgublja svoje pomembne vloge. Za sedaj moti le ena stvar: knjiga je v glavnem doma pri izobražencih in pri tistih, ki imajo dovolj denarja, da si lahko kupijo naše drage in tudi prelepe opremljene knjige. V delavčevem domu jo sicer pogrešajo, a nanjo prepogosto pozabljajo. Torej kaj narediti, da bodo po knjigi, tej naši posodi duha, segli tudi delavci in kmetje, in ne samo izobraženci študentje in šolarji?

B. KRŽE
J. PEZELJ

Takole sva v Krškem razstavila knjige. Zanimanja pa ni bilo veliko. Več so se ljudje zanimali za knjige v stanovanjih...

Tragedija na pragu svobode

Na današnji dan se je pred 30 leti v Lokvah pri Črnomlju smrtno ponesrečil komandant partizanske vojske Franc Rozman - Stane

Pred 30 leti, 7. novembra 1944, se je nenadoma razširila tragična vest, ki je boleče stisnila srca po vsej Sloveniji, zlasti pa po Beli krajini: pri izvrševanju vojaških dolžnosti se je smrtno ponesrečil komandant glavnega štaba Slovenije, generalni poročnik Franc Rozman-Stane. Ta strašna nesreča se je dogodila na kraju, kjer je deloval Glavni štab Slovenije, ob robu vasice Lokve pri Črnomlju, in sicer pri preizkusu novega angleškega minometalca. Ob tem dogodku so se smrtno ponesrečili podpolkovnik Anton Žnidarič, vodnik Jug in Darilovič. Tragedija je bila toliko pretresljivejša, saj se je dogodila na pragu porajajoče svobode, ko so potekali tako rekoč zaključni boji proti sovražniku.

Minilo je 30 let, vendar je ta dogodek vsem živo v spominu, saj je povezan z našo novjšo dobo, v kateri je igral pomembno vlogo prav tovariš Stane, ena izmed najmarkantnejših osebnosti osvobodilnega boja v Sloveniji. O junaškem liku Franca Rozmana-Staneta je veliko napisanega in spletajo se legende, saj je Franc Rozman neizčrpen vir primerov junaštva in požrtvovalnosti.

Usoda Franca Rozmana je bila usoda delavca proletarca. Rodil se je 1912 v Piričah pri Ljubljani. Bil je pekovski pomočnik in 1936 je pohitel prostovoljno na pomoč španskemu ljudstvu, ki je krčevito branilo svojo mlado republiko. Udeležil se je bojev na več frontah, posebno pred Madridom, in dosegel čin kapetana in položaj komandanta bataljona. Po zlomu španske republike je bil v mnogih koncentracijskih taboriščih v Franciji in drugih krajih.

Ko so se nad našo domovino 1941 zgrnili najbolj mračni dnevi fašistične okupacije in se je pričel boj na življenje in smrt, je stopil v ospredje tovariš Stane. Postal je partizan, bорец za svobodo. Organiziral je Štajerski bataljon in postal njegov

poveljnik, nadalje organizator brigad ter divizij in korpusov in v juniju 1943 postal glavni poveljnik NOB za Slovenijo. Nje-

Božidar Jakac: Franc Rozman - Stane (1952)

govo ime je tesno povezano z junaskimi boji za Žužemberk, Kočevje, Novo mesto, zopet Žužemberk in Bosiljevo. Bil je med tistimi, ki ga je tovariš Tito zaradi njegovih junaških dejanj,

uspešnega vodenja vojnih operacij predlagal za prvega generala v Sloveniji in heroja.

Dasiravno je minilo 30 let, nam je vsem borecem, prebivalstvu Črnomlja in širše okolice, živo v spominu ta tragični dogodek, ko so Staneta Rozmana pripeljali iz začasne bolnišnice v Kanižarici, kjer je umrl, v bivši Sokolski dom, ga položili na oder, in obsuli z venci in cvetjem. Tja so se zgrinjale trume ljudi, da bi počastile tega velikega junaka. Dne 9. novembra so na glavni trg v Črnomlju pripeljali truplo komandanta slovenske osvobodilne vojske Franca Rozmana-Staneta. Poleg njega sta bila njegova zvesta spremljevalca Jug in Tonček. Njegov beli konj je bil osedlan in je žalostno gledal na krsto, v kateri je bila Stanetova brzostrelka.

V poslednje slovo mu je spregovoril Boris Kidrič, ki je orisal pomembne zmage in junaški lik padlega komandanta. Zatem je bil Stane Rozman na skrivaj pokopan v gozdičku pri Bukovi gori, od koder je bil po osvoboditvi prenesen in ponovno pokopan v grobnici narodnih herojev v Ljubljani.

Ko se spominjamo tovariša Staneta, nam uhajajo misli k velikim likom bojevnikov za ljudsko svobodo, kot so bili: general pariške komune 1871 Dombrowski, legendarni borec in komandant ruske revolucije Čapajev, naš znani komandant Sava Kovačević in drugi, ki spadajo v plejado najbolj znanih osebnosti v boju za ljudsko svobodo. Ime Franca Rozmana je tesno povezano s partizansko Belo krajino, v kateri je preziv-

ljal zadnje dni življenja. Čeprav je poteklo 30 let, so med ljudstvom še živi spomini nanj. Ta veliki lik naše revolucije je obeležen s spominskimi obeležji na Lokvah, kjer se je smrtno ponesrečil, v stavbi bivše bolnišnice, kjer je umrl, v njegovem rojstnem kraju Piričah pa so mu odkrili doprni spomenik. Njegovo ime poveljujejo še razne ustanove, vojašnice, šole, ulice in razni kraji, ki nosijo ime tega velikega borca.

Ko se danes po 30 letih spominjamo nanj in tistih, ki so da-

li svoja življenja v temelje naše družbe, se pridružujemo slovesnemu izročilu, ki ga je izrekel že pred 2.500 leti Ateneec Perikles v slovo padlim junačin in v opomin svojemu ljudstvu: „Ne presojajte po samih besedah, kolike vrednosti je hrabri odpor zoper sovražno silo. Rajši vsak dan v dejstvih občudujte moč države, služeč ji z večno ljubeznijo. In če jo vidite veliko, pomislite, da so to veličino ustvarila junaška srca mož, ki so vedeli, kaj je potrebno, in jih je občutje za čast gnalo v delo in, da niso, če jih je doletel

neuspeh, tudi državi odrekli svojega poguma, temveč so ji kot najplemenitejšo žrtev darovali sami sebe. S tem da so skupno dali življenja za dom, pa je vsak zase sprejel neminljivo hvalo in grob, ki je daleč viden. Ne grob, v katerem bodo pozabljeni, ampak kraj, kjer se bo ob vsaki priložnosti z besedo in dejanjem obhajal spomin njihov nepozabne slave.“

Ob 30-letnici Stanetove smrti, se globoko klanjamo njegovemu spominu. Njegova slava bo večno živeła.

JANEZ VITKOVIČ

Po kapitulaciji Italije se je Glavni štab NOV in POS preselil v grad Soteska pri Novem mestu. Komandant narodni heroj Franc Rozman - Stane na dvorišču gradu.

kultura in izobraževanje

OB MESECU KNJIGE

Pri nas pa...?

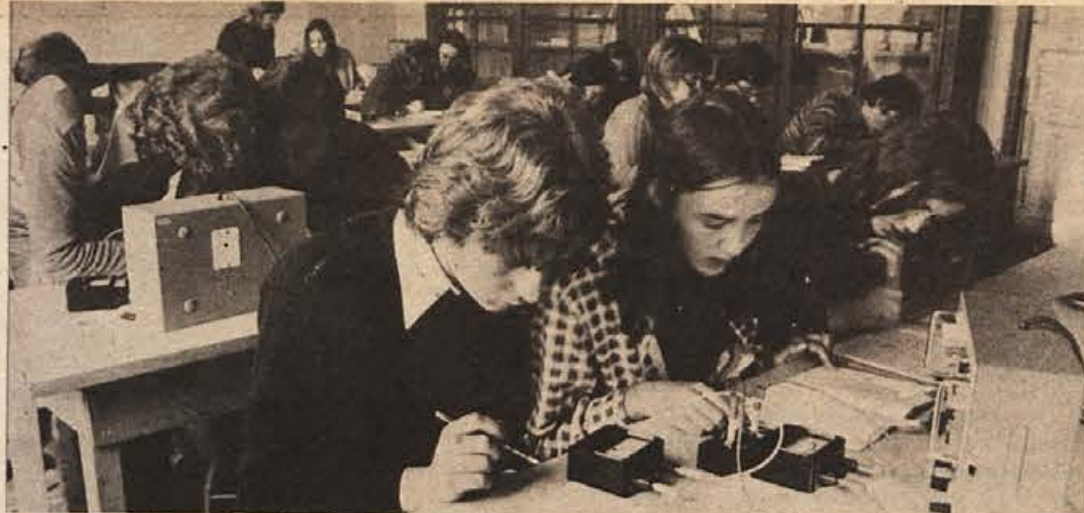
V SZ skrbijo za branje ljubitelji knjig

Po podatkih UNESCO je Sovjetska zveza prva na svetu po založniški dejavnosti in po številu bralcev. Na leto izide v tej državi več kot 80.000 (naslovov) knjig in brošur v skupni nakladi milijardo in pol izvodov.

Milijoni bralcev ne spremljajo z zanimanjem samo literarnega življenja v deželi, ampak marljivo razširjajo knjige tudi med prebivalstvo. Dandanes, pravijo, si je težko zamisliti mesto ali vas brez javne knjižnice, krožkov in klubov prijateljev knjig. Med najbolj znanimi takimi klubi so v Moskvi, Leningradu, Kijevu, Taškentu, Minsku, Voronežu, Bratsku in Kišinovu.

Redni gostje klubov in krožkov ljubiteljev knjig so znani pisatelji in pesniki, znanstveniki, založniki, gledališki umetniki, skladatelji in drugi. Zdaj so klubi že tako razširjeni in uveljavljeni, da razmišljajo o ustanovitvi vseživljenjskega društva.

Ob letošnjem mesecu knjige pri nas smo namenoma navedli, kaj pomeni knjiga in kako jo cenijo ljudje v Sovjetski zvezi. Iz tega primera bi se lahko tudi pri nas naučili marsičesa, predvsem pa tega, da bi morala biti knjiga tudi pri nas nepogrešljiva sopotnica vsakdanjaka. Kar se pri nas v resnici dogaja s to „posodo duha“, je včasih že kar sramotno.

Usmerjeno izobraževanje je zahteva potreb in časa. V učnih načrtih je treba opustiti vse, kar ni koristno, kar je preživelo in okostenelo ter se kot cokla vleče iz leta v leto. Učne ure naj bi obogatila spoznanja, da se mora mladina učiti za življenje, ki ga živimo danes, da si mora pridobiti znanje, ki bo ob zaposlitvi v naših delovnih organizacijah takoj porabno.

Vsak kulturni program mora v oceno

Tudi idejno-estetsko ocenjevanje naj bo sestavni del kulturnih prizadevanj v letu 1975 - Javna razprava o usmeritvi do 20. novembra

Sleherne novosti, ki jo pošljejo med ljudi kot osnutek ali predlog, se oprimejo pripombe kot nujna popotnica. Ljudje naj dodajajo, odzvemajo, spremenjajo, da bo formulacija kar najbolj čista, razumljiva, dostopna. Praksa, se pravi življenje samo, sleherno novo (prenovljeno ali dopolnjeno) stvar potrdi ali pa vse skupaj ovzre.

Predlogu o programski usmeritvi kulturne dejavnosti v Sloveniji, finančnih naložbah v kulturo in drugih aktih, ki naj bi veljali v letu 1975, se je prej omenjena popotnica pripeljala že, ko je sklenila republiška kulturna skupnost poslati vse to v javno razpravo (bo do 20. novembra) z razširjenega zasedanja v Semiču, malo pred prazno 30-letnico prvega kongresa slovenskih kulturnih delavcev v tem kraju.

Že dr. Boris Kuhar, ki je v imenu izvršnih organov republiške kulturne skupnosti razložil, v čem je bistvo usmeritve na področju kulture prihodnje leto, je opozoril, da ne gre za nikakršno „sajenje rožic“. V razpravi so potem podčrtali, da bi se morali ob razpravah o aktih, ki bodo v javni razpravi, dogovoriti o kulturnih minimumih za vsako kulturno skupnost in o tem, kako te minimume financirati.

Ob tem so udeleženci zahtevali, da bodi poslej program sleherne kulturne skupnosti idejno-estetsko ocenjen, saj bo možno le s tako oceno „v roki“

zasesti prostor, kjer se zdaj še šopirijo elitizem, klikarstvo in drugi, resničnim kulturnim prizadevanjem škodljivi pojavi.

Škodljivo bi bilo za nadaljnji razvoj in podružbljanje kulture in na načelu svobodne menjave dela temelječe samoupravne odnose, če bi zanemarili integracijske procese, ki so tudi v kulturi (ustanovah) nujni. Najvnetejši zagovorniki teh procesov hitro postrežejo tudi s številkami, koliko bi lahko pri tem prihranili in kako bi lahko tako prihranjen denar bolje porabili za dejavnost.

Police, začetni fond knjig in drug inventar je semiški ljudski knjižnici omogočila črnomaljska kulturna skupnost. „Za zdaj se še ne moremo pohvaliti s kakšnim velikim knjižničnim bogastvom, saj je na policah komaj 326 knjižnih del,“ pravi Polde Marinček, šef krajevnega urada, ki bo bdel tudi nad delovanjem nove knjižnice.

„Knjižnica še ni odprta za javnost, ker ni urejena. Manjkajo knjige in kartotečni listki, mnogo bo še potrebno postoriti. Računamo, da bo republiška kulturna skupnost dala obljubljeni stari milijon. Tudi Iskra naj bi nekaj primaknila, kot je slišati.“

Marinček računa, da bo knjižnica lahko sprejela prve bralce šele okoli novega leta.

Toliko je namreč še dela v njej. Tudi ogrevanja še ni. Je pa poleg sobe s knjižničnimi policami manjša čitalnica, kjer bodo obiskovalci lahko za krajši čas sedli in prelistali revije, ki jih bo knjižnica tudi nabavljala. Tudi mladi,

Polde Marinček: „Dolžnost več!“

ki jim bo knjižnica omogočila branje mladinske literature, bodo lahko v čitalnici prelistavali zanimivo čtivo.

Katere dneve in kolikokrat na teden bo semiška ljudska knjižnica odprta, še ni znano. Marinček pravi, da bo dva do trikrat na teden dovolj, morda bi bilo dobro ljudi navaditi, da bi hodili v knjižnico tudi ob nedeljah. Sicer se pa za obiske ni bati. „Naši ljudje radi bero, le novo in zanimivo literaturo jim bomo morali dati v roke.“

I. ZORAN

Novo mesto: renesansa jerebovcev?

Na nedavni občinski pevski reviji na stopilo šest zborov

Kdor je 28. oktobra prislunil zborom v novomeškem Domu kulture, je najbrž takoj opazil, da med nastopajočimi ni pevec iz tovarne zdravil Krke in z Ruperčvrha. Takoj pa je treba reči, da je to „številčno pomanjkljivost“ na letošnji občinski reviji pevskih zborov odtehtala kakovost, ki jo je bilo pri nekaterih zborih mogoče nesporno ugotoviti. To velja zlasti za pevce „Dušana Jereba“, ki dobivajo pod umetniškim vodstvom prof. Franceta Mileka nekdanji sloves.

Zbor, ki so mu nekateri še pred nedavnim napovedovali razsulo, se ni le pomnožil z novimi grli, ampak je pripravljen tudi na kakovostne podvige, ki jih je pred leti dosegal le v trenutkih najboljših glasovne ubranosti. To je nedvomno zasluga Franceta Mileka, ki — kot se temu po domače reče — zna iz grl „potegniti“, kar se največ da. Zato smemo upati, da se moškemu pevskemu zboru „Dušan Jereb“ iz Novega mesta obetajo spet svetli časi.

Prof. Milek se je ta večer pojavil na odru kot dirigent kar štirikrat. Pod njegovo taktirko so peli še novomeški upokojenci, dirigiral je „svojemu“ zboru Grafika iz Ljubljane, ki je že nekaj let pobraten z jerebovci, in na koncu še skupnemu nastopu pobratenih zborov.

Z dovolj pretehtanim sporedom se je občinstvu predstavil

USTANAVLJAJO KULTURNI KLUB

Te dni se je v prostorih osnovne šole Kočevje sestel odbor za ustanovitev kulturnega kluba, ki naj bi deloval v okviru ZKPO Kočevje. Člani odbora so se med drugim pogovarjali tudi o ustanovitvi posebne revije, ki bi jo izdajali enkrat ali dvakrat na leto, prikazovala pa naj bi delo, življenje in kulturno ustvarjanje delovnih ljudi Kočevske. Nadalje so govorili o obsegu dela kluba, kdaj in kje se bodo sestajali ter o denarju, ki ga bodo potrebovali za začetek delovanja.

RAZSTAVA V BRESTANICI

V galeriji samorastnikov na brestaniškem gradu so pred kratkim odprli razstavo del članov jeseniškega likovnega združenja amaterjev Dolik. S tem so jeseniški ustvarjalci „vrnili obisk“ Krčanom, ki so na Jesenicah gostovali pred kratkim.

tudi moški zbor iz Straže, ki nosi ime podjetja „Gorjanci“. Peter Cigler je kot zborovodja dokaj srečno popeljal pevce mimo nevarnih čer, ki jih vsebujejo vse tri zapete pesmi.

Šentjemejskega in Dolenjskega okteta — prvega vodi Ernest Jazbec, drugega Peter Cigler — tu ni potrebno posebej predstavljati. Tudi na reviji sta požela zaslužen aplavz za pesmi, ki jih sicer gojita.

Posebna vršina revije je bil izbran spored, ki je od nastopajočih zahteval, da kot tretjo pesem predstavijo partizansko pesem ali melodijo z motiviko, ki je tej pesmi sorodna. Skupaj smo slišali dvajset pesmi, katerih avtorji so: Vodopivec, Medved, Bučar, Adamič, Pirnik, Prelovec, Kuhar, Ipavec, Marolt, Vogrič, Juvanec, Kernjak, Kozina in Hajdrih.

J. JUST

JEZIKOVNI NASVETI

Že ob uvodnem razpravljanju v te naše jezikovne nasvete smo opozorili, da mora vsak, kdor piše, dobro poznati načela veljavnega pravopisa in se po njih kajpada tudi ravnati. Toda za dobro pisanje to še ni dovolj; kdor hoče namreč pravilno vezati besede med seboj, jih oblikovati v smiselne, jasne in razumljive stavke, le-te pa zopet v večje miselne celote, mora poznati tudi slovnico in načela nauka o slogu ali stilistiki. Res pa je, da se lepega izražanja naučimo predvsem z branjem dobrih pisateljev, dobrih knjig in revij itd. Seveda ne sme biti branje hlastavo, ampak mora biti premissljeno.

Za izostritev jezikovnega čuta je gotovo dobro, če poslušamo tudi radijske in televizijske jezikovne oddaje ali si od časa do časa preberemo kak jezikovni priročnik, ki je bil napisan v prav ta namen, saj to, kar slišimo v oddaji, kaj kmalu izpuhti iz spomina, knjiga pa nam je vedno potrepljivo na razpolago. Ker imamo tudi Slovenci nekaj takih del, naj jih naštejemo: A. Breznik: Življenje besed, Obzorja 1951; A. Bajc: Rast slovenskega knjižnega jezika, Lj. 1951; Jezikovni pogovori. Zbral in uredil France Vurnik, Obzorja 1967; J. Gradišnik: Slovenščina za Slovence, Obzorja 1967; T. Korošec: Pet minut za boljši jezik, DZS 1972; B. Urbančič: O jezikovni kulturi, Cankarjeva založba 1972 in 1973.

O PISAVI NEKATERIH PREDPON

V slovenščini pogosto spremenimo besedi pomen, če ji dodamo tako imenovano predpono, na primer: misliti, pre-misliti, raz-misliti, iz-misliti.

Predpone pišemo seveda skupaj; tu smo jih namenoma ločili z vezajem.

Toda posebej si moramo zapomniti pisavo tehle predpon: pod-, pred-, nad-, od-, ob-, raz-, iz-. Včasih jih namreč izrekaмо: pot-, pret-, ot-, ras-, is-. In ker jih tako izrekaмо, jih hočemo tako tudi pisati, to pa je napačno. Edino pravilno je torej: podpisati, predstaviti, raztrgati, raztopiti, razstaviti, nadstopnje, odpreti, izpustiti, izkusiti, poizkus, obstopiti. (Predpon pot-, ras-, is-, pret-torej slovenščina v pisavi ne pozna!)

K. B-r

podčrtano

Tvegano je zapisati to trditev — ob neizmerjenem vplivu televizijske projekcije filmov — toda, sodeč po obisku kinematografov in prevladajočih slabih filmov v njih, kulturni vpliv kinematografije naglo upada.

Obisk je merilec odzivnosti ljudi na filmsko umetnost. Če pada, in temu smo priča že drugo desetletje, pada zanimanje za film. Padec pa ni majhen, usihanje je komajda verjetno. V prvi polovici šestdesetih let je bilo v Sloveniji zasledeno povprečno še dve tretjini dvorane pri predstavi, leta 1962 pa le še polovico.

Prazni sedeži

Od takrat naprej se delež praznih sedežev stalno večja. Kinematografi si prizadevajo na različne načine, ne izbirajo poti, četudi peljejo v nekulturo, vse z namenom, da bi zajezili odtok obiskovalcev, toda večjega uspeha nimajo: statistika ugotavlja nazadovanje obiska.

Za leto 1973 statistično prikazani podatki pravijo, da so na našem območju meščani Kočevja največji ljubitelji kinematografskih predstav. Imeli so 6.323 obiskovalcev na 1.000 prebivalcev in se po tem uvrstili na 12. mesto med 60 slovenskimi občini. Sledijo Črnomelj, Brežice in Novo mesto, ki je z 2.186 obiskovalci na 46. mestu (!), še manj jih je v Metliki, Krškem, Ribnici in Sevnici, na 58. mestu pa je Trebnje, ki ima vsega 1.076 obiskovalcev.

Kinematografija torej kljub drugačnim željam ni množično prodrla na podeželje, njen kulturni vpliv pa se še vztrajno manjša. Ali je res nujno, da je tako?

M. L.

SMRT SOVJETSKEGA VIOLINISTA OJSTRAHA

V Amsterdamu je 24. oktobra umrl znani sovjetski violinist David Ojstrah. Že pred meseci se je zaradi srčnih motenj moral odpovedati gostovanju po Nizozemskem, zdaj pa je boleznijo podlegel. Njegovo truplo so prepeljali v domovino, da ga z vsemi častmi pokopljejo.

Ojstrah je bil star 68 let. Med zadnjo vojno je igral za sovjetske vojske, ki so se bojevali na fronti, in za hrabre branilce Leningrada. Bil je odlikovan z Leninovim redom in drugimi visokimi odlikovanji, s svojimi nastopi pa se je proslavil tudi izven meja svoje domovine. Večkrat je nastopil skupaj s sinom Igorjem, ki je prav tako svetovno znan violinist. Zanimivo je, da so tudi Davidovi starši bili veliki ljubitelji glasbene umetnosti.

Arheološka razstava NOVO MESTO V ANTIKI v Dolenjski galeriji, na kateri so razstavljene bogate rimske izkopanine iz mesta, bo odprta še do vključno 17. novembra 1974. Na sliki: steklena čaša z grškim napisom iz 4. stoletja, najdena v Bršlino (rimski grob). (Foto: S. Habič)

KOSTANJEVICA: DO 15. NOVEMBRA

Razstava slikarskih del Sonje Lamut v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici bo odprta še do 15. novembra.

Mali kulturni barometer

VISOK JUBILEJ NUK — Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani slavi letos 200-letnico delovanja. Hranijo dokument z datumom 9. oktober 1774, ki ostanke ob požaru uničene jezuitske knjižnice označuje kot biblioteko splošnega značaja. Danes šteje NUK nad milijon kosov biblioteknega gradiva. Na proslavljanje so se temeljito pripravili.

DANES POGOVOR S SOVJETSKIM PISCEM — Partizanska knjiga je izdala knjigo „V surovem mraku“, ki jo je napisal Vasilij Jemeljanenko, heroj Sovjetske zveze. Izidu knjige je posvečena današnja tiskovna konferenca v Ljubljani, na kateri se bodo časniki lahko pogovarjali tudi s piscem Jemeljanenom.

100.000 KNJIG NA SEJMU — Brejski teden so odprli v Beogradu tradicionalni mednarodni knjižni sejem. Založbe iz številnih evropskih, afriških, azijskih in ameriških držav so se dobro predstavile na njem. Razstava obsega okoli 100.000 knjig, med njimi je tudi precej slo-

venskih, ki so jih tiskale slovenske založbe.

DVAJSETLETNICA REVIE JIS — Prva številka revije Jezik in slovnica je izšla pred dvajsetimi leti. O tem jubileju govori v zadnji številki te revije več prispevkov. Jezik in slovnica že ureja dr. Matjaž Kmecl.

RAZSTAVA POTUJE — Razstava „Kultura v NOB“, ki so jo pripravili ob proslavljanju 30-letnice prvega kongresa slovenskih kulturnih delavcev v Semiču, bo iz tega kraja naredila še daljšo pot po drugih slovenskih krajih. Najprej jo bodo prikazali še v nekaterih belokranjskih krajih, nato pa bo šla iz „deželice onkraj Gorjanecev“ drugam.

V ČAST PARTIZANSKI PESMI — Letošnji festival Kurirčka od 11. do 14. decembra v Mariboru bo posvečen predvsem partizanski pesmi. O partizanski pesmi bo govor tudi na strokovnem simpoziju, ki ga bodo priredili v dneh Kurirčkovega festivala.

Šport na asfaltni ploščadi

Novo športno igrišče stopiške šole odprto ob občinskem prazniku

Tam, kjer je bil še včeraj velik peščen hrib, je danes asfaltna ploščad sodobno urejena in opremljena šolskega športnega igrišča, enega najlepših v novomeški občini. Pišemo o igrišču, ki je nastalo v Stopičah, za osnovno šolo Janeza Trdine. Prvič je s tega asfalta zletela žoga na dan občinskega praznika, ko je učitelj Boris Vovk pred turnirjem ženskih rokometnih ekip simbolično poslal žogo proti mreži.

Otvoritev tega objekta je pomenila zlasti za šolarje in drugo mladino v Stopičah prazničen dan. To je v imenu vseh povedal med otvoritveno slavnostjo učitelj matematike Ivan Pušavec, ki je tudi poudaril: „Začetne težave s pridobitvijo zemljišča smo po dveh letih in pol srečno

prebrodili. 1. marca 1970 smo z IMV podpisali dogovor o izgradnji igrišča. Ta, najbrž prvi dogovor med šolo in delovno organizacijo je dal podpisnikom obojestranske koristi. Nato smo junija isto leto zasadili prvo lopato. IMV, s pomočjo katere smo opravili za 1,8 milijona dinarjev del, GG, ki se je tudi izkazalo, smo najprej dolžni zahvaliti. Treba je reči, da je tako ustvarjena vrednost del za igrišče do letos preseгла 2 milijona dinarjev. Ne smemo pa pozabiti

tudi naših učencev in druge mladine iz krajevne skupnosti, ki so opravili na tisoče prostovoljnih delovnih ur pri teh delih. Kajpak so tu še drugi, od TIS do občinske skupščine.“

Kako koristno in dobrodošlo je to igrišče za Stopiče, bo dokazala sama mladina. Vse zunanje športne zvrsti bodo lahko gojili, od atletike do rokmeta, dosegali v tekmovanjih še boljše

V GIMNAZIJI 8 AKTIVOV

Te dni je v črnomaljski občini med mladimi zelo živo. Po vseh aktivih potekajo letne konference. Socialistična mladina si zastavlja delovne programe in tam, kjer je še niso uvedli, uvaja novo mladinsko organiziranost. Podobno je na črnomaljski gimnaziji. Letos bo delovala konferenca gimnazije, ki bo sestavljena iz 8 mladinskih aktivov, to je vseh 8 razredov. Konferenca gimnazije se bo naprej vezala v konferenco CSS, kjer sta še konferenci PKS in ESS. (V. S.)

NOV PROSTOR ZA MLADE?

Mladi v Črnomlju se v zadnjih dneh najraje pogovarjajo o možnosti, da bi dobili svoje prostore. Po pogovorih sodeč, bodo zaprli kemično čistilnico, v kateri naj bi se pottle zbirali mladi. Sedaj vse zanima, koliko upanja imajo, da bi dobili prostor v kemični čistilnici.

Ogledalo mladih

KOČEVJE: VEČ POZORNOSTI MLADIM INFORMATORJEM

Na rednem mesečnem posvetu predsednikov in sekretarjev OO ZSM Kočevje, mladinskih specializiranih organizacij in pokrajinskega kluba študentov so seudeleženciposveta pogovarjali o pripravah na konference osnovnih organizacij, v katerih je potrebno izvoliti novo vodstvo.

Prav tako bo potrebno v teh organizacijah sprejeti delovne programe in pravila delovanja. Sklenili so, da se bodo kadrovske okrepili s tistimi člani, ki so jih letos sprejeli v mladinsko organizacijo. Pogovarjali so se tudi o informiranju o delu v ZSM. Ugotovili so, da je ta dejavnost v novi organiziranosti mladih nepogrešljiva in da bodo morali odslej za mlade informatorje bolj poskrbeti. V okviru OK ZSM Kočevje bo deloval aktiv mladih novinarjev, ki bo ustvarjena vrednost del za igrišče do letos preseгла 2 milijona dinarjev. Ne smemo pa pozabiti

VEŠNA METELKO

ČRNOMELJ: GIMNAZIJSKI PEVSKI ZBOR NA TV

Pevski zbor črnomeljske gimnazije, ki je v lanskem šolskem letu nastopal na vseh proslavah, je prejšnji teden posnel za ljubljansko televizijo dve pesmi. Prav gotovo je za mlade pevke to lep uspeh, obenem pa tudi spodbuda, da bodo pod vodstvom Silvestra Mihelčiča v letošnjem letu še bolj pridno vadili. (V. S.)

PISMO

Hvali naj delo

Kako dela in s kakšnimi težavami se srečuje pionirski odred na osnovni šoli na Grmu v Novem mestu, nam je v prijetnem pismu povedala Romana Žvegljč, ki se je pogovarjala z vodjo in mentorico pionirskega odreda na njihovi šoli, s tovarišico Majdo Jereb.

V pismu pravi: „Pionirski odred Gorjanskega bataljona vodi svet PO. Njegov namen je razvijati dejavnosti, ki jih organiziramo tako, da bi v njih sodelovalo čimveč pionirjev in mladincev. S tem se namreč učijo tudi za bodoče delo in življenje. Učenci lahko sodelujejo na kulturno-umetniškem področju, razen tega pa še v naslednjih dejavnostih: družbenoslovnih, naravoslovnih, tehničnih in športnih. Pri nas želimo, da bi pionirji prevzeli čimveč različnih nalog, ki od njih zahtevajo precejšnjo mero odgovornosti in samostojnosti. Seveda morajo vse prevzeti izpolniti. Tam, kjer se zatakne, priskočijo na pomoč starejši. Razveseljivo je, ker je vsak učitelj vključen v eno izmed pionirskih dejavnosti kot mentor. Ali je v komisijah pionirskega odreda, v krožkih ali sekcijah ŠSD.

Pohvaliti moramo tudi pionirje. Udeležujejo se vseh akcij republike in občinske Zveze prijateljev mladine, Pionirskega lista, izdajajo šolsko glasilo „Mladi ob Krki“, prireajo kulturne prireditve in razstave iz likovnega in tehničnega področja. Povezujejo se s krajevno skupnostjo, z odborom Gorjanskega bataljona, z OK ZSM Novo mesto, Zavodom za kulturno dejavnost, s terenskimi organizacijami SZDL, z ZK, ZB, delovnimi organizacijami, s športnimi klubmi in tako naprej. Jasno je, da pri svojem delu pionirji naletijo tudi na težave, toda s trdo voljo in prizadevnim delom se marsikaj naredi. Pionirjev z naše osnovne šole ni potrebno hvaliti, kajti izkažejo se lahko sami – s svojim delom.“

R. ŽVEGLJČ

Pokongresna aktivnost mladih

Črnomelj: pri nas dosledno izvajamo na kongresu zastavljene naloge

Po IX. kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije so tudi mladinci v črnomaljski občini začeli izvajati na kongresu zastavljene naloge. O pokongresnih akcijah ZSM govori predsednik Občinske konference ZSM Martin Skube:

„Trenutno se mladinska organizacija v skladu s sklepi IX. kongresa ZSM reorganizira. Namen tega je dosledno uveljaviti delegatsko načelo tudi v mladinskih organizacijah. Bistvo nove organiziranosti so konference mladih, ki jih sestavljajo delegacije iz OOZSM v občini. Na področju črnomaljske občine bodo delovale tri konference: konferenca mladih delavcev, konferenca mladih

mali za dosledno izvajanje ustavnih določil, spremljali in kritično bodo

V Lipico

Počitniška zveza Slovenije z mladinsko turistično poslovalnico v Novem mestu vabi novomeške počitničarje ob dnevu republike na tridnevno množično srečanje v Lipici, ki bo od 29. novembra do 1. decembra. Iz Novega mesta bodo počitničarji krenili z avtobusom ali vlakom okoli 10. ure, že popoldne pa bodo organizirali izlet v okolico Lipice in kopanje v hotelskem bazenu. V soboto dopoldne si bodo udeleženci srečanja ogledali svetovno znano lipiško kobilarno in dresurni program, popoldne pa bodo odšli na izlet v Skočjanske jame. Tudi v nedeljo bodo lahko občudovali naravne lepote. Obiskali bodo jamo Vilenico v bližini Lipice. Jama je dobila ime že v davnih časih, ko so jo ljudje poimenovali tako zato, ker so mislili, da se v njej zbirajo vile.

Množično srečanje mladih bo Počitniška zveza zaključila s krajšim izletom v okolico Lipice. Zanimivost dobite vse podatke o izletu v prostorih mladinske turistične poslovalnice na Glavnem trgu 7.

ITALIJANSKI PARTIZANI V DIJAŠKEM DOMU MAJDE ŠILC

V okviru 30-letnice ustanovitve znane partizanske brigade FONTA-NOT so partizani te brigade ob obisku Slovenije prišli tudi v Dijaški dom Majde Šilc v Novem mestu. Vsi so se razvneli zlasti po dobri večerji, ko so italijanski borci zapeli nekaj partizanskih pesmi kar v slovensčini. Škoda, ker v domu ni bilo dijakov, saj so morali odstopiti prostor 270 borcem, ki so naslednji dan odšli na Suho. M. TRATAR

v izobraževanju in konferenca mladih iz krajevne skupnosti. Medtem ko sta prvi dve delovali že pred kongresom, je konferenca mladih iz krajevne skupnosti novost, ki je potrebna zlasti zato, ker zajema tudi tiste, ki niso vključeni v delovnih organizacijah niti v izobraževalnem procesu. To pa je predvsem kmečka mladina. Predstavniki vseh treh konferenc bodo zastopani tudi v Občinski konferenci ZSM.

Po delegatskem načelu bodo v Občinski konferenci ZSM zastopane tudi OOZSM v občini. Pravkar potekajo volilne in programske konference OOZSM, na katerih bodo mladi izvolili svoje predstavnike v posamezne občinske konference mladih.

Na teh konferencah bodo izdelali svoje delovne programe, v katerih se bodo po svojih sposobnostih zavze-

PRVA AKCIJA KLUBA OZN V ČRNOMLJU

Na gimnaziji v Črnomlju je tudi letos zaživel klub OZN. Njegovi člani in članice so sestavili zanimiv program dela in že izvedli prvo nalogo. Ob dnevu Združenih narodov so oblepili s plakati in napisi gimnazijske hodnike, za dijake pa pripravili predavanje, v katerem so jih seznanili z nastankom, delom in pomenom te humane organizacije.

Člani šolskega kluba OZN upajo, da se bo po tej prvi akciji v klub vključilo več gimnazijcev, vabijo pa predvsem dijake in dijakinje iz nižjih letnikov. (V. S.)

Papir za boj proti raku

V akciji novomeškega RK nabrali 16 ton papirja

Občinski odbor novomeškega Rdečega križa je konec oktobra organiziral s pomočjo novomeških osnovnih šol akcijo „Star papir za boj proti raku.“

Akcija je zelo dobro uspela, saj so učenci z aktivisti Rdečega križa nabrali okoli 16 ton starega papirja. Če bi vsi stanovalci ravnali po navodilih, bi ga lahko še precej več.

Ker bodo odslej naprej take akcije stalne, bi bilo prav, ko bi vsi občani, ki se jim je v kletih nabralo precej starega papirja ali krp, še bolj sodelovali.

Tovarišica Milica Šali je povedala, da so v akciji zelo pridno sodelovale predvsem osnovne šole Smihel, Grm in „Katja Rupena“, pa tudi druge so prispevale, da je ta dobrodelna akcija na novomeškem področju tako dobro uspela.

V času akcije sta Dolenjski list obiskali učenci četrtega razreda iz OŠ Katja Rupena, Mateja Peterlin in Lea Moro, ki sta povedali: „Vsi

učenci smo se nabiranja papirja razveselili in prav radi bomo sodelovali tudi v prihodnjih akcijah. Zdi se nam, da ima taka akcija več koristi: očistimo mesto, ljudje imajo po stanovanjih manj starega papirja, in kar je najvažnejše – sodelujemo v boju proti raku.“

Lea Moro: Obe skupaj sva na zbirališče pripeljali okoli 50 vozičkov starega papirja.

HOTEL GRAD OTOČEC – 25 MLADINCEV

Tudi mladinci v hotelu Grad Otočec so se organizirali v osnovno organizacijo ZSMS. Na ustanovnem sestanku so se najprej spoznali z dokumenti 9. kongresa ZSMS in se dogovorili, da bodo opravljali naloge, zastavljene na mladinskem kongresu. V novo organizacijo je 25 mladincev sprejela članica predsedstva OK ZSM Novo mesto Jana Kapler, mladinci pa so za svojega predsednika izbrali Staneta Barba. Na sestanku so si zastavili prvo nalogo: ob dnevu mrtvih urediti Beceletovo jamo.

Mateja Peterlin: Občani so nas lepo sprejemali. Prav bi bilo, ko bi imeli vsi že povezane časopise in revije, saj bi nam tako pri delu še bolj pomagali.

KAKO ŽIVIMO?

Miro Ajdišek: „Z Ogledalom mladih smo mladi precej pridobili. Hitro in na zbranem mestu se lahko seznanimo z delom naših vrstnikov po drugih občinah, ob prebiranju pa lahko dobimo tudi pobudo za nadaljnje delo.“

Spoznavamo se

Aktiv mladih delavcev v Darni na Mirni uspešno vodi Miro Ajdišek, ki je o svojih sovrstnikih v tovarni povedal naslednje: „Mladi pri nas so tudi po kongresu delavni in se zanimajo za vse akcije, ki jih bomo še pripravili. Z njimi res ni težko delati, zato mi ni jasno, zakaj po nekaterih vaseh aktivni mladih ne morejo živeti. Verjetno je težava s prostori, saj bi bilo prav, da bi imeli mladi svoj kottiček, v katerem bi se zbirali, prebrali časopise, poslušali radio, gledali morda celo televizijo ali pa se zabavali ob muziki za namizni tenis. Mislim, da nikjer ni vasi, kjer ne bi našli sobice za mlade. To bi bilo dobro zlasti sedaj, ko prihaja zima in se mladina nima kje zbirati. Tako ji ostaja samo še gostilna, v kateri se mlad človek lahko le pokvari.“

S tem, da smo dobili „Ogledalo mladih“, je naša mladina precej pridobila. Tako mi na Mirni zvemo, kaj delajo naši vrstniki v Kočevju, Ribnici in po drugih občinah. Njihovo delo spremljamo, morda dobivamo ob prebiranju celo ideje, drugi pa se seznanjajo z nami. Mladi se bomo na ta način lahko dobro spoznali. Zato smo se pri nas odločili, da bomo za naš aktiv naročili več števil Dolenjskega lista, tako da bo lahko prav vsak mladinec prebral o delu, uspehih in življenju naših vrstnikov po drugih občinah.“

Po poti junakov

Na pohodu 80 Sevničanov in Trebanjcev

Lojze Derstvenšek: „Še bomo šli.“

26. oktobra so krenili mladinci iz Sevnice na pohod po poteh narodnih herojev Milana Majcna in Jančija Mevzija. Preko Laz so mladi prišli do Makovca, kjer so se ustavili ob spomeniku padlih, tu pa sta jim krajevna organizacija SZDL in mladina pripravili lep sprejem. Pot so nadaljevali do Vel. Cirkovke, kjer so se jim pridružili mladi iz trebanjske občine.

Komandant tega že tradicionalnega pohoda je bil Lojze Derstvenšek, delavec iz Koptarne in predsednik občinske zveze tarnikov v Sevnici, ki je o pohodu povedal: „Pot, ki je bila dolga okoli 35 km, smo prehodili. To je bil do sedaj naš najdaljši pohod. Pot mladih iz trebanjske občine, ki so krenili iz Mokronoga, je bila nekoliko krajša.“

Po besedah komandanta so ta pohod uporabili za usposabljanje mladih, kar jim bo priložnost prav ob morebitnem SLO. Razen s kraji, ki so jih med pohodom obiskali, so se mladi seznanili tudi z nekaterimi borci. Tako jim je zadnji boj ob narodnih herojev in partizansko gibanje v teh krajih pojasnil nekdanji komisar Gubčeve brigade Slavko Kolar

A. Z.

Sevničani na tretjem mestu

Jesensko prvenstvo v slovenski rokometni ligi osvojili Ribničani

V zadnjem, enajstem kolu slovenske rokometne lige za ženske so Brežičanke izgubile prvenstveno tekmo v Ljubljani, igralke Lisce pa doma z rokometistkami Izole. Medtem ko so Inlesovi rokometisti to nedeljo „počivali“, so Sevničani doma v lepem srečanju premagali dobre Jadranske igralce.

SEVNICA – JADRAN
24:21

Polčas 11. prvenstvene tekme v republiški rokometni ligi med ekipama Sevnice in Jadrana se je končal neodločeno. Igra je bila izenačena tudi v drugem delu srečanja. Borbeni gostje so nato vodili z dvema zadetkoma prednosti, zatem pa sta se razigrala veterana Jurišič in Svažič, tako da so domačini le osvojili obe prvenstveni točki. S šestimi zmagami in eno neodločeno tekmo so Sev-

ničani sedaj na odličnem tretjem mestu.

SEVNICA: Sirk, Kristovič, Simončič, Vrtačnik 1, Jurišič 3, Bizjak, Svažič 8, Koprivnik 1, Stojis, Novšak, Šumej 8, Mužič.

SLOVAN – BREŽICE
16:8

Brežičanke so v Ljubljani začele izredno slabo. Slovanove igralke so brez težav prihajale do gola, v obrambi pa so zaigrale tako dobro, da so gostje njihovo mrežo zadele le dvakrat. Polčas se je tako končal 11:2. V drugem delu so Brežičanke zaigrale precej bolje in preprečile katastrofalen poraz.

BREŽICE: Hribernik, V. Balon 1, M. Bah 1, Kožnar 4, Zakšek, V. Mišič 1, L. Rožman 1, Levčič, Vogrinc, Lipej, Cetin, Zakrajšek.

je bil najboljši Pungerčič, ki je dosegel 10 zadetkov, pri gostih pa Ganc z 9 zadetki.

BREŽICE – KRIŽE
23:23

Potem ko so Brežičani v predzadnjem kolu ljubljanske conske rokometne lige doma premagali rokometistke Jesenic kar s 40:20, so v zadnjem kolu jesenskega dela igrali v gosteh pri dobrih igralcih Kriz neodločeno – 23:23. (V. P.)

Pokal za Lisco

V počastitev sevniškega občinskega praznika je rokometni klub Lisca iz Sevnice organiziral v nedeljo turnir ženskih rokometnih ekip, na katerem so nastopile igralke novomeške Krke, Kore iz Radeč in domače Lisce.

Prehodni pokal je osvojila okrnjena ekipa domačih igralok, ki so premagale Koro 12:8, s Krko pa so igrale 3:3. Na drugo mesto so se uvrstile igralke Krke, ki so vrstnice Radeč premagale le z razliko treh zadetkov: 14:11. Najboljša strelka je bila igralke Radeč Kenda, ki je dosegla 7 zadetkov. (E. R.)

INLES V AVSTRIJI

Rokometisti ribniškega „INLESA“ se bodo te dni udeležili v Avstriji v Augsburgu velikega mednarodnega rokometnega turnirja. Kot najboljša ekipa v prvi republiški rokometni ligi se bodo pomerili s predstavniki Avstrije, Nizozemske in Bavarke. Ekipo 15 rokometistov bosta vodila trener Pavčič in Franc Levstek kot predstavnik slovenske rokometne zveze. (M. G.)

Prvi Krmelj

Prejšnji teden se je končal prvi del tekmovanja v zasavski rokometni ligi za člane. Med osmimi ekipami so najbolje igrali igralci Krmelja in so popolnoma zasluženo na prvem mestu, saj so v sedmih srečanjih doživeli le en poraz.

Drugo in tretje mesto so dosegli rokometisti Usnarja in Zgorja. Presenetili so igralci Leskovca, ki so v sedmih srečanjih zabeležili le tri zmage, kar bo ob koncu tekmovanja za ekipo lahko še usodno.

Vrstni red: 1. Krmelj 12 točk, 2. Usnar 10, 3. Zgorje 9, 4. Hrastnik 6, 5. Artiče 6, 6. Leskovec 6, 7. Sevnica B 4 in 8. Rudar B 3 točke.

Rezultati 6 in 7. kola: Rudar B – Usnar 7:22, Usnar – Sevnica B 24:14, Hrastnik – Leskovec 16:14, Leskovec – Zgorje 14:13, Zgorje – Artiče 22:16, Artiče – Rudar B 19:9, Sevnica B – Krmelj 18:36 in Krmelj – Hrastnik 30:12. L. ŠRIBAR

ŠPORTNI KOMENTAR

Ob šahovskem prvenstvu

24. šahovsko prvenstvo Slovenije za člane, ki je bilo od 12. do 29. oktobra v Šmarjeških Toplicah, nam je pokazalo pravo sliko slovenskega šaha. Na njem so igrali skoraj vsi igralci, ki v naši republiki v šahu kaj pomenijo. Manjkala sta le velemojstra Planinc in Parma.

Letošnji prvak je zasluženo postal 23-letni študent matematike iz Ljubljane, mojster Janez Barle. Poseben mik prvenstva je bilo dejstvo, da se bodo prvi trije uvrstili na Vidmarjev memorial, ki bo prihodnje leto v Ljubljani. Razen Barleta bo nastopil še Karnar, za tretje mesto pa se bosta pomerila novomeški mojster Osterman in mariborski mojstrski kandidat Kržišnik.

Prvenstvo je dalo tudi dva nova mojstrska kandidata, in

CRNUČE – V prvenstveni tekmi mladinske lige so igralci novomeškega Elana gostovali pri vrstnikih Crnuč in tekmo dobili po izenačeni igri z 1:0. (G. M.)

CRNOMELJ – Mladinci črnomalske Bele krajine so v prvenstveni tekmi mladinske lige gostovali pri vrstnikih Cementa. Po izenačeni tekmi sta se enajsterici razšli z neodločenim rezultatom 2:2. (G. M.)

VIŠNJA GORA – V prvenstveni tekmi dolenske rokometne lige so Ribničani gostovali pri igralcih Višnje gore. V zanimivi in izenačeni tekmi so gostje sicer izgubili, predvsem zaradi nepremišljene igre v zadnjih petih minutah. (M. GLAVONJIC)

RIBNICA – Do konca tekmovanja v dolenski rokometni ligi sta ostali le še dve koli. Še naprej prečljivo vodijo igralci Šmarja pred Črnomljem, Sodražico, Kočevjem, Ribnico, Semičem, Gradišcem, Šentjernejem, Grosupljim, Višnjo goro, Krko, Cerkljami, Dobropoljmi in Ponikvami. Rezultati 11. kola: Sodražica – Semič 15:12, Gradišče – Šmarje SAP 11:18, Cerklje – Kočevje 20:26, Grosuplje: Ribnica 15:14, Ponikve – Dobropolje 17:17, Višnja gora – Črnomelj 17:20 in Krka – Šentjernej 16:13. (M. Glavonjič)

LESKOVEC – V zasavski mladinski ligi sta se pomerili ekipi Rod (Radeče) in Leskovca. Kljub temu da so bili igralci Roda vsi mladinci, so pionirji Leskovca včasih zaigrali zelo lepo. Tekma se je končala s 27:7 za Rod. (L. S.)

RIBNICA – V okviru delavskih sportnih igrar se bodo delovni kolektivi Donit iz Sodražice, Riko, Inles in ITPP iz Ribnice pomerili v rokometu, malem nogometu, kegljanju in streljanju. Do sedaj so se že končala tekmovanja v rokometu. Rezultati: Inles – Riko 29:21, Donit – ITPP 16:12, in Riko – ITPP 23:21. Največ zadetkov je dosegel Matelič – 28 (M. G.)

BREŽICE – V počastitev brežiškega občinskega praznika so se prejšnji teden pomerile rokometne ekipe šolskih športnih društev. Med pionirji so najboljšo igro pokazali rokometisti Brežic in zasluženo osvojili prvo mesto. Drugo mesto so zavzeli igralci Bizeljskega, tretje Artič, četrto pa Cerklje. Tudi med pionirkami so bile najboljšje Brežičanke, druge so bile igralke Bizeljskega, tretje pa Cerklje. (V. P.)

KAJ, KJE, KDO?

V 5. kolu slovenske odbojarske lige za moške gre do Novomeščani tokrat na Jesenice, dekleta pa se bodo doma pomerile z igralkami Branika, ki so trenutno na zadnjem mestu brez zmage. Po vsej verjetnosti bodo Novomeščanke v četrtem kolu osvojile nov par točk.

Tudi za odbojko je na Dolenjskem vse več zanimanja, saj je kar šest naših ekip v prvi ali drugi slovenski ligi. Na sliki: prizor s prijateljskega srečanja med Trimom in Novim mestom. (Foto: S. Mikulan)

odbojka

Novomeščani še vedno brez zmage

Ekipa Krke je srečanje z Ljubljano P. izgubila in je na sedmem mestu

Tudi v 4. kolu slovenske odbojarske lige so Novomeščani ostali praznih rok. Proti lanskoletnemu prvaku, igralcem Save, so zaigrali sicer dobro in bi z malo več športne sreče lahko osvojili vsaj en niz. Igralke novomeške Krke so gostovale v Ljubljani in tekmo tretjega kola prve lige izgubile s 3:1.

P. ŽUŽEMBERK – LJUBLJANA 3:1

V ponovljeni tekmi 6. kola druge slovenske odbojarske lige so v Žužemberku gostovali igralci Ljubljane, ki so jo domači odbojkarji zanesljivo odpravili s 3:1. Tekma je bila razburljiva in borbeno, tako da so gledalci prišli na svoj račun. Posebno se je odlikoval domačin Mišmaš.

Na prvem mestu v drugi ligi so še naprej igralci kranjskega Triglava, Trebanji so drugi, na tretje mesto pa se je sedaj uvrstil žužemberški Partizan. Mokronog je še vedno na sedmem mestu.

ŠTAJERSKA 74: KAJTNA DRUGI

Letošnje tekmovanje v rallyu za nagrado Štajerske je končano. Kajtna, član AMD Ribnica, je tudi v Slovenski Bistrici dobro vozil in je v kategoriji nad 1150 ccm zasedel odlično drugo mesto s 138 točkami.

1. ŠENTJERNEJ

Pionirsko športno društvo Polet na osnovni šoli Šentjernej je v počastitev novomeškega občinskega praznika organiziralo turnir za dekliške ekipe. Razen ekipe iz osnovne šole „Katja Rupena“ iz Novoga mesta so nastopile še tri domače ekipe.

Rezultati: Katja Rupena: Šentjernej II 5:0, Šentjernej I: Šentjernej III 13:0, Šentjernej II: Šentjernej III 10:2 in Šentjernej I: Katja Rupena 11:1. Najboljša strelka je bila Marinka Švalj, ki je v vseh tekmah dosegla 12 zadetkov. Vrstni red: 1. Šentjernej I, 2. Katja Rupena, 3. Šentjernej II, 4. Šentjernej III.

J. KUHELJ

V Kočevju so bili že od nekdaj doma dobri šahisti. Na sliki F. Brusa vidimo, da kočevski šahovski klub dobro skrbi za naraščaj in da bomo že čez nekaj let o pionirskih, ki sedaj vneto šahirajo, slišali še marsikaj pohvalnega.

LJUBLJANA P. – KRKA
3:1

V letošnjem tretjem prvenstvenem srečanju so igralke Krke v Ljubljani dobro zaigrale le v zadnji dveh setih. Začele so slabo, tako da so Ljubljankam hitro osvojile dva seta, v tretjem pa so se Novomeščanke razigrale in ga brez težav osvojile. V četrtem nizu je bila igra izenačena, z malo bolj natančno igro pa bi ga lahko gostje dobile. Tako se je srečanje končalo s 3:1 (7, 10, -9, 14).

KRKA: Rajer, Adamčič, Forte, Pilič, Fabjančič, Fila, Boh in Zevnik.

NOVO MESTO – SAVA
0:3

Kljub gladki zmagi v nizih (ne pa v posameznih setih) Sava ni pokazala take igre, kakršno bi od slovenskega prvaka pričakovali. Novo mesto je bilo na domačih tleh pred 50 gledalci skorajda enakovreden nasprotnik. Zaslužilo bi vsaj drugi niz, vendar mu je pristranski sodnik Marucelj odvzel najmanj dve točki in s tem tudi pripravljenost za igro. Kakorkoli: četrti par točk je za Novo mesto izgubljen. Slej ko prej je ekipa na zadnjem mestu prvenstvene lestvice; ob dokaj dobri igri Novomeščanov v zadnjih dveh kolih pa vendarle ostaja zdaj več upanja, da se bo obrnilo na boljše. Za Novo mesto so v nedeljo nastopili: Goleš, Babnik, Cotič, Vernik, Vajs, Vizjak, Legan, Primc, Železnik, Lapajne II in Rajer.

M. L.

TRIMO – MOKRONOG
3:1

V prvenstveni tekmi druge slovenske lige v odbojki so v Trebnjem gostovali igralci Mokronoga in srečanje izgubili s 3:1. Tekma, ki si jo je ogledalo precej gledalcev, je bila kljub hladnemu vremenu zanimiva.

J. KUHELJ

ŠENTJERNEJ: ZMAGALA ŠENTJERNEJ – ISKRA

Prizadevni balinarji v Šentjerneju so na balinarskih igriščih pri domu upokojevcem v počastitev novomeškega občinskega praznika pripravili balinarsko tekmovanje. Na srečanju se je pomerilo kar šest ekip, zmagala pa je sestavljena ekipa Šentjerneja in Iskre, kakor je bilo pričakovati. Drugo mesto so zavzeli upokojevcem iz Šentjerneja. Vsi člani prvoplasirane ekipe so dobili v spomin na srečanje majolike.

PIONIR 617 KROGOV

V počastitev novomeškega občinskega praznika je občinska strelska zveza pripravila strelsko tekmovanje z malokalibrsko puško. Med ekipami so zmagali strelci novomeškega Pionirja, ki so nastreljali 617 krogov. Na drugo oziroma tretje mesto sta se uvrstili prva in druga ekipa strelcev iz Trebnjega, ki sta nastreljali 604 oziroma 558 krogov.

Med posamezniki je prepričljivo zmagal Franc Čugelj iz Trebnjega, ki je nastreljal 221 krogov. Slede: 2. Franc Zidanek 212, 3. Jože Ribič 203, 4. Ramislav Sobot 203, 5. Miran Zupančič 202 kroga in drugi. (J. S.)

nogomet

ČRNUČE – ELAN
4:1

Novomeški nogometaši so v nedeljo gostovali pri enajsterici Crnuč, ki je na dnu lestvice. Na blatnem in razmočenem igrišču so se domači nogometaši znašli veliko bolje in so novomeške nogometaše zasluženo premagali. Tekma je bila lepa le včasih, saj je bilo igrišče za igro nemoogoče. Edini zadetek za Elan je dosegel Jože Pavlin.

M. GORENC

MENGES – RIBNICA
1:0

V ponovljeni tekmi ljubljanske nogometne podzvezne lige so Ribničani gostovali pri solidnih nogometaših Mengša. V izenačeni, tipično prvenstveni tekmi močno okrnjeni gostje niso računali na uspeh, zato so z minimalnim porazom lahko zadovoljni.

(M. G.)

KOČEVJE – ZAGORJE
1:1

V prvenstveni tekmi ljubljanske conske nogometne lige sta se v Kočevju pomerili enajsterici Zgorja in domačih nogometašev. Pred 300 gledalci je edini in izenačujoči zadetek dosegel Briški. Z. F.

CEMENT – BELA KRAJINA
0:0

Medtem ko so imeli v prvem delu rahlo terensko premoč gostje iz Črnomlja, so bili v drugem delu domači igralci nekoliko boljši. Tekma se je končala neodločeno. Omeniti moramo, da je igralec Bele krajine Švaiger v prvem polčasu zastreljal enajstmetrovko.

M. G.

RIBNICA – CERKNICA
2:2

V nadaljevanju prvenstvenih tekem v ljubljanski podzvezni nogometni ligi so v Ribnici gostovali igralci Cerknice. Na izredno težkem igrišču sta ekipi pokazali še kar dober nogomet. Gola za domače sta dosegla Stamenkovič in Markovič.

M. GLAVONJIC

V NEDELJO ZAKLJUČEK MLADINSKE LIGE

V nedeljo, 10. novembra, bodo v novomeški občinski nogometni ligi odigrali zadnje kolo. O prvaku lige bo odločala tekma v Češči vasi, kjer se bosta pomerili ekipi domačih nogometašev in Bršlina. Po tekmah bo na Stadionu bratstva in enotnosti v Novem mestu svečan zaključek lige, na katerem bodo najboljše ekipe in igralci prejeli pokale in diplome. Podelitev bo okoli 14. ure.

POTA IN STRA VAVPOTA

Dežurni poročajo

PROSJAČILA IN KRADLA – 30. oktobra je pri Mariji Surla v Regerči vasi prosjačila neznanca ciganka, medtem pa je iz predsobe izginila torbica z 250 dinarji.

VINJEN DELAL CIRKUS – 1. novembra zvečer so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve 18-letnega Ivana S. Razgrajal je v hotelu Metropol, nadlegoval občane na Novem trgu in pri avtobusni postaji ter se nedostojno obnašal. Moral bo še pred sodnika za prekrške.

ŽAGA JE DOBILA NOGE – V noči na 2. november je nekdo vdrl v barako Franca Rauha v Ulici k Roku in mu ukradel motorno žago, vredno 4.500 din.

KANADČANKO SO OKRADLI – 2. novembra je na Otočec pripotovala Kanadčanka in pred restavracijo pustila nezaklenjen avtomobil. To je zamaknil iz vozila potovalko. V noči na 3. november pa je na parkirnem prostoru pri Otočcu nekdo vlomil v avto Milene Jeršin iz Lok pri Zalogu in ji odnesel magnetofon, vreden 3.270 din. Kaže, da je obe tatvini zagrešila ista roka.

IMELA STA UKRADENE PREDMETE – V noči na 3. november je bilo vlomljeno v kiosk v Trebnjem. Zmanjkalo je več zavitek cigaret, nekaj britvic in šamponov. Dejanja sta osumljena Radislav P. in Peter T., ker so pri njima našli odneseno blago.

TAT S KOMBIJEM – V noči na 3. november je izpod kozočka Franca Zupančiča na Jezeru zmanjkalo približno 200 kg betonskega železa, vrednega okrog 4.000 din. Poizvedbe kažejo, da je tat s kombijem odpejal železo v smeri Ljubljane.

NA GRADBIŠČU SO VLOMILI – V nedograjeni hiši Franca Jakše v Hrastrju so bili vlomilci. Iz kleti so odnesli električni vrtni stroj, žganje in žeblje. Jakše je oškodovan za okrog 3.500 din.

MED DVA AVTOBUSA

Jože Brajdič iz Zabijskega je 30. oktobra popoldne vodil konjsko vprego od Sentjermeja proti Novemu mestu in pri Mokrem polju prehitel avtomobil, ki je vozil zelo počasi, ker je naproti vozil drug avtomobil. Voznik avtomobila Jože Cizerle iz Vel. Mraševega je opazil vprego in močno zavrl, kljub temu pa je konja in vprego odbil v jarek. Brajdič je bil pri nesreči le laže poškodovan, osumili pa so ga, da je bil vinjen. Povzročil je za 17.000 din škode.

Paragrafi

Preden se sodobna fant in dekle odločita za zakon, se največkrat sploh ne ukvarjata z vprašanjem, kaj bo z lastnino. Čez leta pa večkrat nanese, da se ista dva pričakata, kaj je tvoje in kaj je moje.

Po naših predpisih in zakonih imata mož in žena v zakonu lahko vsak svojo in skupno imovino. Svojo imovino predstavlja vse, kar je imel ta ali oni zakonec ob sklenitvi zakonske zveze ali je lastnino pridobil na kateri koli način, ki ga dopušča zakon, v času trajanja zakonske zveze. Tu so mišljena darila, dediščina, hranilna knjižica, zadetek na loteriji, sadje in drugo z lastnega posestva itd. Vsak od zakoncev ima pravico razpolagati in upravljati s svojim premoženjem, kot se mu zdi primerno, lahko pa pooblasti tudi zakonskega druga (ali drugo osebo), da s tem premoženjem ravnata.

Šoferji ne smejo piti, zakon je strog! Toda v bifeju v Koštialovi ulici v Novem mestu stojijo stalno v glavnem vozniki. Avtomobile puščajo pa na cesti, in sicer tako, da ne more nihče mimo, če pripelje s Prisojne poti ali pa iz garaž tam zraven.

25 mladih življenj obstalo

Prometna vzgoja je tudi srednješolski mladini potrebna, saj je samo letos v prvem polletju našlo smrt na cestah 10 dijakov, 295 pa je bilo telesno poškodovanih - Vsi v akcijo!

V osnovnih šolah je že vrsto let organizirana sistematična prometna vzgoja tako po učnem načrtu, kot v zunanješolskih dejavnostih, srednješolce pa smo pustili ob strani. Ponekod so sicer sami organizirali prometno vzgojo, potrebna pa je enotna akcija z načrtnim delom.

Poglejmo številke! V prvem polletju letos je bilo v Sloveniji 743 prometnih nesreč z udeležbo otrok in mladine. Te nesreče so povzročile 25 smrtnih žrtev in 751 telesnih poškodb. Kar 403 nesreče so se zgodile po krivdi otrok in mladine. Med srednješolsko mladino je bilo 10 mrtvih in 295 ranjenih, to pa pomeni, da prometne nesreče med mladino od 15. do 18. leta naraščajo.

Že lani je na pobudo gorenjskih občin republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu organiziral tekmovanje za srednješolsko mladino, na katerem so se najbolje odrezali Kranjčani, letos pa je bilo II. republiško šolsko prometno tekmovanje „Kaj veš o prometu“ za mladino srednjih šol. Na start je prišlo 14 štiričlanskih ekip, ponovno pa so zmagali Kranjčani, ki so nabrali 3.616 točk od 4.000 možnih. Dolenjci in Belokranjci niso bili zraven.

Dijaki so tekmovali v treh panogah: teoretični del je obsegal poznavanje cestnoprometnih predpisov in opis kolesa z mo-

KURJI TATOVNI NE SPIJO

Konec minulega tedna je v okolici Novega mesta izginilo več kur. V noči na 31. oktober je nekdo vlomil v hlev Stanka Juvanca na Suhorju pri Prečni in mu odnesel 20 kokoši, Francu Jeniču iz Gotne vasi pa je v noči na 2. november zmanjkalo 18 kur. Tu so tatovi pustili le nekaj perja.

Pod skupno imovino zakoncev se šteje vse, kar sta mož in žena v zakonski zvezi pridobila z delom ali z dohodki od skupne imovine. Delo je lahko skupno na primer: v frizerskem salonu, na kmetiji, v advokatski pisarni, četudi žena ne sedi v pisarni ali v delavnici. Mož opravlja službo, žena pa se doma

Kako je z imetjem?

ukvarja z otroki, skrbi za gospodinjstvo itd.

Za nastanek zakonske lastnine je potrebna zakonska skupnost, neglede na to, ali je na primer eden od zakoncev na delu v tujini. Če pa pride do razprtij in zakonca ne živita več skupno, vendar uradno nista ločena, posamično pridobivanje imovine ne prehaja več v skupno lastnino.

Delitev skupnega premoženja se lahko opravi po sporazumu med zakoncema, če pa spet vztrajata vsak pri svojem, opravi delitev pristojno sodišče: občinsko, če je vrednost spornega dela imovine do 50.000 din, in okrožno, če gre za imovino nad to vsoto. Delitev skupno pridobljenega premoženja lahko zahteva ta ali oni zakonec, v veliki večini primerov pa prihaja od tega po razveznih pravnih. Predmete

vožnji na posebej pripravljenem poligonu. Tekmovalci so tekmovali na kolesih z motorjem. Po takem vzorcu, ki pa pomeni šele začetek prometno-vzgojne akcije med srednješolsko mladino, bi morali začeti povsod. Ne zaradi tekmovalni, pač pa zaradi večje varnosti mladih.

Tudi na cesti smo ljudje...

Slana, ki nas prebuja ob jutrih, ter pogled na koledar nam povesta, da smo na pragu zimskega obdobja, v katerem moramo zaradi varne vožnje poskrbeti tudi za vozilo. Predpisi nas zavezujejo, da svoja vozila opremimo tako:

Avtobusi, tovorna vozila in sedlasti vlačilci morajo imeti pri vožnji v zimskih mesecih gume M + S (brozga in sneg) na pogonskih kolesih in verige ali gume s terenskim profilom na pogonskih kolesih in verige. Lopata je v obeh primerih obvezna.

Osebnih avtomobilov morajo imeti gume M + S s spajki na vseh kolesih ali gume s protektiranim zimskim profilom s spajki na vseh kolesih. Lahko – pravi predpis – ima osebni avto tudi gume M + S na pogonskih kolesih ali gume s celotnim profilom (radialke) in verige za pogonska kolesa ali pa gume z letnim profilom in verige za pogonska kolesa. Verige so v slednjem primeru obvezne.

Voznik, ki ne bo imel vozila tako opremljenega, bo kaznovan, lahko pa mu pridemo še vzdevke brezobzirnež.

2. novembra zvečer so na enem novomeških parkirnih prostorov zalotili 18-letnega Milana G. in 16-letnega V. Z., ki sta hotela odpeljati tuj moped. Fanta sta se prej dogovorila, da bosta moped nekaj časa vozila, potem sta ga, kot pravita, nameravala pustiti. Pri „delu“ so ju zmeravali, nakar sta bežala, vendar ne daleč. Miličniki so kmalu ugotovili, kdo sta mlada zmikavta.

TRČIL V KRAVO

3. novembra zvečer je Anton Kokalj iz Vel. Bučne vasi gnal s paše proti domu kravi, po cesti pa je pripeljal z avtom Alojz Jože Kočijaž z Dol. Kamenc. Avtomobilist je pripeljal izza ovinka. Naproti mu je prišel drug avto z dolgimi lučmi, zato je Kočijaža zaslepilo, da ni videl krav na cesti. Trčil je v kravo, ta se je splašala in gonjčica vrgla po nasp. Pri nesreči sta bila poškodovana voznik in Kokalj, kravo pa so morali zaklati.

PREČKANJE CESTE SE JE KONČALO S SMRTJO

30. oktobra okrog pol dne je na avtocesti doletela smrt 59-letnega Jožeta Gruzina z Gmajne. Ta je na sicer preglednem delu prečkal cesto in ni videl prihajati osebnega avtomobila, ki ga je iz ljubljanske smeri pripeljala Novomeščanka Anica Pezderšek. Avto je pešca zbil na bankino, poškodbe pa so bile tako hude, da je bil Gruzina na kraju nesreče mrtev. Nekaj odrgnin je dobila tudi voznica, medtem ko je gmotne škode za 7.000 din.

»Največ prometnih prekrškov«

Vladimir Vogrinc, sodnik za prekrške v Krškem, je letos do srede oktobra dobil v obravnavo že 1155 zadev in vse kaže, da bo do konca leta še kakih 300 novih kršiteljev. O tem je v pogovoru povedal še več.

„Največ opravka imamo s kršitelji cestnoprometnih predpisov, med katerimi je veliko mladoletnikov, ki vozijo motorna vozila brez dovoljenja. Ugotavljamo tudi, da je vinjenost na našem območju pogosto prisotna pri povzročiteljih prometnih nezgod. Imamo nekaj stalnih gostov – povratnikov, ki jim doslej ne z denarno in ne z zaporno kaznijo nismo mogli do živga. Verjetno bo nova zakonodaja s področja prometa s strojnimi ukrepi to problematiko ublažila.“

„Če izvzamemo promet, ki domala povsod prevzema nase teže vašega dela, s kakšne vrste prekrškov imate še opravka?“

„Ker imamo v Krškem veliko gradbišč in veliko delovne sile od drugod, za katero ni povsod poskrbljeno glede urejenega bivališča in usmerjenega prostega časa, se dogaja, da delavci zaidejo v gostilne, malo več popijejo, potem nastanejo prepri in pretepi. Letos je bilo precej takih izpadov, opažamo porast teh primerov, vendar pa se po zaslugi

hitrega posega miličnikov ni bati, da bi nam to povzročalo večje preglavice. Pijančevanje je sploh velik družbeni problem. Gostilničarji bi po mojem mnenju morali pri zatiranju tega zla odigrati večjo vlogo, tako pa da jejo piti že vinjenim in tudi mladoletnim osebam.“

– Kako je s prekrški na področju gospodarstva?

„Svoj čas smo imeli težave zaradi opravljanja obrti brez dovoljenja, tako imenovanega šušmarstva, pa smo ga v glavnem zatrli, razen v nekaterih primerih avtomehanične obrti. Težave nastajajo še zato, ker bi avtomehaniki vzeli popoldansko obrt, a jim matično podjetje tega ne dovoli. Precej pa je gozdnih prekrškov, črne sečnje, posebno v

podgorjanskih vaseh in okrog Bohorja.“

Kakšna je bila letos najvišja izrečena denarna kazen in za kakšen primer?

„Zaradi prekrpčevanja z živino je nekdo plačal 5.000 din kazni, z malo manjšo denarno kaznijo pa je bilo kaznovanih veliko več kršiteljev.“

R. B.

Zaradi slabo privezanega stroja

Ugotovitev sodišča: pri prometni nesreči, v kateri je mešalnik na novo-meškem mostu do smrti zadel žensko, je šlo za malomarnost

Novomeščanka Marija Uršič, 67-letna upokojenka, je 2. julija lani umrla nekaj ur zatem, ko jo je na novomeškem mostu zadel mešalnik za beton, ki je štrlel iz poltovornega avta someščana Janeza Kastelca. Ta je moral zaradi nesreče pred okrožno sodišče.

Usodnega dne je 39-letni elektromehanik Janez Kastelic delal s kolegi na prostovoljnem delu v tovarni ISKRA v Bršlinu in posodil svoj mešalnik za beton. Po končanem udarniškem delu je hotel Kastelic stroj odpeljati, ni pa bilo soferja, ki je to delo že poprej večkrat opravil. Ker je bil mešalnik že naložen na poltovorni avto, so sodelavci Kastelca prepričali, da je sam sedel za volan. Tako naložen stroj je na istem kamionu že večkrat peljal skozi mesto in vselej se je vožnja srečno končala, tokrat pa ne...

Ugotovljeno je, da je Kastelic vozil avto z naloženim strojem zelo počasi in previdno, celo pod 30 km na uro. Ustavil je pred prehodom za pešce pri mostu in peljal počasi dalje, zaradi srečevanja pa je na mostu zavil na skrajni desni rob. Takrat je z mešalnikom zadel najprej v Pepco Pogrjaj, ki je peljala vozček čez most, a teji ni bilo hudega, potem je trčil še v Marijo Uršič, ki je skupaj s Kaplanovo Ivanko šla peš proti mestu. Uršičeva je padla, potegnila na tla še Kaplanovo, ki je tudi žele v letih. Medtem ko je bila Kaplanova poškodovana, ne da bi jo Kastelic zadel, pa je Uršičeva kmalu po ne-

sreči v bolnišnici podlegla poškodbam.

Pri Kastelcu so ugotovili vinjenost, saj je imel 1,2 gromila alkohola v krvi, kljub temu pa mislijo, da nesreča ni nastala kot posledica alkohola. Očividci in priče so zatrjevali, da je Kastelic vozil skozi mesto

KRONIKA NESREČ

VAVTA VAS: V OVINEK PO LEVI – Jože Golobčič iz Jurke vasi je 28. oktobra popoldne vozil tovornjak proti mestu, v Vavti vasi pa je v nepreglednem ovinku naproti pripeljal po levi strani avtomobilist Ivan Zaman z Dvora. Golobčič je tovornjak ustavil, vseeno pa je osebni avto vanj trčil. Škodo cenijo na 8.000 din.

VAVPČA VAS: BANKINA SE JE UDRLA – Jože Kapš iz Gabra je 28. oktobra popoldne peljal šolske otroke iz Semeča proti Gabru. V Vavpči vasi je avtomobilist ustavil, da bi šolarji izstopili, tedaj pa je pripeljal tovornjak Jože Gril iz Poljan. Ko je videl avtomobil, je tovornjak zapeljal na rob ceste, vendar se je pod teko vozila, naloženega s peskom, bankina vdrla, tovornjak pa se je prekucnil na nasp. Škode je za 30.000 din.

NOVO MESTO: PEŠEC JE ZAKUHAL – 28. oktobra popoldne je Mihael Lah iz Novega mesta vozil avtomobil po Cesti komandanta Stanečiča in ustavil pred prehodom za pešce, da so ljudje prečkali cesto. Za njim je ustavil tudi tovornjak, ki ga je vozil Zagrebčan Radešič. Ko je bil prehod že prazen, je avtomobil speljal, nenadoma pa je prišel čez cesto še en pešec. Voznik avtomobila je znova ustavil, tovornjakar pa tega ni mogel narediti, zato je trčil v zadnji del avtomobila, da je škoda za 3.000 din.

BIC: KONJ NA AVTOCESTI – 29. oktobra zjutraj je Ljubljancan Jože Mihelič vozil z avtom proti Zagrebu, pri Biču pa je v jutranjem somraku naproti prikorakal konj. Mihelič je konja zadel, da je padel na pokrov motorja, tedaj pa je z ljubljanske smeri pripeljal še avtomobil zadrške registracije. Ko je voznik avtomobila Branko Skonja opazil Miheličev avto, je naglo zavil v desno, pri tem pa je avtomobil zanesel v skale, oplazil pa je tudi osebni avto. Škode je za okrog 15.000 din.

NOVO MESTO: TRČENJE NA ZAGREBSKI – 29. oktobra zvečer je Damjan Kos iz Šmarje pri Jelencih z avtom na Zagrebško cesto in hotel zaviti v desno, kar je nakazal s smernim kazalcem. Za njim je pripeljal osebni avto Anton Korasa iz Novega mesta, ki se je prav tedaj odločil, da bo Kosov avto prehitel po desni strani. Vozili sta trčili. Škode je za 6.000 din.

zelo počasi. Žal ni čutil, kdaj se je mešalnik na avtu nagnil, to pa je zapazil za njim vozeči avtomobilist. Nesreči je bil kriv slabo pritrdjen mešalnik, pri nakladanju le-tega pa Kastelca ni bilo zraven. Kriv pa je lahko miselnosti in malomarnosti. Ker se je tudi po nesreči pokazal prizadetega in doslej še ni bil kaznovan, mu je senat okrožnega sodišča pod predsedstvom Janeza Kramarja prisodil 1 leto in 6 mesecev zapora, pogojno za dobo treh let.

ČRNOMELJ: TOVORNJAK NA AVTO – 30. oktobra popoldne je Nikola Magovec z Bočke parkiralk osebni avto ob Zadržni cesti, ki jo popravljajo in je zaprta za ves promet. Tu vozijo le vozila gradbenikov. Tako je Anton Požek pripeljal s tovornjakom gramoz, ko pa je vozil mimo osebnega avtomobila, se je tovornjak prevrnil nanj. Gmotno škodo cenijo na 40.000 din.

DOL. KAMENCE: ZADELA PEŠCA – 31. oktobra zjutraj se je Ani Brudar iz Rihpovca peljala z avtom proti Novemu mestu in pri Kamencih dohitela pešca Franca Potočarja iz Vel. Bučne vasi. Ko je zapeljala mimo pešca, je naproti pripeljal avto. Brudarjeva je zavila v desno, pri tem pa zadela pešca in ga zbila na tla. Potočar se je hujše poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico.

BELI GRABEN: AVTO V VSEK – 1. novembra popoldne je Slavko Setničar iz Praproče vozil z avtom proti Zagradcu, med potjo pa mu je naproti pripeljal avtomobil. Setničar je med srečanjem zavrl, potem pa ga je zaneslo v kamniti vsek, končno pa ga je odbilo še v avtomobil. Škode je za 6.000 din.

DVOR: OPLAZIL IN ODPELJAL – 1. novembra popoldne je Drago Jordan iz Jurke vasi vozil avto proti Soteski, v nepreglednem ovinku pa je naproti po levi pridrvel „mini morris“. Ta je oplazil Jordana avto in odpeljal dalje. Škode je za 6.000 din, za neznanim voznikom pa poizvedujejo.

DRAGA: VOZIL PO SREDI – 3. novembra ponoči sta si pripeljala naproti osebna avtomobila Anton Resnik iz Križišč in Jože Gotlib iz Dobruške vasi. Med srečanjem je Gotlib vozil po sredi ceste, zato je oplazil Resnikov avto in povzročil za okrog 4.000 din škodo.

BLATNIK: SPOLZKA CESTA – Ivan Modrinjak iz Kanizarice je 3. novembra popoldne vozil z avtom od Doblič proti Kanizarici. Med potjo je na spolzki cesti avto zanesel v živo mejo, od tam pa se je prevrnil na bok, končno pa obstal na kolesih. Gmotne škode je za 7.000 din.

Pozabljenih Stopič ni več

Franc Kastelic: »Desetletnega napredka in še zlasti ceste smo lahko vsi veseli«

Asfaltirana cesta, ta življenjsko pomembna dovodnica, ki je iz oddaljenih Stopič napravila predmestje Novega mesta, je samo ena od mnogih pridobitev v krajevni skupnosti, ki jo vodi Franc Kastelic.

»Govoriti je treba o desetletnem uspehu, desetletnih pridobitvah, o napredku, ki so ga bili deležni v tem času kraji v stopiški krajevni skupnosti,« zatrjuje Kastelic. In kot je na dan občinskega praznika povedal pred več sto poslušalci, pridobitev ni malo.

Franc Kastelic

Trofazni tok so dobili na Velikem in Malem Orehku, Hribu, Zajčjem vrhu, v Brezovici, Selih, Črmošnjicah in Verdunu, obnovljeno omrežje na Dolžu, Vrheh in Igeniku. Pitna voda je pri tekle na Gornji Težki vodi, v Sentjoštu, dobila sta jo del Verduna in Hriba, na Zajčjem vrhu in Velikem Orehku so obnovili studence, na Pangrč grmu pa zaustavili hudournik, ki je spodjedal vas.

Mostove so dobile ceste Sentjošt-Verdun, Stopiče-Dolnja Težka voda (pri

Bohtetu) in na Pangrč grmu. Cesta Stopiče-Križ je izgubila ostre in nevarne ovinke, cesta Pangrč grm-Hrušica pa je znatno širša. Poleg tega so šli tisoči kubikov gramoza na makadamske ceste, ki jih je v stopiški krajevni skupnosti 18 km.

Pregled ne bi bil popoln, če ne bi k opravljenim komunalnim delom prištevali še obnovljenega zidu na dolškem pokopališču in tekoče voda na stopiškem pokopališču.

Viden napredek je bil po besedah Franca Kastelca narejen tudi na področju SLO in pri organizaciji štaba civilne zaščite. Zvrstilo se je nešteto tečajev prve pomoči, predavanj o samozastiti prebivalstva in drugih oblik usposabljanja. Zrasle so ekipe prve pomoči, gasilski društvi v Stopičah in na Dolžu sta dobili potrebno opremo: avtomobil, motorno črpalko, cevi itd.

»Kajpak je tudi naša krajevna skupnost uvedla 7-letni samoprispevek, od česar smo 60 odstotkov namenili v sklad za gradnjo sol v občini. K temu je treba reči, da vsega tega razvoja in pridobitev ne bi bilo, če ne bi skupnih prizadevanj oplemenitili sami občani s prostovoljnimi delom ali z dopolnilnim prispevkom.«

Franc Kastelic je nedvomno lahko dvakrat vesel: kot prebivalec Stopič in predsednik tamkajšnje krajevne skupnosti. »Dočakali smo ta dan,« je dejal prejšnji teden ob otvoritvi nove asfaltirane ceste. »Bili so tudi že časi malodušja, vendar smo z vztrajnim delom uresničili, kar se je mnogim zdelo neizvedljivo.«

I. ZORAN

Med kraji, ki so letos dobili asfalt, je tudi Prečna. Cesto skozi to naselje je te dniasfaltiralo Cestno podjetje iz Novega mesta. Dolgoletna želja, da bi se iznebili prahu in blata, se je vaščanom tega kraja naposled izpolnila. (Foto: S. Mikulan)

Plaketa občine: Gorjancem in JLA

Asfaltirana cesta in športna igrišča pri osnovni šoli »Janez Trdina« - glavni pridobitvi za občane in mladino Stopič z okolico

Stopiče niso več odrezane od sveta. Preden je Jakob Berič prejšnji tork pri črmošnjiskem mostu prerezal trak in s tem simbolično odprl novo asfaltirano cesto, je predsednik stopiške krajevne skupnosti Franc Kastelic vzkliznil: »No, zdaj pa lahko rečemo, da so Stopiče predmestje Novega mesta!«

Cesta in športna igrišča - nekateri pravijo kar stadion - so pridobitve, na katere so učenci, učitelji, Stopičani in vsi drugi prebivalci v okolici čakali dolgo vrsto let. Kaj pomenijo igrišča mladini, so se lahko delegati novomeške občinske skupščine sami prepričali pred slavnostno sejo ob prazniku občine v dvorani osnovne šole »Janez Trdina«: kljub mrazu, ki je bil zaradi snega na Gorjancih, so mlade rokometiške na otvoritvenih tekmah izžarevale veliko veselje in srčnost.

Večnamenska dvorana stopiške šole je bila za slavnostno sejo občinske skupščine premajhna, zato je več delegatov in gostov ostalo kar

zunaj. Seji, na kateri je predsednik Jakob Berič sporočil odločitev, da dobijo plaketo občine letos podjetje Gorjanci in JLA, so prisostvovali tudi predstavniki pobratenih občin iz bratskih republik. Dr. Marjan Breclj, Franc Šetinc, Zvone Dragan in drugi predstavniki slovenskega

družbenopolitičnega življenja, ki se te seje niso mogli udeležiti, pa so poslali brzojavne čestitke. Ze takoj na začetku so delegati izbrali tudi delegacijo, ki je nesla venec na kraj, kjer je padla Majda Silc, narodni heroj.

Predsednik Berič je v govoru delegatom orisal splošen napredek občine, za katero je v zadnjih petih letih značilna 27-odstotna rast narodnega dohodka. Menil je, da bodo uspehi prihodnje leto lahko še večji, da pa bomo morali poskrbeti za učinkovito delovanje vseh samoupravnih spozrazumov. Pristavil je tudi, da občino v prihodnjem letu in obdobju odgovorne naloge pri nadaljnjem razvoju in gradnji srednjega soistva, vrtcev, cest, mostov in drugih pomembnih objektov tako imenovane infrastrukture. Poudaril je tudi, da je zdaj pomembna naloga občine sestaviti srednjeročni razvojni načrt, da pa pri tem ne bo možno načrtovati ničesar, kar se ne bi skladalo s hotenji krajevnih skupnosti. Razvoj krajevine samouprave je v tem času ena najpomembnejših družbenopolitičnih nalog, kar je poudaril tudi predsednik občinskega zbora krajevnih skupnosti Aleš Klovec.

NOVOTEKSOVCI V MARIBORU

26. oktobra je odšlo 42 Novoteksovih krvodajalcev v Maribor. Po ogledu mesta in njegovih znamenitosti so si Novomeščani ogledali mariborsko tekstilno tovarno in s tem vrnili obisk mariborskim tekstilcem.

ŠLI SO NA KONGRES

8. kongresa slovenskih sindikatov, ki se je začel danes v Celju, se udeležuje tudi osem delegatov iz novomeške občine: Marica Pavček iz Novolesa, Franc Plantan iz SGP Pionir, Ivo Šteblaj iz IMV, Majda Kočevar iz VVZ, Vincencija Parkelj iz Novoteksa, Štefan Šimunovič iz Iskre (Novo mesto), Danijela Vovko iz tovarne zdravih Krka in Boris Galič iz »Gorjancev«.

Pokopališče ni kadilnica

Kajenje na pokopališču je pred leti tako razhudilo nekega našega bralca, da je ta nečedni pojav v daljšem zapisu ožigosal kot skrunjenje doma naših rajnih. Žal so bile njegove besede bob ob steno, saj so »kulturni« in »spodobni« možje vlekli svoje ibarce in morale na grobovih tudi potem in še več zasmrjavalec pokopališkega zraka se jim je pridružilo. Tako je bilo tudi 1. novembra na pokopališču v Vavti vasi (in najbrž še kje drugje) in tako bo tudi prihodnje leto in še vsa nasledna leta, dokler strastnih potrošnikov nikotina ob prihodu na pokopališče ne bo ustavilo opozorilo, da je na grobovih prepovedano kaditi. Če je kajenje prepovedano v avtobusih, kino dvoranah in drugih zaprtih in tudi odprtih prostorih, bi ga morali prepovedati tudi na pokopališčih, vsaj iz pietete do mrtvih. V nobenem primeru bi pokopališča ne smela še nadalje ostati odlagališča čikov in smrdljivega dima!

I. ZORAN

SPOMINSKA SLAVJA

Lepo vreme na dar mrtvih je privabilo na pokopališča v novomeški občini mnogi ljudje. Grobovi rajnih so bili polni cvetja in sveč, stezice med njimi pa posute s peskom. Na številnih pokopališčih so bile tudi žalne slovesnosti v spomin padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. Večje spominke slovesnosti so bile tudi pri spomenikih NOB. Ena največjih svečanosti je bila na dan mrtvih pri spomeniku na Cviblju.

MINI ANKETA:

Zakaj so ljudje »pogruntali« Martina, ni težko uganiti. Brez Martina namreč ne bi bilo vina! Vino pa, o, ni da bi govorili! Na dan, ko »vinski patron« Martin prekrsti most v vino, iz vinskih goric odmevata pesem in smeh. Mnogo tistega, kar je nekaj spadal k martinovanju kot pravemu ljudskemu prazniku in običaju, je danes že pozabljeno, še posebej pa bo letos Martin kisel zategadelj, ker nam jo je zagodel dež. Tokrat smo povprašali občane o obetih za dobro kapljico in kaj jim pomeni martinovanje kot običaj:

Martin

Slavko MALNAR, gostilničar: »Vino kupujem od kmetov iz Trške gore in Podbočja. Cena je približno taka kot lani, čeprav kmetje tožijo, da je letina precej slabša, predvsem po jakosti vina. Pravi cvček je težko dobiti, še največ je namiznega rdečega vina. Martinovanje bo potekalo po vinskih hramih, tudi dobri gostilničarji ne bodo pozabili na ta stari običaj, pre malo pa mu posvetijo pozornosti po hotelih.«

Milorad OBRADINOVIC, godbenik: »Sam ne pijem, zato me ne prizadene niti dobra niti slaba vinska letina. Martinovanje je kot ljudski običaj precej pozabljeno, tako kot mnogo drugih prastarih navad.«

Jurij MOHORKO, upokojeni rudar: »Vreme je ravno ob najbolj nepravem času ponagajalo. Vseeno pa želim, da bi bilo čim več dobrega vina, nam bo vsaj lepo. Sam ne dam dosti na vinski praznik, želim pa vse najboljše tistim, ki bodo martinovali.«

Marija ČUČNIK, prodajalka pri Hmeljniku: »Na jesen prodamo malo vina, ker ga mnogi pridelajo doma pa še jabolčnik imajo. Največji je odkup cenejšega vina za delavce, letos pa smo prodali tudi nekaj dobre portugalke. Zaradi dežja si ne moremo obetati dobrega vina, razen v primeru, da so kmetje dodali dovolj sladkorja, ki povečuje alkoholno stopnjo. Martinovanje je lep običaj, ki se je ohranil samo še na kmetih in po vaških gostilnah, večjih prireditvev pa ni nikjer več.«

Anton ZUPANČIČ, upokojeni čevljar: »Vinograd sem kupil in prvič potrgal šele letos. Sem kar zadovoljen, čeprav je bilo grozde precej kislo. Martinovali bomo tudi, kajti povabiti moram vse tiste, ki so mi pomagali delati. Bomo že popili, kolikor bo grlo dalo.«

D. R.

LEVIČNIK SPET DIREKTOR

Centralni delavski svet novomeške Industrije motornih vozil je prejšnji teden spet izvolil za generalnega direktorja podjetja Jurija Levičnika. Kolektiv IMV šteje okoli 4.500 zaposlenih, lani pa je ustvaril več kot milijardo dinarjev dohodka.

Ne samo kot poslušalci!

Na kongresu slovenskih sindikatov bodo delegati iz Novega mesta sodelovali v razpravah na plenarnem zasedanju in v komisijah - Problematiko so obravnavali in oblikovali stališča na študijskih sestankih

Na 8. kongresu slovenskih sindikatov, ki se začne danes v Celju, bo večkrat slišati tudi Dolenjce. Delegati iz Novega mesta so se večkrat zbrali na nekakšnih študijskih sestankih in oblikovali stališča ter predloge, ki jih bodo v obeh kongresnih dneh razlagali in zagovarjali izza govorniških pultov.

Enega zadnjih takih posvetov so imeli novomeški delegati 30. oktobra. Tedaj so še enkrat pretehtali problematiko, mnenja in tudi že pripravljena besedila za diskusijske nastope. Osvetlili so najrazličnejša vprašanja, taka, ki so značilna samo za novomeško občino ali enako pereča za vse občine v dolenjski regiji.

Samoupravno organiziranje združenega dela, policentrični razvoj, integracijski procesi, delitev dohodka in osebnih dohodkov in podobna vprašanja zadevajo v živo prav tako sindikat kot druge družbenopolitične organizacije in samoupravne skupnosti. Kot je poudaril eden od delegatov, sindikati podpirajo razvojne programe, ker vidijo v tem možnost napredka socialnih dejavnosti. Z drugimi besedami povedano: sindikati so na strani vsakega napredka, ki ni na račun delavčevega žepa.

Potreba po jasni in nedvoum-

ni informaciji je v delegatskem sistemu živa kot še nikoli. Novomeški delegat si je v referat, ki ga bodo slišali tudi na eni kongresnih komisij, zapisal zglede primer iz Laboda: v korist obveščanja so se v tej delovni organizaciji odrekli že dobršnemu številu delovnih ur med tednom, vendar so tako »izgubljen« delovni čas nadoknadili z delom ob prostih sobotah.

Novomeški delegati so se odločili na kongresu opozoriti še na prenekateri žgoč problem - od tega, kako da so delavska (tudi solidarnostna) stanovanja predraga, da smo pozabili na nadaljnjo graditev stanovanj za amce, do tega, kako zastaja gradnja otroških vrtcev za potrebam po otroškem varstvu. Predlog enega kongresnih sklepov, naj bi do leta 1980 vključili v varstvo vse otroke delavskih družin, so novomeški sindikati že vnaprej podprli, »z obema rokama« in tako delegatom na

kongresu olajšali oblikovanje stališč.

Ne nazadnje kaže omeniti, da bodo udeleženci 8. kongresa slovenskih sindikatov lahko prisluhnili besedi o novomeških izkušnjah iz dosedanjega delovanja samoupravne delavske kontrole in o problematiki, ki jo morajo organi te kontrole reševati vsak v svojem okolju.

I. ZORAN

Marija in Ivo Umek, učenca iz Cerovca pod Gorjanci, se lahko učita le, če osvetlita knjige in zvezke še z baterijo v roki. Električna je v tej vasi tako slaba, da žarnice komaj brlijo, pralni in drugi gospodinjinski stroji, ki so si jih ljudje nabavili, pa morajo prisilno počivati. Pravijo, da bi jih nadloge rešil nov transformator. Najbližji transformator stoji namreč kar 4 km stran - v Podgradu. Povedo tudi, da imajo do transformatorja vso pravico, saj se zdaj pri njih le merilni števcji vrtijo kot drugje. (Foto: Feliks Orel)

Novomeška kronika

3.000 IGRAČ OB TEDNU OTROKA - Ob tednu otroka je novomeški občinski odbor Rdečega križa v občini zbral 3.000 igračk. Nekaj jih bodo poslali po vaseh, kjer se težko dobijo aji pa stari zanje nimajo denarja, del jih bodo poklonili posebnim šoli, nekaj pa jih bodo namenili otrokom, ki gredo s pomočjo Rdečega križa v počitniške kolonije na morje.

DIVJI KOSTANJ - OROŽJE - Vsak letni čas ima za osnovnošolce mnogo prijetnosti. Tako so trenutno močno priljubljene bitke z divjimi kostanji. V »pouličnih« bojih se navadno otroci tako razvnamejo, da ne vidijo, kaj vse zadene njihovo orožje. Kar prevečkrat so žrtve njihove nespametne igre avtomobili, pa tudi občani.

TRŽNICA - Ker je bil v petek, 1. novembra, dan mrtvih, smo novomeško tržnico obiskali že v četrtek. Bila je slabo založena. Gospodinje so lahko izbirale le med krizantemami, ki so imele pri posameznih prodajalkah različne cene. Kljub temu da je bilo na trgu malo branjcev, se cene niso bistveno spremenile. Jajčka so po mnenju gospodinj predraga, saj veljajo še kar naprej po 1,60 do 2,00 dinarjev. Cene: jabolka po 2,50 do 7 dinarjev kilogram, hruške po 8 do 10 din, česen po 5 din, cvetlični med po 30 din, čebula po 4 do 6 dinarjev in banane po 8 do 9 dinarjev kilogram.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE - Na transfuzijski postaji se je prejšnji teden oglasilo 83 krvodajalcev. Tokrat je bilo največ dijakov in delavcev.

TATOVI V TRGOVINAH - Ob ponedeljkih in petkih, ko so trgovine vedno polne, prodajalke komaj ustrezajo številnim kupcem. Nekatere pomerjajo, iščejo pravo barvo, razlagajo, blagajničarke pa se trudijo, da kupec ne čakajo predolgo. Gneče poskušajo pritržno izkoristiti ljudje, ki bi se radi brezplačno oblekli. Zato imajo prodajalke v teh dneh še eno nalogo več - čuvati blago pred tatovi.

POGREBI - Umrlj so: Ana Korasa v 37. letu, uslužbenka iz Ulice Ilke Vaštetove 1; Terezija Bartolj v 72. letu starosti, gospodinja iz Stranske vasi 17; Jože Lukšič v 74. letu starosti, upokojenec iz Ulice Mirana Jarca 20, in Marija Bartolj v 54. letu starosti, gospodinja iz Birčne vasi 32.

Ena gospa je rekla, da so nekateri novomeški voditelji že tako evropski, da jih na sestankih lahko dohajamo le še s slovarčkom tujk.

PETINDVAJSET LET PODJETJA Mercator

Letos poteka petindvajseto leto „Mercatorjeve“ prisotnosti v slovenskem in jugoslovanskem gospodarskem prostoru.

V marcu leta 1949 je predststvo vlade LRS ustanovilo republiškega grosista, Trgovsko podjetje z živili. Ob svoji ustanovitvi je podjetje štelo le 36 zaposlenih, bavilo pa se je izključno s trgovino s prehrabnimi proizvodi.

Leta 1953 je podjetje začelo razvijati zunanjetrgovinsko dejavnost. Ker prav zaradi stikov s tujino dotedanje ime ni bilo več primerno, je podjetje spremenilo svojo firmo: preimenovalo se je v „Mercator“. Svoj asortiment blaga je dopolnilo z uvoženim blagom: s kavo, čajem, začimbami in dišavami, z južnim sadjem in maščobami.

Število artiklov v skladiščnih policah je raslo iz dneva v dan. Notranja trgovina je bila sproščena, asortiment blaga je bil popestren in dopolnjen z artikli iz uvoza. Za uspešnejšo prodajo blaga, predvsem v širšem gospodarskem prostoru, je bilo treba organizirati potniško službo. Podjetje se več in v letu 1959 najdemo „Mercator“ prvič na listi največjega grosista v LRS.

V letu 1961 se je začela pojavljati težnja po združevanju manjših trgovskih podjetij v večja. Nekatera manjša detajlistična podjetja, ki so se bavila s trgovino, so začela razmišljati o integraciji z „Mercatorjem“. Prav to leto pomeni za „Mercatorja“ pomembno prelomnico, saj je z integracijami začel v naslednjih letih pridobivati razen trgovine tudi nove dejavnosti.

Tako je v letih 1962 in 1963 „Mercator“ dopolnil in razširil svojo dejavnost. Trgovanju na debelo se je najprej pridružilo trgovanje na drobno. K podjetju se je v kratkem času pripojilo več manjših trgovskih podjetij, in sicer kar devet. Z integracijami si je podjetje razširilo maloprodajno mrežo in imelo v letu 1963 že 216 prodajalnih.

Pripojitve so bile nedvomno posledica dobrih in tesnih poslovnih odnosov Veletrgovine „Mercator“ s temi podjetji. Pri tem je značilno, da so v večini primerov lokalni oblastni organi z razumevanjem in odobravanjem sprejemali spontane sklepe posameznih delovnih skupnosti, da se pripojijo k „Mercatorju“. Zavedali so se namreč, da so za modernizacijo poslovanja in za širjenje maloprodajnega omrežja potrebna

močna grosistično-detajlistična podjetja.

Pripojena podjetja sprejmejo status poslovnih enot, ki imajo po svoji lastni odločitvi lahko status poslovne enote s samostojnim ali notranjim obračunom. Vse imajo lastne organe upravljanja, kar pomeni, da so obdržale vse pravice in dolžnosti neposrednega upravljanja in odločanja. Poleg organov upravljanja v poslovnih enotah se formirata tudi centralna organa upravljanja: centralni delavski svet in centralni upravni odbor, ki skrbita za enotne smernice razvoja podjetja kot celote. Na centralne organe upravljanja je preneseno odločanje o zadevah, ki so skupnega pomena, zlasti razpolaganje z združenimi sredstvi, ki so namenjena predvsem za večje investicije: za razširitev in modernizacijo trgovin.

Nekatere dejavnosti so centralizirane, in sicer tiste, ki jih podjetje kot celota lahko rešuje uspešneje, bolj ekonomično in bolj strokovno. To so predvsem skladiščna služba, transport, računovodstvo in pravna služba.

In prav to je bila spodbuda za nove pripojitve. Prvim devetim je sledilo v naslednjih letih veliko številno trgovskih organizacij pa kasneje dve proizvodni podjetji, dve podjetji za ekonomske usluge, v zadnjih letih pa tudi dve gostinski podjetji. Danes združuje podjetje grosistično in detajlistično trgovinsko dejavnost v 470 prodajalnih, od katerih je 63 samopostrežb in 12 blagovnic. Prodajalne so na območju 23 slovenskih občin, svojo največjo in najmodernejšo blagovno hišo pa so pred dvema letoma odprli v Novem Beogradu.

V letih najbolj intenzivnih integracijskih gibanj je „Mercator“ razširil poslovne zmogljivosti še na industrijo (mesna industrija, predelava in embalaranje živil), gostinstvo, storitve (inženiring za gostinske, trgovinske in poslovne objekte, hladilniške usluge) in zastopanje tujih firm.

S sprejemom ustavnih dopolnil in z novo ustavo pa se začena za „Mercatorja“ novo obdobje.

Centralni delavski svet je že leta 1971 imenoval statutarno komisijo, ki je proučila pogoje za uveljavljanje novih ustavnih načel. Pripravila je nekaj osnutkov samoupravnega sporazuma. Medtem se je v „Mercatorju“

ustanovilo 25 TOZD, ki so 26. marca podpisale samoupravni sporazum o združevanju v podjetje „Mercator“. Ta dan se šteje tudi za dan konstituiranja podjetja.

V „Mercatorju“ so v lanskem letu ustvarili 2.732.332.090 din prometa, v planu za letošnje leto pa predvidevajo 15 % porast. Doseženi dohodek z zvečano amortizacijo je v lanskem letu znašal 282.063.321 din, akumulacija pa 83.467.068 din. Po podatkih Ekonomske politike je „Mercator“ med sorodnimi podjetji po velikosti na 10. mestu v Jugoslaviji.

Vsi ti uspehi so plod dela in prizadevanj celotnega kolektiva, ki je ob koncu preteklega leta štel 4427 redno zaposlenih. Ne smemo pa pozabiti tudi na mladi kader, na učence v gospodarstvu, ki jih je lani podjetje imelo skupaj 832.

Naj obenem zapišemo, da je v zadnjem času zaradi zamrznjenih marž in nenehne rasti cen trgovina v težkem položaju: akumulacija pada. S sredstvi, ki so trenutno minimalna, ni moč zadovoljiti želj potrošnikov in tržišča. V gradnjo novih prodajnih površin se v tem trenutku „Mercator“ ne more vključiti.

Opozorimo naj še na en problem, ki se poraja vse pogosteje. To je pretok delovne sile, saj je iz dneva v dan vse močnejši in znaša na leto kar 22 %. Kaže se predvsem v Ljubljani, pa tudi v drugih večjih mestih. Težke delovne razmere, predvsem deljen delovni čas v trgovini, so vzrok za zapuščenje delovnih mest.

Tudi učencev je v trgovskem poklicu vedno manj, predvsem tistih iz mesta. Neredki po končani trgovski šoli izstopijo iz delovne organizacije, bodisi zaradi nadaljnega šolanja, bodisi zaradi preusmeritve v druge poklice.

Vsekakor si v „Mercatorju“ prizadevajo, da bi vse te probleme res kar najuspešneje rešili. Prav problemu sobotnega dela so posvetili veliko časa in se trdno zavzemajo za uspešno rešitev.

Če pogledamo na prehojeno pot, lahko ugotovimo, da je bila plodna, čeprav dostikrat težka. Z integracijami je „Mercator“ postal veliko in močnejše podjetje. V letih 1964 do 1973 so iz skupnih sredstev zgradili kar 32 novih, sodobnih objektov, mnogo pa so jih obnovili in modernizirali. V svoj razvoj so

Zelo lepa arhitektonska rešitev samopostrežne prodajalne v Novem mestu

investirali 230 milijonov dinarjev.

Modernizacija in nove integracije so tudi v prihodnje ena „Mercatorjevih“ glavnih nalog. Trenutno pa je njihova primerna naloga stabilizacija in kritje skupnih obveznosti. Za novo, srednjeročno in dolgoročno poslovno obdobje pa bodo dogovore šele sklenili.

In še nekaj besed o TOZD, ki jih ima „Mercator“ na področju Dolenjske.

V času integracijskih procesov se je prvo odločilo za integracijo Trgovsko podjetje „Gradišče“ Trebnje, ki je postalo član Mercatorjeve družine 16. 5. 1964. Sedanja TOZD „Gradišče“ Trebnje ima 17 prodajalnih, z učenci vred pa ima zaposlenih 75 delavcev. Predvidena realizacija za leto 1974 je 31 milijonov.

Dne 1. 7. 1964 je vpisano v register gospodarskih organizacij Splošno trgovsko podjetje v Metliki kot nova poslovna enota „Mercatorja“. Danes šteje TOZD „Metlika“ 70 redno zaposlenih in 24 učencev, ki načrtujejo v svojih 14 prodajalnih 51 milijonov realizacije.

V istem letu se je z integracijo priključilo k Veletrgovini Mercator tudi trgovsko podjetje „Standard“ iz Novega mesta. Današnja TOZD Standard ima 209 redno zaposlenih in 60 učencev. Letošnji plan predvideva 163,8 milijona realizacije,

kar pomeni v primerjavi s preteklim letom 20-odst. povečanje.

Zadnje se je k „Mercatorju“ v januarju leta 1970 priključilo podjetje „Trgovmet“ iz Ko-

čevja. TOZD Trgovmet ima v svojem sestavu triinšestdeset prodajalnih in servisno delavnico. TOZD je lani s 198 redno zaposlenimi in 58 učenci ustvarila 141 milijonov celotnega dohodka.

Prvi sad integracije z Mercatorjem: blagovnica v Metliki, zgrajena iz skupnih sredstev

Tipična prodajalna v Želnah pri Kočevju. Takšne trgovine namerava ZOZD Trgovmet postaviti še v drugih manjših krajih

Blagovnica v Trebnjem je največja prodajalna v tem kraju

Iskra ŠENTJERNEJ MILIJARDI NAPROTI

Pogled v novi oddelek, ki so ga odprli za praznik

Upori in potenciometri (nastavljivi upori) so sestavni elementi raznih elektrotehničnih naprav. Veliko jih je vgrajenih tudi v radijskih in televizijskih sprejemnikih. Medtem ko so elementi s stalno upornostjo vgrajeni v notranjosti naprav, potenciometri s svojo vrtljivo osjo največkrat štrle iz naprav in služijo za razne nastavitve, na primer za nastavitev jakosti ali barve glasu pri radijskih sprejemnikih. Pri nas izdeluje upore in potenciometre ISKRA v Šentjerneju. Sedanja zmogljivost tovarne je 600 milijonov uporov in potenciometrov na leto, pripravljajo pa razširitev proizvodnje na milijardo kosov.

bodo tudi temu problemu posvetili poslej več pozornosti, posebno pa bo tudi nenehno sodelovanje z znanstvenimi ustanovami.

Nove možnosti razvoja vidi kolektiv tudi v osnovanju branžnih organizacij v Iskri, kjer se bodo odprle še večje možnosti za razvoj posameznih TOZD. V okviru Industrije elementov zabavne elektronike, katere TOZD je šentjernejska Iskra, se širi večina TOZD, preko nove branžne organizacije pa bo še lažje povezovati skupne interese in skrbeti za skladen razvoj in napredek vseh Iskrinih kolektivov.

Predsednik delavskega sveta Darine Grgovič je goste seznanil z uspehi in načrti šentjernejske Iskre

Na otvoritvi novega obrata so se za uresničitev programa zahvalili občinski skupščini Novo mesto, Ljubljanski banki, kolektivu gradbenega podjetja NOVOGRAD, strokovnim službam Iskra Commerce in IEZE ter strokovnim sodelavcem, ki so z originalnimi in konstrukcijskimi rešitvami opravili veliko delo s skupinami, ki jih vodijo Lado Androja, Ivan Metelko, Franc Bambič, Anton Kovačič, Jože Zoubek, Franc Somrak in Jovo Cirman.

Zavedajo se, da od prodaje sedanjih izdelkov ne bo zmeraj kruha in da so potrebni sodobnejši programi. V sodelovanju z Institutom za elektroniko in vakuumsko tehniko razvijajo zahtevnejše izvedbe upora, s katerimi bodo popestrili proizvodni program. Tudi na področju potenciometrov osvajajo nov program. To so potenciometri, pri katerih bo nosilec uporovnega sloja keramika.

Uporabljali bodo domačo keramiko, razvoj takega potenciometra pa so zaupali Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani. Dosedanji rezultati raziskav so optimistični in predvidevajo že v naslednjem letu redno proizvodnjo keramičnih potenciometrov. S pomočjo znanstvenih ustanov bo kolektiv šentjernejske Iskre osvojil nove in perspektivne izdelke ter si tako zagotovil večjo ekonomsko varnost.

Novo obdobje šentjernejske Iskre, ki se začne, bo zahtevalo veliko več sposobnih kadrov, kot jih premorejo. Prav zato

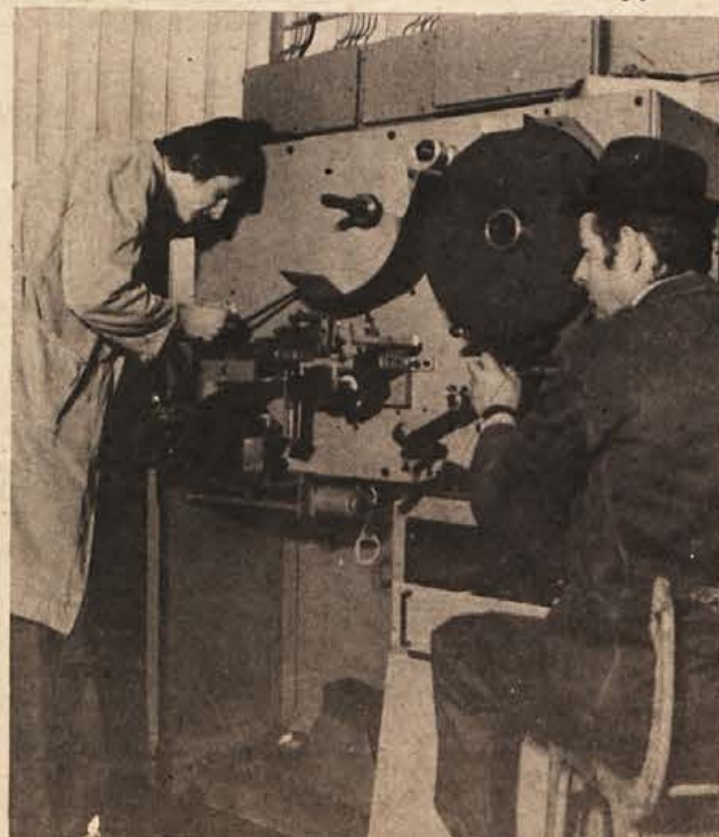
Pri širitvi zmogljivosti in modernizaciji pa bo še naprej na prvem mestu človek. Ne samo stroji, tudi stanovanja, družbena prehrana, skrb za otroško varstvo, zdravstveno varstvo, šolanje otrok, izobraževanje, oddih in razvedrilo ter podobno bo dobilo svoje mesto v programih razvoja podjetja. Tako kot doslej bo Iskra prisotna tudi zunaj tovarniških zidov, saj si razvoja Šentjerneja ne moremo zamisliti brez prispevkov največjega kolektiva v tem vse pomembnejšem središču v novomeški občini.

Upore izdelujejo na sodobnih napravah, ki so jih konstruirali domači strokovnjaki

Delo pri stroju

Vzdrževanje strojev in naprav

V novem oddelku

(Foto: M. Vesel)

Kar dela eden, delajo vsi

Krajevna skupnost je v Dobovi središče odločanja in dogovarjanja

Akcijo za vodovod so začeli v dobovski krajevni skupnosti 1972. leta. Občani so prispevali za glavni vod po 2 tisoč dinarjev, za priključek na vasko omrežje pa 1.800 dinarjev. Vsaka hiša je morala poskrbeti še za izkop in zasutje 60 do 70 metrov jarka.

Vodovod je bil najdražji za zaselek Pustače, kjer so se stroški na hišo povzpeli na 4.700 dinarjev. Marsikdo v krajevni skupnosti je težko dal svoj prispevek, toda zdaj je tudi to mogoče. Vodovod je dokončno plačan in na dobovskem območju ni več vasi brez pitne vode.

V Dobovi in okolici postopoma modernizirajo tudi ceste. Na

vrsti je vas Gaberje, za katero so na referendumu izglasovali samoprispevek. Tri kilometre ceste nameravajo asfaltirati še letos, če jim vreme ne bo preprečilo načrtov. Podjetje za po-

pravljanje železniških voz je obljubilo 60 tisoč dinarjev soudeležbe, krajevna skupnost pa ves gramoz in 45 tisoč dinarjev.

Letos je krajevna skupnost uredila betonski most v vasi Mihalovec, na Velikem Obrežu pa se je lotila kanalizacije, vendar ta še ni končana. Sofinancirala je tudi obnovo gasilskega doma in se tako vključila v praznovanje 70-letnice obstoječega društva. Na Mostecu je krajevna skupnost prispevala za gasilsko sireno. Spomladi je poskrbela za obnovo električne napeljave v dobovskem prosvetnem domu, z 20 tisoči dinarji pa je podprla ureditev razsvetljave na športnem igrišču. Pomagala bo pri graditvi lovskega doma v Dobovi.

VINOGRADNIKI, PREBERITE!

Organizatorji sporočajo vsem vinogradnikom, da je praznik vina na Catežu ob Savi preložen za mesec dni. Vinska razstava in vse prireditve, ki sodijo zraven, se bodo zvrstile v dneh od 11. do 15. decembra. Za prestatitev so se odločili zaradi izredno slabe trgatve in deževne jeseni.

ZGLEDNO V ŠENTLENARTU

V krajevni skupnosti Šentlenart so se izredno skrbno pripravili na razpravo o statutu. Za gospodinjstva so razmnožili 500 izvodov osnutka statuta KS, pripombe nanj pa pričakujejo do 15. novembra. Ta čas teče v tej krajevni skupnosti še druga pomembna akcija. Skupaj z delavsko prosvetnim društvom Svoboda bratov Milavcev se lotevajo obnove gasilskega doma, pri čemer jim pomagajo organizacije združenega dela. Dvorano bodo usposobili do dneva republike, ko bo v njej počastilo dvajsetletnico obstoja njihove kulturne društvo.

V. PODGORŠEK

BIZELJSKI ŠOLARJI NA TRGATVI

Učenci bizeljske osnovne šole so letos pridno sodelovali v bratvi. Trgali so v vinogradih Slovina, TOZD Brežice - Bizeljsko. Plačevali so jih enako kot druge berače, in sicer po dvanajset par od kilograma grozdja. Denar, ki so ga šolarji tako zaslužili, bodo porabili za izlete ob koncu šolskega leta. Precej se jim bo poznalo in lahko si bodo izbrali tudi kako daljšo pot, za katero bi jim sicer starši težko prispevali.

Predstavniki pionirskih hranilnic na obisku v prenovljenih prostorih ekspoziture Ljubljanske banke v Brežicah. (Foto: Jožica Teppey)

NOVO V BREŽICAH

PREMALO DELA - Tovarna avtomobilskih prikolic IMV postopoma izboljšuje svoje rezultate. V sezoni od avgusta 1973 do avgusta letos je ta kolektiv napravil 2.694 prikolic, od 1. avgusta do konca oktobra pa 1.381. To jasno kaže na utečenost proizvodnje. Mesečni plan (660 prikolic) pa bi še laže dosegali, če bi imeli sproti na voljo vse dele za njihovo opremo, ki prihajajo z zamudo tudi iz uvoza.

KRATKA SEZONA, VELIK OBISK - V Cateških Toplicah so imeli letos kratko kopalno sezono; trajala je komaj poldrugi mesec. Izkupiček bi bil lahko mnogo večji, če bi bilo poletje normalno, saj so zabeležili v konicah tudi po sedem tisoč kopalcev. To potrjuje naložbo v bazene. Letos so investirali v nove objekte 12 milijonov dinarjev.

NAJPREJ STANOVANJA - Agrotehnika Ljubljana je kupila v Brežicah štiri stanovanja za bodoče strokovnjake, ki jih nujno potrebuje njen obrat za izdelovanje kmetijskih strojev. Pravijo, da so s tem obrat rešili stanovanjski skrbi za obdobje petih let. O sredstvih, ki jih ta obrat ustvarja za stanovanjsko izgradnjo, pa bodo odločali delavci sami. Za sedaj namreč rešujejo njihove stano-

vanjske probleme s posojili za tiste, ki gradijo hiše. Nakup prej omenjenih stanovanj pa je namenjen izključno tehničnemu kadru, zato se ne bodo ozirali na pripombe, če bo katero od njih prazno morda tudi leto dni.

OPUSTITI STARO PRAKSO - Delegati občinske skupščine opozarjajo na to, da bo treba opustiti stare rezvade in jim pošiljati vse gradivo za seje pravočasno. O stvareh, ki jih dobijo v roke tik pred sejo, prav gotovo ne morejo dobro odločiti, razen tega pa delegacije z njimi niso seznanjene. Predsedstvo skupščine soglasno s pripombami in bo poslej točno upoštevalo določila poslovnika. Prepozno oddanega gradiva ne bo sprejemalo na dnevni red.

ZA PRVIČ DOVOLJI VELIK KUP - Mladi člani Rdečega križa so imeli lep uspeh pri zbiranju igrač v Brežicah. Ljudje so jim rade volje poklonili slikarice in igrače, katerim so njihovi otroci že odrasli. Čeprav so igrače in knjige rabljene, jih bodo predšolski otroci v vaseh in zaselkih gotovo veselili. Rdeči križ jih je namenil predvsem tistim, ki odrasčajo brez pisanih otroških knjig in brez vsakršnih igrač.

Julija letos je svet krajevne skupnosti skupaj s predstavniki gospodarskih in družbenih organizacij sklenil sofinancirati ureditev zobne ambulante v Dobovi. Delovni kolektivi naj bi prispevali zanj po 35 dinarjev v zaposlenega, krajevna skupnost pa vsoto 10 tisočakov. Tako bi zbrali 30 tisoč dinarjev, vse drugo pa naj bi financirala skupnost zdravstvenega zavarovanja Celje.

V tej krajevni skupnosti se torej lotevajo vseh akcij z združenimi močmi, to pa je tudi zagotovilo za njihov uspeh.

J. TEPPEY

Med delegati živi ustava

Praksa rodi izkušnje

Ivan Roguljič, IMV - tovarna Brežice:

Zdaj šele spoznavamo revolucionarnost delegatskega sistema.

V občinski skupščini imamo vse možnosti za uveljavljanje zdravih težej delavcev iz organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti. Kot član delovnega kolektiva sem prepričan, da so organizacije združenega dela zelo obremenjene z dajtvami vseh vrst, zato bomo delegati dobro premislili, kako bomo glasovali za dodatne obremenitve.

Ludvik Jurman, krajevna skupnost Dobova:

Z novim statutom krajevne skupnosti uzakonjamo tisto, kar smo v praksi izvajali več kot štiri leta. V Dobovi nismo začeli nobene akcije brez delovnih organizacij in brez sodelovanja družbenopolitičnih organizacij. V svetu krajevne skupnosti smo bili vedno zastopani vsi. Pri nas bomo s statutom uzakonili tudi vaše skupnosti. Tako bo vsaka vas imela delegata v krajevni skupnosti. Ti bodo prihajali na seje z razčiščenimi pojmi in izdelanimi predlogi, da se bomo potem lažje odločali, koliko in za kakšno vrsto dejavnosti bo prispevala krajevna skupnost iz svoje blaginje.

V sončnem vremenu je čakanje na šolski avtobus prijetno. Na sliki: šolarji s Sutne. (Foto: J. Teppey)

O združevanju nič novega

V krški občini premalo investicij v trgovino in gostinstvo

Ta čas se marsikdo v občini sprašuje, če so smernice za letošnje gospodarjenje našle dovolj odziva. To velja predvsem za klic po čimprejšnji združitvi sorodnih organizacij združenega dela, ki naj bi jih to pripeljalo do enotnejšega nastopa na tržišču, do boljšega poslovanja in organizacije dela.

Zelo jasno je bila nakazana integracija kovinske industrije, pa tudi združitve trgovine, kmetijstva in gostinstva, vendar ugotavljajo, da tri mesece pred iztekom leta na teh področjih še ni konkretnih rešitev.

Letos so v občini zastavili velike investicije. Celuloza bo do 1976. leta dokončala rekonstrukcijo tovarne, do sredine prihodnjega leta pa bo postavljen tudi tretji papirni stroj. Pri rekonstrukciji in modernizaciji brestaniške termoelektrarne v kombinirano plinsko-parno elektrarno pa se je delo nekoliko zavleklo, vendar menijo, da še vedno lahko ujamemo pogodbeni rok 1. januar 1975, ko naj bi ta elektrarna začela obratovati z vsemi zmogljivostmi.

Na večje investicije se pripravlja tudi Žito Ljubljana -

TOZD Imperial Krško. Poslovne prostore nameravajo povečati za 2.270 kvadratnih metrov, kar bo z opremo vred veljalo 10 milijonov dinarjev.

V teku je še rekonstrukcija Kovinarske. Ta kolektiv namerava povečati proizvodnjo za tretjino in zaposliti še 60 do 80 ljudi. V Krškem so že stekla pripravljala dela za graditev nadvoza, h koncu pa gredo tudi priprave za graditev jedrske elektrarne.

Iz ocene, kiso jo dobili delegati občinske skupščine, lahko povzamemo, da je premalo investicijskih naložb v trgovino in gostinstvo, kjer zlasti primanjkuje sob.

J. T.

ZGLED CELULOZE IN IMPERIALA

V delovnem kolektivu Žita-TOZD imperial Krško so se odločili za načrtno izobraževanje mladih delavcev in delavk. Delavska univerza Krško bo zanje priredila seminar. V njem naj bi predvsem dobili boljši vpogled v samoupravljanje ter napotke za uspešno sodelovanje pri vseh oblikah odločanja delavcev.

V tovarni papirja pa so sklenili, da bodo preko delavske univerze izobraževali kar sto mladih članov kolektiva. Iz družbenopolitične šole, ki jo bodo ti obiskovali, bodo najboljše, najbolj delavne in zavzete tovariše vključili v Zvezo komunistov.

ŠE BODO PRIŠLI

Zaprisega mladih vojakov pred spomenikom krških borcev je napravila na osnovnošolsko mladino močan vtis. Pionirji in mladinci tokrat najbrž niso prvi prisostvovali taki slovesnosti. Njeni organizatorji so bili navdušeni nad krajem in sprejemom, zato so obljubili, da bodo mlade vojske še pripeljali tja.

Z RAZSTAVO PO OSNOVNIH ŠOLAH

„Otrok in njegov svet“ je naslov filatelistične razstave, ki jo je v začetku oktobra pripravilo krško filatelistično društvo. Razstava kroži po osnovnih šolah. Doslej so si jo ogledali učenci v Koprivnici, na Senovem, v Brestanici in v Krškem, te dni pa se je ustavila v Leskovcu.

INTERESNE SKUPNOSTI PRED USTANOVITVIJO

Priloge na ustanavljanje samo upravnih interesnih skupnosti so v polnem teku. To velja zlasti za področje družbenih dejavnosti, kamor sodijo temeljna izobraževalna skupnost, temeljna kulturna skupnost, skupnost otroškega varstva, zdravstva in socialnega varstva, ki morajo biti ustanovljene do konca leta. V drugo skupino sodijo stanovanjsko gospodarstvo, pokojninsko zavarovanje itd., v tretjo skupino pa interesne skupnosti s področja gospodarstva.

Martin Švalj je več kot desetletje nosi pošto prebivalcem gorskih vasi nad Kostanjevico. (Foto: J. Teppey)

KRŠKE NOVICE

SE EN VRTEC - V nedeljo dopoldne so v Brestanici slovesno odprli novo vzgojnovarstveno ustanovo, ki bo lahko sprejela 64 malčkov. Zgradba, ki jo je postavilo podjetje „Pionir“, ima tri igralne prostore, sanitarije, garderobe in čajno kuhinjo. Denar zanj je prispevala skupnost otroškega varstva.

V DAR IGRAČE - Z Jesenic je prišla v Krško pred dnevi pošiljka devetih večjih zavrtkov z igračami. Občinski odbor Rdečega križa jih bo poslal zunanjim šolam, ta pa jih bodo razdelile svojim „malim šolam“.

KDO NA POMOČ?! - O dejavnosti mladinskega mešanega zbora iz Brestanice smo lani v našem listu že obširneje pisali. Pred novo vadbeno sezono pa je vprašanje, ali bodo delo sploh nadaljevali. Primernegega prostora še niso dobili, ker pa se bodo „preselili“ v Krško, bi radi, da bi jim priskočila na pomoč „Glasbena šola“.

ZAUPANJE DOMAČINOM - Koordinacijski odbor za proslave pri

Tako se začne

Podpora Glasbeni mladini v Krškem

Jutri bo v Krškem že tretji koncert, ki ga organizira krška osnovna organizacija Glasbene mladine Slovanje. Poslušalcem se bo predstavil Trio Lorenz. Naslednji koncert bo 16. novembra. Tokrat bodo obiskali Krško znani operni solisti.

Glasbena mladina ima svojo organizacijo v Krškem od 6. septembra letos. Ustanovna skupščina je bila 4. oktobra. Na njej so izvolili za predsednico Mileno Lesčarjevo, studentko poslobojije. Sprejeli so delovni program za sezono 1974/1975. Ta obsega pet koncertov: štiri gostovanja in koncert domače glasbene šole.

V programu imajo tudi izobraževanje v obliki predavanj. Odločili so se za tri predavanja: po eno iz klasične romantike in pop glasbe. Vse te načrte bo financirala temeljna kulturna skupnost Krško. Začetna razglednica mlade organizacije kaže vsem ljubiteljem glasbene kulture v občini. Spodbudo za širjenje glasbenih dosežkov mladini pa jim daje tudi klonjenost kulturne skupnosti, ki je pripravljena pomagati njihove akcije.

Krmeljska Metalna ni pozabljena

Sobota temeljni kamen za začetek del novih proizvodnih prostorov

...nismo mnenje, da ne kaže vlagati le zato, da bi pridobivali delovna mesta, ampak tudi zato, da bi sedanji delavci lahko delali. Delavci Krmeljske Metalne pravzaprav že dvanajsto leto delajo pod milim nebom; republiška dota ob likvidaciji rudnika je pomagala, da bi bilo lahko drugače.

...svojih prejemkov dajali prispevek za novo proizvodno dvorano. Predvideno naložbo bodo lahko izpeljali le s solidarnostjo delavcev vseh TOZD v Metalni v okviru sanacijskega programa vsega podjetja. Zaradi majhne družbene pomoči ob preusmeritvi rudnika v sedanjo proizvodnjo upajo tudi na večje razumevanje bank.

ŠE VEDNO PODZAVAROVANO!

Občinski gasilski sklad je v težkem gnotnem položaju. Pred leti je novomeški IMV dal 50 odst. posojila skladu ob nakupu kombijev za gasilska društva, sedaj pa terja plačilo vnaprej. Tudi s posojilom zavarovalnice SAVA ni nič. Ob iskanju denarja so znova ugotovili, da je dotok denarja od zavarovalnih premij za pomoč gasilskemu skladu še vedno pičel, predvsem zaradi tega, ker imajo občani svoje imetje podzavarovano. V primeru nesreče je povračilo zavarovalnice zaradi nizkih premij bolj simbolično, zato pa tudi gasilci nimajo denarja, da bi si posodobili službo. Ker sklad nima soudeležbe, npr. GD Bučka ne more kupiti kombija, čeprav ima društvo polovico denarja.

ODLOK O KMETIJSKIH ZEMLJIŠKIH NEZAKONIT

Ko smo pisali o občinski kmetijski skupnosti, smo omenili tudi, da ta odlok verjetno v celoti ni zakonit. Slednjič je sekretariat za zakonodajo pri slovenskem izvršnem svetu to tudi ugotovil. Tako ni zakonito oproščati prispevka stavbišča za šole, vrtce, zdravstvene in socialno-varstvene domove, kmetijskih proizvodnih objektov, nadomestnih objektov, pokopališč, športnih objektov in cest, temveč je možen le za 50 par manjši prispevek (kar ne velja za nadomestne gradnje, pokopališča in športne objekte) od kvadratnega metra, graditi pa se morajo na najslabših zemljiščih. Zaradi tega je občinski izvršni svet na ponedeljkovi seji govoril o dopolnitvi in spremembi odloka. Ta sprememba je doletela vrsto občin.

Tudi tokrat poskrbeli za partizanske grobove in spomenike v manjših skupinah ali z osrednjimi žalnimi svečami. Skupina pionirjev osnovne šole Sava Kladnika je že pred tednom poskrbela za okolico spomenika, izvedli pa so tudi pokopališče.

SEVNIŠKI PABERKI

PLANINCI ZA SOLIDARNOST - Tudi planinsko društvo LISCA podpira družbeni dogovor, ki naj bi zagotavljal denar za vzdrževanje in gradnjo novih visokogorskih planinskih postojank, kar je nereseno že vsa povojna leta, na svoji koži pa to občutijo vsi planinci, ki hodijo v gore. Sevniški planinci, ki so za te postojanke že doslej letno namenjali 2.500 dinarjev, so za to, da namenjajo zanje tudi turistično takso zbrano na Lisci, čeprav Jurkova koča ne spada v seznam visokogorskih postojank.

DRUŠTVO SE NEMOČNO - Pisali smo že, da je slovensko vrhovno sodišče o javnem interesu za prizidek h gasilskemu domu na Bučki. Nekoristno zemljišče okrog doma gasilec torej ni dosegljivo. Še bodo morali zaradi tega odločiti za gradnjo v nadstropje.

NOČE BITI UČITELJ - Vrednotna skupnost je pripravila splošno razpisno konkurso za učitelje, ki bi jih potrebovala občina. Prijavitelj se ni našel, zato je tudi z nekaterimi učitelji razpravljali.

SEVNIŠKI VESTNIK

Prireditve v čast praznika

Posamezne interesne skupnosti in društva se bodo izkazala s številnimi prireditvami v počastitev občinskega praznika. Kulturna skupnost in Zavod za kulturo sta pripravila že sinoči dve gostovanji: v domu TVD Partizan je nastopil Slovenski kvintet trobil, v Lutrovi kleti pa je pel slovenske narodne in umetne pesmi operni solist Ladko Korosec. Nocoj bodo v galeriji v sevniškem gradu pokazali svoja najnovejša dela domači avtorji, po otvoritvi ob 19. uri pa bo v Lutrovi kleti zapel oktet Gallus iz Ljubljane.

Osrédnja proslava občinskega praznika bo v domu TVD Partizan v Sevnici jutri ob 19. uri, nastopili pa bodo učenci sevniške osnovne šole, moški pevski zbor gasilskega društva, oktet Boštanjani fantje in sevniški mladinski aktiv. V soboto ob 11. uri bo v TOZD Metalna Krmelj polaganje temeljnega kamna ob začetku del za nove proizvodne prostore. V osnovni šoli bo na ta dan ob 9. uri Društvo ljubiteljev ptic pripravilo razstavo, ki bo odprta samo do torika, vsak dan od 8. do 17. ure.

Zvrstilo se bo še lepo število športnih prireditev in tekmovanj: danes ob 16. uri bo v TVD Partizan občinsko šahovsko hitropotezno prvenstvo posameznikov, v soboto ob 15. uri bo pred Partizanom zbirališče kolezarjev za trim akcije „Kolo - zdravo telo“, v nedeljo se bodo na strelišču na Radni ob 9. uri pomerili strelci z domačini iz Zasavja, Laškega, Posavja in Zabolja, istočasno pa se bo na rokometnem igrišču pričel tudi rokometni turnir za Lovrekov memorial. 12. novembra, na dan, ko je Brežiška četa pod vodstvom častnega občana Dušana Kvedra-Tomaža rešila zaupnike iz okupatorjevih zaprtov v Sevnici, bo slavnostna in delovna seja občinske skupščine.

KAKO DO ŠOL?

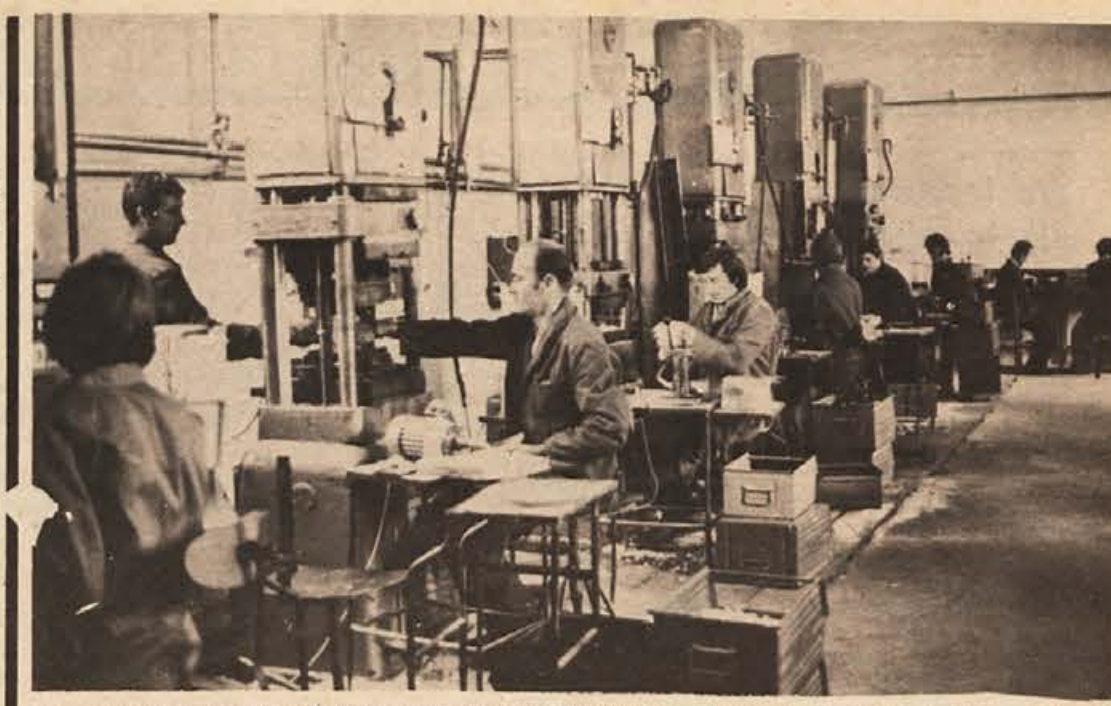
Upravni odbor sklada za gradnjo osnovnih šol in otroškovarstvenih ustanov v sevniški občini je 30. oktobra obravnaval nezavidljivi položaj gradnje šol v občini. Ker ni republiških posojil niti ni mogoče vročiti denar pri banki, denarja od samoprispevka pa je premalo, gradnja ne gre, kot je treba. Odbor se še naprej zavzema za etapno gradnjo, kar pa ne bo rešilo vsega. Republiškim organom bodo posredovali zahtevo, naj iz solidarnostnih sredstev nameni nekaj denarja tudi za posojila pri gradnji šolskih in varstvenih objektov.

PRVI BOŠTANJSKI PLANINCI

Med raznimi prireditvami v počastitev občinskega praznika so se v nedeljo na Lisci pomerili planinci v znanju iz orientacije. Sosednja društva niso poslala ekip, domače društvo LISCA pa kar šest. Na pohodu je bila prva ekipa Boštanjčanov (Ferdo Androjna, Vilko Fajfar in Joško Petek), druga je bila ekipa Lisce, tretja pa prva ekipa Juranjke. Pokrovitelj srečanja, temeljna telesnokulturna skupnost, je prispevala prehodni kipec mladega planinca, ki ga je izdelal Rudi Stopar.

V Marlesovo montažno hišo na Studencu se je pred nedavnim končno lahko vselila učiteljska družina. Stavbo je treba le še ometati. S tem je bila uresničena dolgoletna zahteva vaščanov, da bi imeli učitelja v svoji sredi.

Ker v troizmensko delo po zakonu ne smejo vključevati žensk, bo še dosti dela tudi za moške. Na sliki: delo v preurejenem kulturnem domu v čateški Elmi.

Elma zagotavlja napredek

V dveh letih 15 milijonov naložb - Na Čatežu bo dela za 150 ljudi

V ponedeljek so začeli obnavljati nekdanjo opekarno, ki jo nameravajo usposobiti za vrtalnico kontaktov, ki jih uporablja Elma za stikala. Ko bo objekt dokončno zgrajen, bo v njem lahko delalo 60 žensk.

To pomeni velikanski napredek za to hribovsko krajevno skupnost na meji z litjsko občino, predvsem pa jasno bodočnost za nekdanji mali kolektiv. Nekdaj je v opuščnem kulturnem domu imelo delo le šest delavcev, odkar se je obrat priključil črnuški Elmi, dela v njem že 38 delavcev. To je napredek v enem letu. Elma je v tem času vložila v čateški obrat 5 milijonov dinarjev, dobili so 12 strojev za izdelovanje likalniških ročajev, preuredili so tudi staro stavbo.

Takega razvoja si v teh hribovskih predletih ni upal nihče niti predstavljati. Z uvedbo tretje izmene bi lahko takoj zaposlili še več moških. Ženske bodo prišle do zaslužka že po prvem januarju, ko jih bodo lahko v preurejenih prostorih bivše opekarnice zaposlili 30.

Vodja obrata Jože Bregar je optimist tudi glede bodočega samoupravnega položaja obrata

na Čatežu. Ne bo nikakršnih težav, da po končanem razvoju ne bi postali temeljna organizacija združenega dela. Čeprav ima matični kolektiv 1.300 delavcev, čutijo na Čatežu veliko pozornost do obravnavanja njihovih težav. Že sedaj imajo iste postavke kot v Ljubljani in nimajo občutka, da bi bili v čemerkoli ločeni.

In kaj jih čaka na trgu? Razne serije plastičnih delov do milijona kosov še ne pridejo v poštev za izdelovanje na avtomatskih strojih. Zato bodo prišli prav polavtomatski stroji, ki so se jih navadili, in nekvalificirana delovna sila. Bakelitne dele stikal in drugi elektroinstalacijski material bodo še naprej dokončno sestavljali v Črnučah. Marsikdo bo imel blizu doma lep kos kruha.

USPEL SHOD

V nedeljo se je v prostorih osnovne šole na Čatežu zbralo tolikšno število občanov iz te krajevske skupnosti, kot na celi vrsti zborov občanov že 10 let ne. Odločili so se za gradnjo vodovoda, vendar morajo najprej dobiti mnenje strokovnih služb o zajetu.

Vodovod in igrišča?

Trije kraji potrebujejo vodo. Mladi tudi ne namestavljajo ostati brez zabave

Čatež, Zagorica in Razbore imajo težave z vodo. Nekatere hiše vodo sicer imajo, vendar je ni dovolj. Z denarjem, ki se nateka iz samoprispevka, bi bilo možno končno urediti tudi to vprašanje.

Ko je predsednik krajevske skupnosti Jože Bregar govoril o tem, tudi ni pozabil pobude mladih, ki si prizadevajo ob potoku Dušici urediti nekaj igrišč in kopališče.

Kako je z mladimi, je povedal novi predsednik mladinskega aktiva

Tako pravi Mirko. Mladi živijo s krajem, ki se trga iz zaostalosti. Mirko si je nakopal funkcijo, od predsednika rezervnih starešin na Veliki Loki do člana delegacije v krajevni skupnosti za občinsko skupščino in nazadnje še v mladinskem aktivu. Na zboru občanov v nedeljo so odločali tudi o tem, ali vodovod ali ne. Ob takem sodelovanju verjetno niti ne gre za odločitev, ali le vodo in nič drugega. Če bodo mladi enotni, bodo lahko izpeljali tudi drugo. Pestrejšo življenje v teh vaseh jih bo tudi bolj vezalo na svoje kraje.

A. Ž.

IZ KRAJA V KRAJ

MOKRONOG: V ROGU SE PROSTOR - V šivalnici novomeškega Roga je na tekočih trakovih v obeh izmenah prostih še 20 do 25 delovnih mest.

TREBNJE: DOSTOJEN SPOMIN - V počastitev dneva mrtvih je krajevna organizacija ZB skupno s krajevno skupnostjo in drugimi organizacijami priredila spominsko slovesnost pred spomenikom padlih v Trebnjem. Nastopili so godba, moški zbor in recitatorji.

VELIKI GABER: OBLIKOVALI PREDLOGE DELEGACIJE - Pri krajevni organizaciji SZDL so že pripravili poddobre in predloge za delegacijo krajevske skupnosti, sprejeli pa so tudi že nov statut krajevske skupnosti.

STEHANJA VAS: USPOSOBILI CESTO - Pred nedavnim so opravili

MOKRONOŠKO ČEVLJARSTVO RASTE

Mokronoško čevljarstvo podjetje se lepo razvija, odkar se je pridružilo ljubljanski Zmagi. Preuredilo je stare prostore, kar je veljalo 220.000 dinarjev. Šivalnica dela celo že v dveh izmenah. Sedaj ima delo 30 delavcev, prostora pa je še za 15 delavk.

DOBRA ZASEDBA ZASEBNIH SOB

V letošnjem poletju so lastniki zasebnih turističnih sob oddajali sobe (večina jih je na Cviblju) preko recepcijske službe v Putnikovem penzionu. Putnik je za to delo zaračunal le 8 odst. provizije. V samo treh mesecih od julija do septembra se je v zasebnih turističnih sobah zvrstilo 1.513 gostov.

PONOVNO NA REŠETU

Koordinacijska skupina za spremljanje uresničevanja ustave pri komiteju občinske konference ZK je mnenja, da je treba ponovno proučiti, ali ustreza samoupravna organiziranost v 9 poslovnih enotah na območju občine: novomeškem Kremenu - enoti na Mirni, Kmetijski za drugi, gostišču Grmada - enoti novomeškega Hmeljnika, Putnikovem penzionu, mokronoškem Rogu, Elmi na Čatežu, trgovinah Novotehne in Novolesovi tovarni akrilnih plošč.

USPOSOBLJANJE UČITELJEV

V soboto, 26. oktobra, je bil v Trebnjem dan prosvetnih delavcev. Zbranim učiteljem je govoril Bogdan Osolnik o preobrazbi vzgoje in izobraževanja v luči marksistične misli. Minuli teden so pripravili še dva razgovora: enega v Trebnjem za učitelje iz tega kraja in Velikega Gabra, drugega pa na Mirni. Predsednik temeljne izobraževalne skupnosti Roman Ogrin je govoril o ustanavljanju interesnih skupnosti.

MIRKO DIMEC: „Zemljišče za igrišča bi bilo mogoče odkupiti, saj je lastnik v Franciji!“

Čatež Mirko Dimec, izmenovodja v Elmi, sicer pa doma iz Dolenje vasi. „Na spisku nas je 40, na sestanke jih prihaja manj. V šoli imamo prostor. Da bi ob potoku uredili nekakšen rekreacijski center, ne manjka zanimanja, saj se razen v gostilno ali pa v dolino ni kam dati. Letos smo zbrali denar za odkodnino za ločje in travo, ki smo jo pohodil ob igranju nogometa. Tudi pot smo razširili, da je po njej mogoče celo z avtom. Z nekaj dobre volje bi se dalo tam narediti še marsikaj, npr. smučarsko skakalnico.“

TREBANJSKE NOVICE

Črnomaljski ženski pevski zbor pogosto nastopa na raznih svečanostih. Glasovi iz grl žena in deklet navdušujejo poslušalce. (Foto: B. Podobnik)

Prekupčevanje z lesom cveti

Osumljeni prekupčevalci v postopku - Siromašenje belokranjskih gozdov

Samo en gozdarski inšpektor, ki deluje na območju šestih dolenskih občin, kljub temu da mu pomagajo še drugi inšpektorji, miličniki in gozdarji, ne more uspešno zatreti prekupčevanja z lesom, ki se je v zadnjih letih predvsem v črnomaljski občini razbohotilo. Temu primerna je seveda tudi črna sečnja ter utaja prometnega davka od prodaje lesa mimo gozdnih obratov. Črnomaljska občina je v zadnjih letih zaradi tega, ker so zasebniki prodajali les raznim prekupčevalcem in niso plačali prometnega davka, izgubila okrog 550 tisočakov.

V Sloveniji je prodaja lesa zasebnikom prepovedana. Ni pa tako v sosednji Hrvatski. Zato belokranjski kmetje oziroma lastniki gozdov prodajajo les, ki ga največkrat posekajo na črno, raznim prekupčevalcem, ti pa ga prodajajo na Hrvatskem. V črnomaljski občini so nekateri prekupčevalci in lastniki žag, ki žag in žagarskih naprav ne izkoriščajo samo za tisto, za kar imajo dovoljenje, pač pa za pravo „proizvodnjo“. Inšpektorjem ter miličnikom so dobro znani, zato so nekateri že v kazenskem postopku. Stanislava Švajgerja, ntona Muca, Martina Švajgerja, Leopolda Nemaniča, Jožeta Kuzmo in še nakatere sumijo, da so prekupčevalci z lesom ali pa so na svojih žagah žagali les, razen za svoje potrebe, še za prodajo.

Res je, da prekupčevalci in kupci iz sosednje republike kmetom plačajo za kubični meter lesa več kot domači gozdni obrati. Kljub temu pa pri taki prodaji kmetje še najmanj zaslužijo, saj največ „poberejo“ prekupčevalci in avtoprevozniki. Ti vozijo na črno posekani les po cestah največkrat ob sobotah, nedeljah in ponoči. S tako sečnjo in prodajo pa belokranjski gozdovi siromašijo. Pri tako prodanem lesu noben dinar ni namenjen biološki amortizaciji. Kmetje bi morali vedeti, da je boljše prodati les gozdnemu obratu, čeprav bodo zato iztržili kak dinar manj, kot pa prekupčevalcem. Gozdni obrat plača ceneje zato, ker del denarja nameni za biološko amortizacijo.

Da bi preprečili preprodaja-

nje lesa in črno sečnjo, so se pretekli teden na pobudo črnomaljskega izvršnega sveta sestali gozdarji, inšpektorji in miličniki. Sklenili so, da bodo bolj nadzirali tiste, ki jih sumijo, da so prekupčevalci, lastnike žag in avtoprevoznike, seveda pa tudi lastnike gozdov, ki sekajo na črno.

B. PODOBNIK

Delavno AMD

V črnomaljskem AMD je včlanjenih nekaj več kot 500 članov. Društvo deluje za vso Belo krajino, ima svoje podružnice v Semicu in na Vinici, ustanoviti pa jo nameravajo še v Metliki. Sedaj bodo nekajkrat na leto organizirali tehnične preglede za motorna kolesa v Črnomlju, že v prihodnjem letu pa naj bi pri „Viatorku“ opravljali tudi tehnične preglede za osebne avtomobile.

Zdaj poučujejo kandidate za bodoče voznike le trije inštruktorji. To pa je premalo, saj ti kljub vestnemu delu in požrtvovalnosti vsega dela ne zmorejo, zato morajo kandidati čakati tudi po dva meseca, da pridejo na vrsto za praktično učenje. Na sročeno pa se AMD v kratkem obeta okrepitve, saj obiskuje tečaj za inštruktorje pet novih kandidatov.

Pri AMD delajo sedaj še učilnico za teoretični del priprav bodočih voznikov. Učilnica bo najmodernejše opremljena, kar bo kandidatom učenje gotovo olajšalo. Črnomaljsko AMD pa se že vestno pripravila na organizacijo moto dirk v prihodnjem letu. 1. maja bo mednarodna dirka, 14. septembra pa dirka za državno prvenstvo.

Telovadnica bo

Metliška temeljna telesnokulturna skupnost je letos financirala delovanje športnih društev, Partizana, šolskih športnih društev, z denarjem pa je pomagala tudi pri izdelavi projektov za bodočo telovadnico. Predvsem zadnja je pomembna, saj jo Metličani, starejši in šolarji, predvsem pa mladi, ki ne grejejo več šolskih klopi in bi prosti čas raje porabili v telovadnici kot gostilnah, zelo pogrešajo. In kako kaže z gradnjo telovadnice?

„Načrti so narejeni, gradili naj bi jo v treh fazah, ker bomo gradnjo tako lažje financirali, prvo lopato za gradnjo nepotrebne telovadnice pa naj bi zasadili spomladi prihodnje leto.“ je povedal predsednik izvršnega odbora občinske temeljne telesnokulturne skupnosti Ivan Kostelec.

Vse tri faze gradnje bodo veljale okrog 9 milijonov dinarjev. Najprej naj bi zgradili samo telovadnico, ki bi jo razen metliških šolarjev uporabljali tudi šolarji iz drugih šol v občini in se tako spoznali zares s pravo telovadnico in s pravim ukom telesne vzgoje, kakršnega sedaj niso deležni. Prav zato je doslej mladim iz metliške občine, ki so vstopili v šole v drugih mestih, povzročal pouk telesne vzgoje neprijetnosti ali pa se jim je telovadba celo „zamerila“. Razen šolarjev bo prostor v bodoči telovadnici namenjen seveda tudi športnikom in drugim odraslim občanom, ki si žele rekreacije. Kasneje naj bi zraven telovadnice, ki jo bodo zgradili pri osnovni šoli v Metliki, zgradili še stezo za trim in atletsko stezo.

Računajo, da bodo za gradnjo telovadnice prispevali razen metliške temeljne telesnokulturne skupnosti še republiška izobraževalna in telesnokulturna skupnost, šola naj bi pomagala z delom denarja od amortizacije, nekaj del pa naj bi kreditiral izvajalec del.

Zbori občanov

Občani v metliški občini bodo v prihodnjih dneh razpravljali o volitvah delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti ter o reorganizaciji krajevnih skupnosti. Razprave bodo ob naslednjih dnevih:

V Gradcu v „Rdečem kotičku“ in v Dobravcih v gasilnem domu, v obliki krajevne skupnosti ob 19. uri. Dan kasneje ob 19. uri bodo razprave o tem v Slamni vasi (vaška hiša), Lokvici (vaška hiša), Rosalnicah (gasilni dom), Grabrovcu (vaška klet), Božakovem (v šoli). 10. novembra se bodo zbrali občani Podzemlja in Suhorja ob 9. uri v svojih šolah, prebivalci Draščev in Radovice ob 14. uri v svojih gasilnih domovih, prebivalci Jugorja pa ob istem času v šoli. Metličani bodo o omenjeni problematiki spregovorili 11. novembra ob 19. uri v prostorih kinodvorane.

Občani bodo na teh zborih spregovorili o dveh predlogih bodočega števila krajevnih skupnosti v občini. Prvi predlog predvideva v bodoče sedem, drugi pa štiri krajevne skupnosti namesto sedanjih trinajstih. Če se bodo prebivalci odločili za prvi predlog, ki so ga izdelale družbenopolitične organizacije v občini, bodo v prihodnje obstajale naslednje krajevne skupnosti: Gradac, Podzemelj, Rosalnice, Draščiči, Radovica, Suhor in Metlika. Če pa se bodo občani odločili za drugi predlog, bodo v prihodnje v občini delovale naslednje štiri krajevne skupnosti: Gradac, Metlika, Rosalnice in Suhor.

DOBRI NAČRTI

Sedaj se je pokazalo, da so v Metliki v začetku leta pri načrtovanju porab interesnih skupnosti načrtovali zelo realno. Izkazalo se je, na osnovi obračuna za prvih devet mesecev letos, da interesne skupnosti presčekov denarja ne bodo imele, prav tako pa se v nobeni blagajni interesnih skupnosti ne bo nabralo kaj dosti manj denarja, kot so računali.

PONOČI ZAPRTO

Pred tremi meseci so v metliški lekarni ukiniteli nočno dežurstvo. Upravnik lekarnar, magister Gojko Jug, ki že 26 let dela v tej lekarni, je povedal, zakaj so to storili:

„Premalo denarja imamo, da bi lahko plačevali dežurstva, manjkajo nam kadri, zato bi bili zaposleni, če bi dežurstva še opravljali, preveč obremenjeni, pa tudi nujnih primerov je v naši občini zelo malo. Z dežurnimi zdravniki smo se namreč dogovorili, da nosijo s seboj najnujnejša zdravila, in občanom ponoči ni treba po zdravila v lekarno.“

Nagradno igro bi lahko razpisali za branje takih napisov na cestnih kaziputih. No, da si ne boste kvarili oči: kazipot kaže pot proti Vinomeru... (Foto: B. Podobnik)

Nakupovalke hvalijo

„Pojdi na železniško postajo, oglej si tržnico in spoznal boš mesto!“ pravijo izkušeni turistični vodniki tistim, ki bi želeli spoznati mesto, ki so ga obiskali. No, v Metliki prave tržnice ni, železniška postaja je pusta, in kdor želi spoznati utrip mesta, mora obiskati trgovine. O tem, kakšna je izbira v njih, kakšne so cene, kako so prijazni prodajalci, so tokrat spregovorile obiskovalke trgovin.

ANA PANJAN, Dobravica: „V Metliki doblim vse, česar si želim. Izbira je dovolj velika, prodajalci so prijazni in uslužni. Ker v Dobravcih kljub željam trgovine ne nimamo, nakupujem v Metliki. Letos so v našem kraju zgradili pot, po kateri se sedaj otroci vozijo v šolo. Želja po trgovini v kraju pa je ostala le želja.“

MARICA IVIČIČ, Metlika: „Prodajalci so prijazni, z izbiro v trgovinah sem zadovoljna, le kruha zmanjka včasih popoldne in sadja ter zelenjave skorajda ni mogoče kupiti. Moram pa pohvaliti naše mesarje, ki imajo vedno dovolj dobrega mesa. Mislim, da smo zaradi izbire mesa Metličani na boljšem kot prebivalci drugih mest.“

DRAGICA ILIČ, Metlika: „Odkar imam v Metliki tudi trgovine Novotehne, Jugotehne in Metalke, je tudi izbira industrijskega blaga dovolj dobra. Kdor ni pretirano izbirčen, dobi v našem mestu prav vse, od hrane do tekstila, in mu ni potrebno nakupovati v drugih mestih. Zelenjave pa je v trgovinah zares premalo.“

MARTINA VAJDA, Metlika: „Saj ne rečem, izbira vsega, razen zelenjave in sadja, je zares dobra, vem pa, da je hrana v Metliki dražja kot na primer v Novem mestu. Kar zadeva trgovce, moram reči, da so prodajalci stare šole mnogo bolj prijazni in uslužni kot pa mlade trgovke, ki te najraje kar na hitro odpravijo.“

MARIJA KLEMENČIČ, Metlika: „Najboljša trgovina v Metliki je samopostrežna. Izbira, razen sadja in zelenjave, je povsod dobra, za nas, ki pridemo iz službe popoldne, pa marsikdaj česa zmanjka: ob sobotah mleka, popoldne pa je slabša tudi izbira mesa. Pa prevelika gneča je, posebno ob sobotah.“

BRANKO PODOBNIK

Obrt je zelo šibka

Premalo služnostnih obrtnikov kljub olajšavam

Obrt v strukturi gospodarstva črnomaljske občine ne predstavlja pomembnejšega deleža, saj ustvarjajo obrtniki v družbenem in zasebnem sektorju le dva odstotka narodnega dohodka. V občini opravljajo obrtno dejavnost štiri obrtne organizacije v družbenem sektorju ter 130 zasebnih obrtnih delavnic. Od tega je 79 obrtnih delavnic, 14 gostinskih obratov, 35 avtoprevoznikov in dve prodajalni na drobno. Popoldansko obrt pa opravlja v občini 176 oseb.

Kljub temu da veljajo za služnostne obrtne dejavnosti v občini posebne olajšave, je število obrtnikov, ki bi se ukvarjali z njimi, vse manjše. Predvsem so to krojaštvo, čevljarstvo in razne obrti lesne stroke.

O vsem tem so na zadnji seji spregovorili delegati zbora združenega dela v občinski skupščini. Ugotovili so, da večina obrtnikov prične s služnostnimi obrtmi, vendar pri tem le izkoristijo olajšave, nato pa „preidejo“ na proizvodno obrt. Razen tega mnogi obrtniki delajo z zastarelimi stroji, pa tudi število zaposlenih pri njih je premajhno. Delegati so menili, naj omejijo izdajanje dovoljenj za popoldansko obrt. Znano je, da mora vsaka TOZD ali OZD, v kateri je zaposlen delavec, ki bi se rad ukvarjal z obrtjo popoldne, delavcu izdati soglasje, šele nato lahko dobi dovoljenje na občini. In ker mnogi popoldanski obrtniki več svojih moči porabijo za popoldansko obrt kot za delo na rednem delovnem mestu, so delegati zahtevali, naj bodo TOZD in OZD pri izdajanju soglasij strožje, vsa doslej izdana soglasja pa naj še enkrat preverijo.

B. P.

ZEMLJO LJUBIJO

Poseben problem socialne službe v črnomaljski občini predstavljajo ostareli kmetje, ki vseh kmečkih opravil ne zmorejo več. Kot lastniki zemljišč naj bi plačevali še prispevke za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje. Tega pa jih največ ne zmore več. Do kmečke pokojnine običajno še niso upravičeni, družbene denarne pomoči kot lastniki zemlje ne morejo prejmati, vknjižbe na zemljo, ki bi odtehtala družbeno denarno pomoč, pa ne puste. To je po svoje tudi razumljivo: vse življenje so preživel na zemlji, vzljubili so jo in se tako trdno navezali nanjo, da raje životarijo, kot pa bi jo kak košček odstopili.

PRETESNI DOMOVI POČITKA

Zaradi onemoglosti in osamljenosti se starejši ljudje iz črnomaljske občine vse pogosteje odločajo za odhod v domove počitka. V teh domovih je sedaj 27 starejših občanov, mnogi prosili pa v domove ne morejo, ker v njih ni prostora. Ker se s podobno problematiko srečujejo tudi v drugih dolenskih občinah menijo v Črnomlju, da bi morali razširiti dom počitka v Metliki in tudi v drugih krajih, kjer domovi obstajajo. Za oskrbnine v domovih počitka je letošnji občinski proračun namenil 38.934 dinarjev.

PO DVE DELEGACIJI

V črnomaljski občini se vneto pripravljajo na volitve delegatov za delegacije v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Volitve bodo v decembru, evidentiranje delegatov pa je že končano. Zbori občanov, na katerih bodo spregovorili o tem ter se seznanili z delom interesnih skupnosti letos, bodo v novembru. V občini so se že dogovorili, da bo vsaka krajevna skupnost in TOZD izvolila po dve delegaciji. Ena bo pošiljala delegate v „gospodarske“ interesne skupnosti, druga pa v druge. Delegacije bodo šle po 10 delegatov.

ČRNOMALJSKI DROBIR

PREKUPČEVALCI - Manj kot včasih, a še vedno zaskrbljujoče cvete prekupčevanje z lesom v črnomaljski občini. Samo v enem primeru so inšpektorji odkrili prekupčevanje z lesom v vrednosti 2.730.000 dinarjev.

ALI JE RES? - Slišati je bilo, da tisti, ki so dolžni spraviti živino iz tovarnjakov v klavnico, zelo grdo ravnavajo z živalmi. Baje si marsikateri žival na poti od vozila do klavnice „polomi“ noge...

OKUŽENI GOZDOVI - Delavci gozdnega obrata, ki veliko časa preživijo v gozdu, se pritožujejo, da so

gozdovi v okolici mesta čedalje bolj onesnaženi. Meščani vozijo vanje najrazličnejše odpadke, ki prav nič ne „krasijo“ narave.

NOVA PEKARNA - Prejšnji petek so v črnomaljski industrijski coni položili temeljni kamen za novo pekarno, ki naj bi bila zgrajena do srede prihodnjega leta. Gradijo „Pionirjevi“ delavci.

NE DAJO SE - Lastniki žag, ki so v občini žagali razen za svoje potrebe še za prodajo, so se prestrašili poostrejšega nadzorstva inšpektorjev. Nekateri so svoje žage jedrno prenesli na hrvatsko stran Kolpe...

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Kljub trikratnemu posredovanju uprave šole Kočevje pri KOMUNALI in krajevne skupnosti Kočevje-mesto, nihče ne očisti kanala pred glavnim vhodom v šolo. Ob dežju, ki ga letos ni malo, brodirajo učenci vodo do gležnjev. Nič boljša pa ni pot od blokov v Podgorski ulici do šole, kjer bi s kamionom peska lahko kljubovali lužam ob rokometnem igrišču. (Foto: F. Brus)

Spremeniti oblike in miselnost

Varčevati že, vendar pametno - Panoge zaradi kontrole cen neenakopravne

Na zadnjem sestanku direktorjev, ki ga je sklical občinski komite ZK Kočevje, so razpravljali tudi o nalogah pri uresničevanju ustave in gospodarske politike. Osnova za razpravo je bila analiza občinskega komiteja, o kateri smo že poročali.

Ugotovljeno je bilo, da poteka uresničevanje ustave ponekod nekoliko prepočasno in da še niso ustanovljene TOZD povsod, kjer bi bile lahko. Očitno pa je, da za počasnejše uresničevanje ustave niso vzrok razni odpori, ampak predvsem neznanje. Nova ustava namreč zahteva tudi nov način mišljenja, ki se mu nekateri lažje, drugi pa težje prilagodijo.

Drago Benčina, direktor ZKGP, je izrazil prepričanje, da TOZD pač ne bodo polno zavele, dokler vse panoge gospodarstva ne bodo v enakopravnem položaju. Tako so na primer v kmetijstvu cene določene in tako kmetijski kolektivi ne morejo ustvarjati in deliti dohodka enako kot delovne organizacije, katerih proizvodni niso pod kontrolo cen. Prav zaradi tega je v okviru ZKGP tudi še potrebna solidarnost drugih TOZD in določena stopnja centralizacije.

Savo Vovk, direktor KG in predsednik občinske skupščine pa je poudaril, da pri nas prepočasno pripenjamo kolajne velikim potrošnikom družbenih sredstev, tudi investitorjem, pozabljamo pa na ustvarjalce.

O programih varčevanja je direktor ITAS Franc Korelec me-

nil, da bi morali upoštevati boljše delo raznih služb in vse tisto, pri čemer se lahko veliko prihrani. Ne bi pa se smeli spuščati v drobnarije, ki zahtevajo veliko naporov, uspeh pa je malenkosten. Pri investicijah je sicer res

treba varčevati, vendar zmerno, da ne bi zaradi varčevanja oziroma neinvestiranja razvoj gospodarstva zastal. J. P.

DAN OZN

24. oktober, dan OZN, so pionirji osnovne šole Kočevje lepo proslavili s pestrim kulturnim programom, ki so ga izvedli po zvočniku za vse učence višjih razredov. V. I.

ZAHVALA

Stanovalci novega bloka v Kidričevi ulici v Kočevju, posebno še pionirji, se zahvaljujejo upravi doma telesne kulture za poklonjeno staro mizo za namizni tenis. Tako bodo mladi in odrasli lahko imeli tudi v zimskih mesecih rekreacijo kar v domačem bloku. Na poklonjeni mizi so odigrali pionirji in mladinci Kidričeve in Ljubljanske ceste prvo tekmovalno. Zmagala je Kidričeva ulica.

ŠOLANJE ŠOFERJEV

Pri ZSAM Kočevje se je 28. oktobra pričelo šolanje novih kandidatov za poklicne voznike motornih vozil. Slušatelj, ki nimajo predpisane predizobrazbe, so morali poprej opraviti sprejemni izpit. V. I.

Načrtovati prireditve

Pred prireditvijo je treba vedeti, kdo jo je dolžan organizirati in kdo bo plačal stroške zanjo

Občinska konferenca SZDL Kočevje je sklicala pred kratkim posvet o programih proslav in prireditev v letu 1975. Na sestanku so bili prisotni zastopniki občine, družbenopolitičnih organizacij, društev ter ostalih javnih dejavnosti. Program posveta je bil preobširen in se ga v tako širokem sestavu tudi ne da koristno obdelati.

Ze v začetku posveta se je pokazalo, da je treba prekiniti s staro navado kampanjskih priprav, ki imajo za posledico, da se zdaj niso plačane nekatere obveznosti iz prejšnjih let. Zaradi tega je bil izvoljen usklajevalni odbor, ki bo zbiral podatke za sestavo ustreznih programov. Odbor bo izdelal prednostno listo proslav in ugotovil oziroma določil, kdo bo za posamezne proslave odgovorni organizator, kdo bodo izvajalci in kdo

bo plačal stroške. Za vsako prireditev bodo sestavili tudi pisni dogovor, da ne bo pozneje izgovorov. A. ARKO

MIRKO ŽEGARAC

Žegarčevo družino iz Kočevja je zadela neizmerna žalost. Prvikrat je vsa odeta v črno. Kruta smrt jim je nenadoma pobrala dobrega sina, brata in očeta Mirka.

Rojen je bil 2. januarja 1932 v Ploči v Liki kot drugi izmed sedmih otrok, ki sta jih spravila na noge in h kruhu oče Spiro in mati Jelka. Oče in mati sta se med prvimi pridružila osvobodilnemu boju, zato sta že leta 1941 morala zapustiti z otroki dom in oditi v gore. Spiro je bil v partizanskih enotah, mati Jelka pa je z otroki tavalila in se prebijala z gore na goro, od vasi do vasi, iz nevarnosti v nevarnost vse do konca vojne. Miro je dokončal osnovno šolo v Gospiću, v Osijeku učiteljske, nato pa je nekaj let služboval v Kočevju, v Žirzevcih, v Bjelovaru, nazadnje pa je bil trgovski potnik pri podjetju Dubrova v Zagrebu.

V Kočevju in drugod je bil med uspešnimi mladinskimi aktivisti. Sodeloval je v vseh mladinskih akcijah in delovnih brigadah, kjer se je proslavil kot večkratni udarnik. Vedno se je rad vračal v Kočevje, kjer so si njegovi starši, brat in sestre ustvarili nov dom.

Nazadnje je bil tu v petek, 25. oktobra. Vse svojce je obiskal in jim obljubil, da se vrne za skorajšnjo očetovo obletnico rojstnega dne, nato pa je nadaljeval službeno pot. Videti je bil čil, zdrav in veder, toda že čez štiri dni mu je v Vojvodini, za volanom, prišlo slabo in kmalu zatem je v ambulanti umrl. Njegove posmrtno ostanke so prepeljali v Kočevje, kjer se je 31. oktobra, dan pred dnevom mrtvih, od njega poslovila velika množica ljudi.

Vsi, ki poznamo Žegarčeve, jim ob tej hudi izgubi iskreno izrekamo sožalje in čutimo z njimi v tej veliki žalosti.

RIMSKI PEVCI V KOČEVJU

Od 6. do 8. novembra gostujejo v Kočevju člani operne hiše iz Rima. V gimnazijski dvorani so priredili več koncertov popularnih opernih arij in znanih španskih in napolitanskih pesmi. Gostje so kočevskim občanom dobro znani, saj so v Kočevju nastopili že lani in predlani. Z dovršenim petjem so zelo navdušili poslušalce. V. I.

Kam gre ustvarjeni dohodek?

Precej več za sklade, pa tudi za zakonske obveznosti

Ribniško gospodarstvo je imelo v prvem polletju lani 42.623.000 din dohodka, v istem obdobju letos pa 68.557.000 din ali 60,9 odstotka več. Seveda bo vsakega zanimalo, kako je bil ta denar, ki so ga ustvarili ribniški delovni ljudje, tudi porabljen, oziroma kot pravimo, „kam je dohodek šel“.

Lani je šlo od 42.623.000 din dohodka: za osebne dohodeke 26.678.000 din ali 62,6 odstotka, 398.000 din ali 0,9 odstotka je šlo za druge osebne prejemke in 9.430.000 din ali 22,2 odstotka je bil ostanek dohodka (za sklade). Vse to je ostalo tako rekoč ustvarjalcem, se pravi delavcem oziroma kolektivom. Za ostalo pa je šlo 14,3 odstotka dohodka, in sicer 3.467.000 din ali 8,1 odstotka za pogodbene obveznosti in 2.650.000 din ali 6,2 odstotka za zakonske obveznosti.

21.500.000 din, medtem ko so lani 9.430.000 din. Ta porast gre predvsem na račun manjše delitve za osebne dohodeke, za katere pa je bilo kljub temu porabljenega letos za nad tretjino več denarja kot lani.

Zelo občuten je tudi porast za zakonske obveznosti, ki znaša 79,7 odstotka, in pogodbene obveznosti, ki znaša 63,5 odstotka. Prav podatek o porastu

zakonskih obveznosti tudi pove, da se je udeležba družbe v dohodku gospodarstva zvečala in ne zmanjšala, kot vedno govorimo, da se bo in da se torej ne uresničujejo sprejeta stališča o razbremenjevanju gospodarstva.

Najmanjši znesek denarja je šel za druge osebne prejemke, in sicer manj kot 1 odstotek dohodka. Vendar tudi pri tem majhnem denarju ne bi smeli biti povsem brezbrilni, saj so se letos ti prejemki zvečali kar za 64,1 odstotka.

J. P.

RAZGOVOR Z DELEGATOM

Najprej več ustvariti, potem šele več deliti

Doseči moramo, da bo delavec z boljšim delom več ustvaril in več zaslužil

Jože Marolt iz ribniškega Inlesa je na nedavni občinski sindikalni konferenci dejal: „Vsi problemi, o katerih razpravljamo, so vezani na denar. Vse bomo lahko reševali, če bo občina bogatejša, to pa bo takrat, ko bo gospodarstvo več dajalo. Sami moramo ustvariti več, da bomo lahko več trošili. Nihče nam ne bo dal nič zastonj. Več pa bomo lahko ustvarili le, če bomo več znali. Vsi pa

lahko ugotovimo, da smo precej neizobraženi. Potrebno je izobraževanje od osnovnošolskega do visokega, od splošnega do strokovnega in političnega.

V praksi se dogaja, da ve o samoupravljanju več ne kvalificiran delavec kot inženir. To pomeni, da šole ne bi smele vzgajati le strokovno, ampak tudi samoupravno oziroma družbenopolitično.

Vsak član kolektiva mora vedeti ne le za svoje pravice, ampak tudi za dolžnosti. Še vedno se ponekod dogaja, da se sestanki začnejo in končajo pri osebnih dohodkih, se pravi pri delitvi. Sam dvig osebnih dohodkov pa pomeni večjo inflacijo, če ne temelji na večji storilnosti, boljšem gospodarjenju, večjem ustvarjanju. Najprej je treba več narediti, šele potem bomo lahko imeli večje osebne dohodeke.

Res pa je tudi, da veliko govorimo in sklepamo, a malo naredimo. Vedno ponavljamo, da je ta in oni kongres ali konferenca prelomnica. Imeli smo že tisoč prelomnic, in če bi vse to res bile, se pravi, če bi vse lepe sklepe uresničili, bi še veliko bolj napredovali.

Na vseh področjih moramo tudi tesneje sodelovati s sosedi. Če se bomo tega preporno zavedeli, nas bodo vsi prehiteli.“

Jože Marolt: „Večji osebni dohodki lahko pomenijo le večjo inflacijo, če ne temeljijo na boljšem gospodarjenju. Zato naj na naših sestankih zamenjajo razprave o delitvi osebnih dohodkov in potrošnji razprave o pametnejšem, boljšem, učinkovitejšem ustvarjanju.“ (Foto: Primc)

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

IZGUBLJENI DELEGATI - Na zadnji seji zbora združenega dela občinske skupščine je spet manjkalo 5 delegatov. Odsotnost sploh ne bi smela biti opravičljiva, saj je v delegaciji dovolj delegatov in bi na sejo pač lahko poslali tistega, ki ima čas. Delovni ljudje, ki so delegate izvolili, naj jih pokličejo na odgovornost, zakaj ne izpolnjujejo svojih dolžnosti.

se združili: z Ljubljanskimi mlekarjami ali Združenim KGP Kočevje. V prid združitve z Ljubljanskimi mlekarjami govori dejstvo, da imajo kmetje veliko živine in zato precej mleka; v prid združitve z Združenim KGP pa, da bi kmetje reševali kmetijske in gozdarske zadeve v isti delovni organizaciji, pa še do Kočevja je bliže kot do Ljubljane.

KONCERTI - V zadnjem obdobju je v Ribnici več kulturno-zabavnih prireditev, na katerih nastopajo pevci zabavne glasbe iz Slovenije in Jugoslavije ter tudi orkester JLA. Večino jih organizira klub JLA. Taki prireditvi sta bili tudi 29. in 30. oktobra.

TEŽAVE V KMETIJSTVU - V ribniški občini so posodobili 40 kmetij, kljub temu pa je odkup mleka od lani do letos upadel za 3 odstotke. Vzrok so nevezpodbudne cene, ostriji pogoji odkupa, dražja krmila in gnojila itd. V A in B kontroli je na območju občine 2.384 glav živine, od tega 900 glav mlade.

S KOM SE ZENITI? - Pri Kmetijski zadrugi Ribnica že dve leti razmišljajo in analizirajo, s kom naj bi

Člani kolektiva Stangrad, ki se je po stečaju priključil k Eurotransu, zahtevajo nekakšne svoje pravice?

Vendar se morajo najprej zavedati svojih dolžnosti, saj so skupaj z ostalimi s slabim samoupravljanjem zapravili podjetje.

Obrat KRIM v Sodražici ima veliko naročil za izvoz in za doma. Zato bi zaposlili še 15 žensk, a jih ne dobe. (Foto: J. Primc)

V prvem polletju letos je bilo 68.557.000 din dohodka porabljenega tako: 35.973.000 ali 52,5 odstotka za osebne dohodeke, 653.000 din ali 0,9 odstotka za druge osebne prejemke in 21.500.000 din ali 31,4 odstotka je znašal ostanek dohodka. Za pogodbene obveznosti je bilo porabljenih 5.673.000 din ali 8,3 odstotka dohodka in za zakonske obveznosti 4.761.000 din ali 6,9 odstotka.

Te številke povedo, da se je delitev dohodka najobčutnejše spremenila v korist ostanka dohodka, se pravi skladov, ki so letos večji kar za 128 odstotkov, oziroma so znašali

Orožje in vojake je treba tudi dobro zamaskirati, da bo sovražnik čim bolj presenečen in da bo imel kar največ izgub, medtem ko na naši strani ne bi bilo žrtev ali pa bi jih bilo čim manj. Tudi na miniaturnih napravah se vojaki lahko veliko nauče in hkrati prihranijo precej denarja. (Foto: Primc)

GOSTINCI NA DOPUSTU

Občinska skupščina Ribnica bo zahtevala od zasebnih gostincev, naj izkoristijo letne dopuste pred turistično sezono, in ne med njo. Letos je bilo namreč med glavno sezono zaprtih več ribniških gostiln, ker so se gostinci namakali v plavem Jadranu. Izletniki in turisti, ki so prišli v Ribnico, pa so tavalili od (zaprte) gostilne do gostilne, kot zgubljene duše. Zaradi zahteve občine pa se ribniški ljubitelji dobre kaptične boje, da ne bodo zdaj odšli gostinci pozimi na smučanje v planine, oni pa bodo doma nasankali.

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

Ne tribuna direktorjev!

Na drugo sejo zbora združenega dela (ZSD) občinske skupščine Ribnica so bili razen delegatov vabljeni še direktorji in predsedniki TOZD in OZD z območja občine Ribnica.

Zanimivo je, da so v razpravi o gospodarstvu v občini v prvem polletju sodelovali v veliki večini le direktorji in drugi gostje ter tisti delegati, ki so v delovnih organizacijah na najbolj odgovornih položajih, delegati-neposredni proizvajalci pa so, z izjemo kmeta Jožeta Dejaka, molčali. Zbor združenega dela pa se gotovo ne sme spremeniti v zbor oziroma tribuno direktorjev.

Pri prvih sejah najbrž ni narobe, če sodelujejo v razpravah direktorji, saj se delegati tako rekoč še seznanjajo s položajem v občini. Prve seje bodo zanje učenje, spoznavanje. Prav zaradi tega je bila posebno pohvalna razprava direktorja INLES Mirka Anzeljca, ki je na poljuden način razložil, kaj vse je potrebno storiti za boljše gospodarske uspehe v vsaki delovni organizaciji. Vendar je hkrati predvsem dolžnost družbeno-političnih organizacij, da usposobijo delegate za uspešno opravljanje dolžnosti, se pravi, „da jih oborože s potrebnim znanjem“.

Povsem zgrešeno pa bi bilo, če bi tudi v bodoče razpravljali na sejah ZSD pretežno direktorji, delegati pa bi molčali. Če žele direktorji „več takih sestankov, na katerih bi izmenjali mnenja“, kot so dejali nekateri v razpravi, potem morajo biti to gotovo kakšni drugi sestanki, ne pa seje ZSD.

Vprašljivo pa je tudi stalno vabljenje direktorjev na seje ZSD, saj se v praksi še vedno dogaja, da se potem delegati-delavci boje govoriti.

J. PRIMC

PORAST, A ŠE ZADAJ

Povprečno izplačani čisti osebni dohodek na zaposlenega v ribniškem gospodarstvu se je v prvem polletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani povečal od 1.833 din na 2.485 din ali za 35,5 odstotka. Zivljenjski stroški so narasli za 21,9 odstotka, kar pomeni, da so se precej povečali tudi stvarni osebni dohodki. Vendar so osebni dohodki v ribniškem gospodarstvu še vedno za okoli 2 odstotka za republiškim povprečjem.

IVAN FRANČELJ, 78 let iz Zapotoka: „V svojem življenju sem pokadil že toliko cigaret, da jih kočevski vlak ne bi mogel naenkrat peljati. Zdej pa že pet let ne kadim več, ker mi je zdravnik rekel, da čez 6 mesecev ne bom več hodil, če bom še naprej toliko kadil.“

Z otvoritve poslovnega mesta Ljubljanske banke v Sodražici. (Foto: D. Mohar)

Stangrad poravnava dosojene obveznosti

Dosedanja poravnava dosežena z izterjavo dolžnikov, sredstvi pologa banke, pogodbami o predčasnih poravnavi in odprodajo osnovnih sredstev - Poravnane vse obveznosti

Pred meseci smo veliko poročali o izgubi pri podjetju Stangrad Ribnica in o poslovanju v tem podjetju. Za sejo zbora združenega dela 31. oktobra letos je bilo pripravljeno poročilo o sedanjem položaju Stangrada in programu njegovega nadaljnjega poslovanja. Iz tega poročila, ki ga je sestavil Franc Markič in obsega 6 tipkanih strani, povzemo na kratko nekatere misli.

Prisilna poravnava med Stangradom in njegovimi upniki je potrjena in tako je Stangradu omogočeno redno poslovanje. Zaključni račun za leto 1973 je izkazal zgubo v znesku 5.204.752,17 din, ki je bila pokrita iz popravka vrednosti terjatev, pri katerih je potekal zakonski rok, 914.811,72 din, v breme upnikov s sklepom o prisilni poravnavi 3.779.811,10 din in v breme prispevkov in davkov, ki so bili vrnjeni, 510.129,35 din.

Med stečajnim postopkom pa niso mogli rešiti vseh neurejenih zadev, med njimi odškodninske tožbe nekaterih delavcev za nesreče pri delu še iz poslovanja Gradbenika, poslovanja priključnega podjetja Temelj iz Buzeta in izvršenih večjih gradbenih del brez zagotovljenega denarja.

Obračun poslovanja Stangrada v prvem polletju letos, ko je posloval samo kot trgovina gradbenega materiala z 10 zaposlenimi, je izkazal okoli 2.355.000 din celotnega do-

hodka in 408.700 din dohodka. Začasna razdelitev dohodka je taka: 41.900 din za pogodbene obveznosti, 21.123 din za zakonske obveznosti, 215.503 din za osebne dohodke, 25.018 din

KAREL ORAZEM, tajnik občinske Zveze sindikatov: „Delavecem je treba omogočiti, da bodo več naredili in si na tej osnovi omogočili večje osebne dohodke. To je glavna naloga strokovnjakov in vodstev. Povečevanje osebnih dohodkov, ki niso rezultat dela, vodi le k nestabilnosti gospodarstva.“

za druge osebne dohodke, 105.154 din pa je bil ostanek dohodka.

ITPP Ribnica je prevzel s sporazumom in pogodbami upniške obveznosti 32 večjih upnikov, ki so znašale po prisilni poravnavi 2.514.304,45 din. Stangrad je nato poravnava predvsem obveznosti do ITPP in jih do 30. junija letos poravnal že za 1.968.116,10 din.

Vse neporavnane obveznosti so znašale 1. julija letos še preko 3,4 milijona dinarjev. Izdelan je program odplačevanja, ki ugotavlja, da so možnosti, da bo Stangrad v naslednjih 18 mesecih poravnal vse obveznosti iz tekočega poslovanja in tudi iz prisilne poravnave ter razpolagal še z okoli milijonom dinarjev likvidnih sredstev.

Banka tudi v Sodražici

Poslovno mesto Ljubljanske banke odprl J. Košir

Pred kratkim so v Sodražici s primerno svečanostjo odprli novo poslovno enoto oziroma poslovno mesto Ljubljanske banke (LB), podružnice Kočevje. Pri otvoritvi so bili navzoči predstavniki upravljalcev in delavcev LB podružnice Kočevje ter centralne LB iz Ljubljane, predsednik občinske skupščine Ribnica Ciril Grilj, predstavniki delovnih organizacij iz Sodražice in Ribnice ter predstavniki krajevnih skupnosti Sodražica.

Novo, sodobno opremljeno poslovno enoto je odprl predsednik izvršilnega odbora LB podružnice Kočevje Jože Košir. V govoru je poudaril pomembnost nove enote glede na širjenje bančne mreže in ugodnejše denarno-kreditno poslovanje občanov z območja Sodražice.

Slaba napetost

Ob večerih ni mogoče gledati televizije

Občani območja „Zavode“ v Sodražici že vrsto let potrpežljivo čakajo na popravilo električnega omrežja, se pravi na zamenjavo sedanjih tankih žic z debelejšimi. Dejstvo je, da na tem delu Sodražice ni mogoče gledati televizijskega programa od približno 18. ure do 20.30, razen ob sobotah in nedeljah. Zaradi tega so prebivalci tudi prepričani, da tok sploh ne pride „do kraja“.

Pri vsej zadevi je pomembno še, da je bil material za zamenjavo tega električnega omrežja pripravljen že pred nekako šestimi leti in iz neznanih razlogov uporabljen v nekem drugem delu Sodražice.

Prebivalci „Zavode“ pričakujejo od poslovne enote ELEKTRO Ljubljana iz Kočevja, da bo zadevo čimprej uredila.

Doma ostalo več družbenega proizvoda

Razmerje med OZD in družbo se je izboljšalo od 68,6:31,4 na 70,8:29,2

V gospodarstvu ribniške občine je v prvem polletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani porasel družbeni proizvod za 58,5 odstotka in je znašal letos 74.537.000 din.

Ta dohodek je bil letos razdeljen tako: 70,8 odstotka ali 52.752.000 din ga je ostalo organizacijam združenega dela, se pravi tistim, ki so ga ustvarili; 29,2 odstotka ali 21.785.000 din pa so ga dobili drugi udeleženci v delitvi. Lani je bilo to razmerje nekoliko manj ugodno za ribniško gospodarstvo in je znašalo 68,6 : 31,4 odstotka.

Od 70,8 odstotka družbenega proizvoda, ki je ostal OZD, predstavlja 8 odstotkov amortizacija (lani 9,4 odstotka), 33,9 odstotka čiste osebne dohodke in druge osebne prejemke (lani 39,2 odstotka) in 28,9 odstotka ostanek dohodka (lani 20 odstotka).

Drugi udeleženci v delitvi so prejeli letos 29,2 odstotka

družbenega proizvoda, in sicer: 7,6 odstotka so znašale pogodbene obveznosti (lani 7,4 od-

stotka), 6,4 odstotka zakonske obveznosti (lani 5,6 odstotka) in 15,2 odstotka prispevki iz osebnih dohodkov (lani 18,4 odstotka).

Delitev družbenega proizvoda

se je letos nekoliko nagnila v korist OZD predvsem zato, ker so OZD zvečale ostanek dohodka za več kot enkrat oziroma natančno za 128 odstotkov.

J. P.

Ocena gospodarskih gibanj ugodna

Izjema je kmetijstvo - Franc Markič v. d. direktorja Stangrad

Na zadnji seji zbora združenega dela občinske skupščine Ribnica, ki je bila 31. oktobra, so razpravljali o poslovnem uspehu ribniškega gospodarstva v prvih šestih mesecih letos in o poslovanju delovne organizacije Stangrad.

Po razpravi o gospodarskih gibanjih so bili sprejeti predlogi, ki naj bi v prihodnje zagotovili še boljše gospodarske uspehe. Tako so predlagali, da je treba zmanjševati zaloge in s

tem doseči večjo likvidnost; več pozornosti je treba posvetiti kadrovske politiki, a ne le štipendiranju, pač pa tudi gradnji stanovanj za strokovnjake; nadaljevati je treba z združevanjem in tesnejšim sodelovanjem gospodarstva; pohiteti je treba z vpisovanjem v register gospodarskih organizacij, kjer tega še niso storili itd.

Opozorili so tudi, naj ne bi TOZD in OZD posedovale SDK le skope številne podatke, ampak jim dodale tudi oceno gibanj, da bi bile stvari delegatom bolj razumljive. Podobne analize bodo dopolnili tudi s podatki TOZD in obratov, katerih sedež OZD je zunaj občine. Na podobnih razpravah bodo v bodoče predvidoma podrobneje ocenili gibanja v eni izmed gospodarskih panog.

Posebno so opozorili na težave kmetijstva in zasebnih kmetov v sedanjem obdobju. Ob tem so predlagali, naj bi nekatere rešili sami, znotraj občine, in tu tudi s pomočjo sklada za pospeševanje kmetijstva.

Gospodarstveniki so predlagali, naj bi se v bodoče večkrat sestajali, da bi se pogovorili o glavnih težavah in nalogah. Potem bi si TOZD in OZD med seboj lažje pomagale s posojili, strokovnjaki ali celo samo z nasveti. Nadalje so predlagali SDK, naj skuša doseči ponovno večstransko prostovoljno poravnavo dolgov.

Med razpravo o Stangradu pa so delegati soglasno sprejeli priporočila Stangrada in občinskega izvršnega sveta, o čemer pišemo v posebnem članku. Dodamo naj le, da je bilo sprejeto priporočilo, naj bi za vršila dolžnosti direktorja Stangrada imenovali Franca Markiča.

SREČKO VRBINC, predsednik ZM: „V Loškem potoku dela dobro marksistični krožek, ki ga vodijo študentje-domačini. V Dolenji vasi pa so najbolje uredili klubsko, športno, kulturno in drugo delo mladine.“

Vode že zmanjkuje

Oskrba z vodo bo na dnevnem redu prvih sej Obs

Pred nekaj tedni smo v treh nadaljevanjih poročali o pomanjkanju vode na območju občin Kočevje in Ribnica ter o načrtu razvoja preskrbe z vodo na območju obeh občin, ki ga je izdelal HYDROVOD Kočevje-Ribnica.

Pred kratkim smo vprašali Antona Andoljška, direktorja HYDROVODA, kaj je bilo storjenega na tem področju v zadnjem obdobju, saj je znano, da pomanjkanje vode zavira gradnjo hiš oziroma stanovanj, pa tudi razvoj gospodarstva. Povedal je, da so že v obeh občinah storjeni nekateri ukrepi, da bi se program oskrbe z vodo začel čimprej uresničevati, in da je bilo pred kratkim izdano zagotovilo zavarovalnice „Sava“ za posojilo za gradnjo vodovoda.

Na razgovoru predsednikov izvršnih svetov občin Ribnica in Kočevje ter predstavnikov HYDROVODA so 22. oktobra razpravljali o načrtovani gradnji vodovoda Izber-Ribnica. Ugotovili so, da je gradnja tega vodovoda in kasneje še vodovoda iz Podstenskega studenca življenjskega pomena za obe občini, kajti pomanjkanje vode že ogroža gospodarski razvoj v obeh občinah. Financiranje gradnje bo opravljeno tako, kot je predlagano v perspektivnem načrtu oskrbe z vodo, ki ga je izdelal HYDROVOD.

HYDROVOD Ribnica-Kočevje je tudi dolžan začeti s tehničnimi pripravami za gradnjo vodovoda, pridobiti soglasja za gradnjo pri vseh lastnikih zemljišč, preko katerih bo

potekal vodovod, in vsa ostala soglasja, potrebna za gradbeno dovoljenje. HYDROVOD mora

Anton Andoljšek, direktor HYDROVODA: „Zagotovilo zavarovalnice „Sava“ za posojilo 2 milijona dinarjev smo pred kratkim že prejeli.“ (Foto: J. Prime)

takoj vložiti prošnjo za posojilo pri Ljubljanski banki. Dela se bodo začela takoj, ko bodo zagotovljeni vsaj minimalni pogoji za delo.

Sklenjeno je tudi bilo, da bosta obe občinski skupščini dali na dnevni red prvih sej tudi vprašanje gradnje vodovoda in zagotovitve denarja zanj.

Občinska skupščina Ribnica je že dala na dnevni red seje vseh treh zborov, ki bo 11. novembra, tudi predlog za izdajo garancijske izjave HYDROVODU Kočevje-Ribnica za najetje 2.500.000 din iz sredstev zavarovalnice „Sava“ pri Ljubljanski banki. Posojilo bi odplačeval HYDROVOD iz komunalnega sklada. Predračunska vrednost te gradnje znaša okoli 5 milijonov dinarjev. Pri delih računajo na pomoč JLA, ki je pomagala tudi pri nekaterih dosedanjih gradnjah vodovodov v ribniški občini.

J. P.

Celotni dohodek sta v ribniški občini letos najbolj povečala ITPP in INLES, in sicer za 139,7 in 74 odstotkov. Na fotografiji: V TOZD INLES v Sodražici izdelujejo tudi garažna vrata. (Foto: J. Prime)

- a) VODJE PISARNE — s srednjo izobrazbo.
Prednost imajo kandidati z znanjem strojepisja;
b) VODJE VLOŽIŠČA IN ODPRAVE
z nižjo izobrazbo ali kvalificirani delavec.

Objava velja do zasedbe delovnih mest. Prijave je treba dostaviti pisмено ali osebno Predsedništvu okrožnega sodišča v Novem mestu.

LICITACIJA!

Avto—moto društvo Brestanica razpisuje javno licitacijo za prodajo osebnega avtomobila ZASTAVA 750 za dne 10. XI. 1974 ob 9. uri pri društvenih garažah.

Kmetijsko živilski kombinat Kranj
TOZD Komercialni servis — enota Agromehanika
Cesta JLA 1, tel. 24-778, 23-485

Priljubljene male hribovite in vinogradniške traktorje PASQUALI — TOMO VINKOVIČ vam nudimo do 25. decembra 1974 na kredit.

Udeležba po dogovoru od 30 do 50 %, ostalo kredit od 18 do 24 mesecev. Kreditira se tudi vse priključke.

Rezervne dele za te traktorje dobite v naši trgovini v Kranju na Koroški c. št. 25, tel. št. 24-786, lahko pa naročite rezervne dele pisмено z označbo katalogske številke, nakar vam jih pošljemo po pošti najkasneje v dveh dneh.

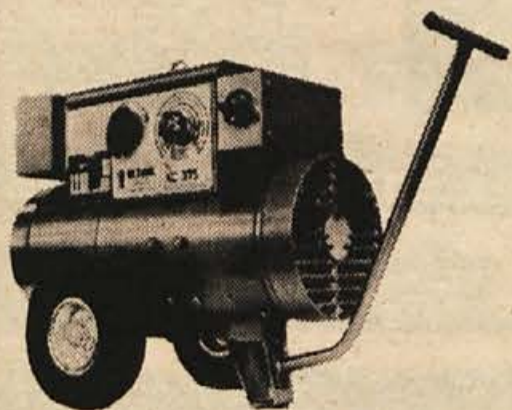
Iz lastnega proizvodnega programa vam nudimo na kredit pod gornjimi pogoji:
— izkopalnike krompirja
— škropilnice 200, 300 in 500 litrov (40 atm. pritiska)
— kultivatorje z drobilci
— polavtomatske sadilnike za krompir.

Na kredit tudi lahko kupite vse ostale priključke in traktorje URSUS, DEUTZ itd.

ULJANIK

KC 375 - PRETVORNIK ZA ROČNO VARJENJE, ZANESLJIV IN PREPROST ZA UPRAVLJANJE

KC 375 je moderni pretvornik za električno varjenje, preprost za uporabo in upravljanje. Je tako izdelan, da ustreza težkim delovnim pogojem in ima zato odporno in trdno konstrukcijo.

KC 375 omogoča širok obseg dela od 30 do 375 A in so v teh okvirih njegove karakteristike varjenja odlične. Omogoča lahek vžig in prožnost delovnega dosega z minimalnim brizganjem ter je tako usedanje kovine zelo dobro.

Poganja ga trofazni dvopolni asinhroni stroj, katerega rotor je na skupni osi z rotorjem štiripolnega generatorja z neodvisnim zagonom. Celotni pretvornik ima skupno ohišje.

VSESTRANSKO — PRIPRAVNO — EKONOMIČNO

Brodogradilišče, tvornica dizel motorja i tvornica električnih strojev i uređaja — Pula

P. P. ŠTEV 208, TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

Edina revija za Slovence po svetu, njihov stalen most z domovino je revija

RODNA GRUDA

Naročite jo tudi svojim sorodnikom v tujini!

RODNA GRUDA
61001 Ljubljana, p. p. 196
Cankarjeva 1/II

PAVLIHOVA PRATIKA
DESET DINARJEV

PAVLIHOVA PRATIKA
spet je prispela;
še bolj je vesela,
še bolj je debelal!

LICITACIJA!

Tovarna avtomobilov in motorjev
Maribor
TOZD BELT ČRNOMELJ

razpisuje licitacijsko prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- 1.) AVTOMOBIL KOMBI IMV tip SB — 1600, letnik 1970, registriran. Izklicna cena 20.000 din.
- 2.) AVTOMOBIL TAM — 2000, letnik 1968, neregistriran, v voznem stanju. Izklicna cena 30.000 din.

Ogled vozil je mogoč v tovarni vsak dan, razen sobote, od 6. — 14. ure. Licitacija bo v torek, dne 19. 11. 1974 ob 8. uri v tovarniških prostorih.

Informacije daje transportni oddelek tovarne Belt Črnomelj.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Proizvodno in trgovsko podjetje
AGRARIA BREŽICE

razpisuje
za poslovno enoto Trgovina z reprodukcijskim materialom v Brežicah prosti delovni mesti:

1. POSLOVODJA POSLOVALNICE ZA KEMIJSKO OPREMO IN TRGOVINO Z AVTOMOBILSKIMI DELI
2. PRODAJALCA V ODDELKU ZA ELEKTROMATERIAL

Kandidata morata izpolnjevati naslednje pogoje:

1. pod 1: VKD trgov. stroke — tehnična stroka, najmanj 5 let delovnih izkušenj ali pa KD trgov. stroke tehnične smeri z najmanj 10 leti delovnih izkušenj;
2. pod 2: KD trgov. stroke, tehnična smer;
3. osebni dohodek po pravilniku o osebnih dohodkih podjetja;
4. nastop je možen takoj ali po dogovoru;
5. vojaščine prost;
6. stanovanje ni zagotovljeno.

Razpis velja 15 dni po objavi v časopisu. Prijave z dokazili o strokovnosti in opisom dosedanjega dela sprejema Splošni sektor Agrarie Brežice, Šentlenart 72.

PROSTA DELOVNA MESTA

Splošni in posebni socialni zavod
DOM POČITKA (OSKRBOVANCEV) IMPOLJCA—SEVNICA

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. DVEH STREŽNIC
2. BLAGAJNIKA

Pogoji:

- pod 1) starost nad 18 let
pod 2) — končana ekonomska srednja šola z 1-letno prakso ali
— končana poklicna šola trgovske stroke s 3-letno prakso
Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in OD, ki veljajo za posebne socialne zavode.
Prošnje pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi oglasa.

PROSTO DELOVNO MESTO!

TOZD „DANA“,
tovarna rastlinskih specialitet in destilacija
Mirna

Komisija za medsebojna razmerja objavlja prosto delovno mesto

BLAGAJNIČARKE

POGOJI:

1. poklicna šola trgovske smeri ali nepopolna srednja šola in 5 let prakse
2. poizkusno delo 3 mesece

Prijave sprejema splošni sektor „DANA“, Mirna, 15 dni po objavi.

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 7. novembra – Ernest Petek, 8. novembra – Bogdan Sobota, 9. novembra – Teodor Nedelja, 10. novembra – Leon Ponedeljek, 11. novembra – Martin Torek, 12. novembra – Emil Sreda, 13. novembra – Stanislav Četrtek, 14. novembra – Lovrenc

LUNINE MENE

14. novembra ob 01.53 – mlaj

KINIO

BREŽICE: 8. in 9. 11. ameriški barvni film „Sin“ 10. in 11. 11. ameriški barvni film „Vlomilec“ 12. in 13. 11. jugoslovanski barvni film „Volk samotar“.

CRNOMELJ: 8. 11. ameriški barvni film „87. policijska postaja“ 10. 11. italijansko-ameriški barvni film „Ko so se ženske učile ljubiti“ 13. 11. francoski barvni film „Do-

bra kupčija v Marseillu“ 15. 11. francoski barvni film „Romantika konjskega tatu“.

KRŠKO: 9. in 10. 11. ameriški barvni film „Topovi za korduro“ 13. 11. italijanski barvni film „Prihaja sabata“.

METLIKA: od 8. do 10. 11. nemški barvni film „Kako razložiti svoji hčerki“ in ameriški barvni film „Krvavi lov“ 13. in 14. 11. italijanski barvni film „Norost“.

MIRNA: 9. in 10. 11. „Veseli lov na diamante“.

NOVO MESTO: od 8. do 11. 11. ameriški barvni film „24 ur Le Mensa“ 10. 11. nemški barvni film „Pepek strah in trepet profesorjev“ od 12. do 14. 11. ameriški barvni film „Črni bratje pojo“.

RIBNICA: 9. in 10. 11. francoski barvni film „Nikolas Philberg v vojni in ljubezni“.

SEVNICA: 9. in 10. 11. angleški film „Zbogom gospod Chips“ 13. 11. ameriški film „Kavboj brez miru“.

ŠENTJERNEJ: 9. in 10. „Ljubezen na odoru“.

TREBNJE: 9. in 10. 11. ameriški barvni fantastični film „Kapetan Nemo“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISCEM žensko pomoč v gospodinjstvu za k eni osebi 3-krat na teden. Ponudbe pod „DOGOVOR“.

ISCEM DELAVKE za zaposlitev na delovnih mestih: vodja pisarne, za katerega se zahteva srednja izobrazba in 3 leta delovnih izkušenj – dve snažliki za delo v popoldanskem času. UJV Novo mesto, Jerebova 1, telefon 21-080

STANOVANJA

ODDAM SOBO starejši ženski za delno pomoč v majhnem gospodinjstvu. Ponudbe pod „POŠTENJA“.

MLAD ZAKONSKI par išče opremljeno ali neopremljeno sobo, garsonjero ali enosobno stanovanje. Naslov v upravi lista (2615/74).

SPREJMEM pošteno sestanovalko. Drugo po dogovoru. Naslov v upravi lista (2618/74).

MLADA ZAKONCA brez otrok iščeta sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe pod „PLAČAVA IN PAZIVA NA OTROKE“.

ODDAM opremljeno centralno ogrevano sobo fantu. Naslov v upravi lista (2625/74).

SOBO oddam dvema fantoma. Naslov v upravi lista (2626/74).

Motorna vozila

PRODAM FIAT 750, letnik 1966, v voznem stanju in po ugodni ceni. Anton Ban, Vel. Brusnice 71, Brusnice.

PRODAM FIAT 1300, letnik 1969. Cena 16.000,00 din. Naslov v upravi lista (2600/74).

PRODAM FIAT 1300, letnik 1969, registriran do maja 1975. Cena 9.500 din. Alojz Pavlič, Vel. Bučna vas 31, Novo mesto.

CZ 175 SPORT prodam. Vanja Berger, Volčičeva 19, Novo mesto. PRODAM dobro ohranjen fiat 750. Ogljed vsak dan od 15. ure dalje. Franc Kuzma, Vel. Lahinja št. 16, 68340 Črnomelj.

NUJNO prodam zastavo 750, letnik 1969. Marjana Kozine 53, Novo mesto, telefon 21-546 od 14. do 16. ure.

PRODAM AVTO FIAT 850, letnik 1970. Ogljed od 14. ure dalje. Jože Sinkovec, Ločna 33, Novo mesto.

PRODAM

POZOR! CVETLIČNI, KOSTANJEV in ajdov med lahko dobite vsak čas in vsako količino v gostilni Hudoklin, Brusnice, po 25,00 din kilogram.

PRODAM peč na olje. Janez Gerdanc, Zabja vas 43, Novo mesto. UGODNO PRODAM lepe sadike ligustra za živo mejo. Franc Strgar, Lešnica 16, Otočec.

SUHA BUKOVA drva lahko kupite. Informacije v trgovini Hutar, Rožni dol 8, Semič. PO UGODNI CENI prodam jabolka za ozimnico, avto zastava 750, letnik 1964, kosilnico Alpina, 2 kub. metra hrastovih in smrekovih 5 cm desk (fosni) in 1100 litrski vinski sod. Oglasite se pri Slavku Jeršiču, Pavlova vas 86, Pišec.

Namesto venca na grob pokojne mu Jožetu Zupančiču iz Podhoste poklanja Društvo upokojeencev Straža-Toplice 200,00 din Zvezi slepih Novo mesto.

Namesto venca na grob pokojni Tereziji Bartolj iz Stranske vasi poklanja Izvršni odbor občinske konferencie SZDL Novo mesto 400,00 din Zvezi slepih Novo mesto.

Namesto venca na grob pokojni Tereziji Bartolj iz Stranske vasi poklanja Zvezi slepih Novo mesto 300,00 din sodelavci sina Francija.

Za poklonjene zneske vsem iskrena hvala! ZVEZA SLEPIH NOVO MESTO.

Upo teži in mučni boleznini nas je nenadoma in za vedno zapustil moj dragi mož, stric in brat

FRANC ŽNIDARŠIČ iz Muhaberja

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, darovalcem vencev in cvetja, ter vsem, ki so z nami sočustvovali in izrekli sožalje in nam nesebično pomagali v najtežjih trenutkih. Najlepša hvala pevcem in župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoca žena Kati in družini Nadu in Jerele

»Dolenjski list« v vsako družino

Hvala za vašo kri, ki rešuje zivljenja!

Štampalija Mladen, Ivo Moravec, Cvetka Zupančič in Mirko Zupančič, člani Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Jože Kovačič, član Mercatorja Novo mesto; Marija Golob, Marija Klemenčič, Leopold Gliha, Marija Zagar, Tilka Turk, Jože Kocjančič, Rudi Redek, Alojz Turk, Vladimir Kovač, Danijel Badovinac, Rozalija Sitar, Janko Kotnik, Nada Rozman, Božo Cavlovič, Draga Pate in Franc Nadu, člani Novoteksa Novo mesto; Antonija Bratkovič, članica Splošne bolnice Novo mesto; Stefan Hrastar, Alojz Juršič in Franc Pelko, člani Novograda Novo mesto; Alojz Zupančič, član Novograda Novo mesto; Silvester Tomšič, Alojz Lenarčič, Kristina Mihalič in Anton Može, člani IMV Novo mesto; Franc Košmrlj, član Industrije obutve Novo mesto; Alojz Novak, član Osnovne šole Grm; Marija Boh, Ivan Vidmar in Vinko Krnc, člani Novolesa Straža; Levko Florjančič, član Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Herman Binkovski, član IMV Novo mesto; Ljubo Rabič in Ivan Vidic, članica Pionirja Novo mesto.

Janez Ponikvar, Tončka Gorjanc, Silvester Novak, Silvo Staniša, Martin Povše, Zofka Vene, Božo Tratnik, Vladimir Brinac, Ciril Pirnar, Dubrovka Bulič, Bojan Zefran, Jože Hočevar in Jože Lokovec, člani Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Franc Pirc, Marija Boh, Rudolf Muhič, Srečko Jordan, Drago Krstinc, Marjan Zupančič, Darko Vidic, Jože Grubar, Anton Dular, Vida Vidic, Jože Hrovat, Anica Serceļ, Martin Sepaher, Jože Košmrlj, Anton Vidmar, Anica Rajk, Anton Bobnar, Viktor Foršček, Anica Zadnik, Franc Pestotnik, Silvo Palčič, Jože Avguštin, Breda Bele, Fanika Muhič, Milka Kulovec, Milena Zupančič, Vera Gnidovec, Majda Gorše, Milena Kraševac, Vinko Zaletelj, Marjan Dragman, Slavko Fink, Anton Lukšič, Franc Berkopec, Ivan Kulovec, Ciril Brus, Stanislav Saje in Ivan Hrastar, člani Novolesa Straža; Ivan Ašič, Alojz Kavčček, Srečko Kotnik, Rozalija Planinšek, Jože Berkopec, Ivo Hidek, Pavla Pangrc, Jože Knafeljc, Marija Bozovičar, Anica Ban in Slobodan Zupunski člani Novoteksa Novo mesto; Janez Jerman, član IMV Črnomelj; Jože Dežman, član Iskre Novo mesto; Franc Dragan, Janez Kopina, Anton Gregorič, Franc Zupančič, člani IMV Novo mesto; Miroslav Ajdišek, Brane Škrubelj, Bojan Korelec, Emil Matko, Bogdan Stukelj, Miran Petek, Miro Avguštinčič, Sašo Majerle, Brane Šertelj, Darko Bartelj, Mirko Kralj, Alojz Klemenčič, učenci Šolskega centra za kovinsko stroko Novo mesto; Jože Kopina, član Novograda Novo mesto; Anton Čopič, član Pionirja Novo mesto; Janez Bradač, član Kovinarja Novo mesto; Cilka Pršina, članica Bora Dolenjske Toplice; Ivan Šporar, član Gorjancev Straža; Marjan Gorišek, Vlado Štrucelj, Anton Husič, Stanko Grdiša, Peter Tkalič, Anton Grahek, Jože Črnič, Srečko Gorše in Tone Dajčman, člani Belta Črnomelj; Angela Selič, Anica Stukelj, Kristina Veselič, Anica Jankovič in Marija Simonič, člani Belta Črnomelj; Alojz Avbar, obrtnik iz Bršlina; Katica Adlešič, članica Breda Črnomelj; Bogomir Novak in Franc Zupančič, upokojenca iz Črnomlja; Jože Kocjan, član Rudnika Kanižarica; Stanko Klepec, član Elektro Črnomelj; Franc Sikošek, sofer iz Črnomlja; Ziga Klun, Boris Sikonja, Stane Dražumerič in Alenka Lovše, dijaki črnomaljske gimnazije; Ivan Kapušin, član PL Brežice; Viktor Avsec, član Novoteksa Novo mesto; Janez Kump, upokojenec iz Obrha; Peter Vipavec, član Belta Črnomelj.

Ivanka Rozman, Janez Janežič, Franc Vidmar, Franc Slapničar, člani Novolesa Straža; Marija Rozman, članica Lekarne Novo mesto; Ana Kralj, Jože Smrekar, Franc Pavlin, Anton Junc, Tončka Jane, Slavka Mohar, Jože Konček, Franc Ribič, Franc Kavšek, Ivan Radoš, Jože Žugelj, Janez Počrvina, Ida Springer, Jože Cimermančič, Anica Novak, Janez Umek in Slavko Šterbenec, člani Novoteksa Novo mesto; Ivan Božič, Viktor Brulc, Anton Bojanc in Miro Fink, člani IMV Novo mesto; Marija Sivak, Anton Sajevec, Anton Zore, Martina Ribič, Jožica Blažič in Stanka Fink, člani Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Marjan Kovačič, Franc Plantan, Anton Bukovec, Zdenka Pevec, Jože Novak, Jože Abram, Franc Ferencik in Ivan Zibera, člani Ele Novo mesto; Franc Kuzma in Jože Srebrnjak, člana Standarda Novo mesto; Branko Šeruga in Franc Markovič, člana Gorjancev Straža; Franc Kraševac, član Elektro Novo mesto; Marija Bevc, Vinko Šrpčič, Pavle Gostečnik, Milka Gabron, Vida Gorenc, Pavel Jakop, Matjan Graf, Zdenka Gomeželj, Tatjana Košir, Zdenka Rajer, Damjana Kotar, Marija Štamcar, Brane Brkič in Tatjana Savnik, dijaki novomeške Gimnazije; Ivan Črnogelj, član IMV Suhor; Slavka Božič, fotografka iz Črnomlja; Slavko Šeruga, član hotela Grad Otočec; Zvone Šeruga, študent iz Sela pri Ratežu; Franc Radi, Gašper Pelko, Rajko Livio, Boris Kušer, Andrej Simičič, Mira Mugerli, Jožica Rus, Stane Jerkovič in Franc Fink, dijaki Kmetijske šole Grm.

Jože Bašelj, kmet iz gornjeje Kamenja; Marija Zarabec, Tone Kovač, Anica Modic, Martina Vink, Marija Šiler, Štefka Kulovec, Slavko Čečelič, Milka Grlic, Joža Mejač, Mirko Mohar, Brane Avbar, Jože Mali, Anton Novak, Franc Bogolin, Viljem Udovc in Majda Soln, člani Novoteksa Novo mesto; Vid Golob in Anton Marolt, člana Ele Novo mesto; Jože Novak, delavec iz Zabje vasi; Stefan Kavšek, član Elektro Novo mesto; Štefka Ivančič, članica Industrije obutve Novo mesto; Slavka Jerman in Jože Pirnar, člana Laboda Novo mesto; Albin Kastelic, Miha Markovič, Danijel Kum, Jože Bobnar, Anica Šenica in Jože Novine, člani Novolesa Straža; Franc Kren in Stevo Vukčević, člana Gorjancev Straža; Kristina Matko, članica IMV Novo mesto; Anton Brulc, član Gostinske šole Novo mesto; Ivan Šimc, član G. G. Novo mesto; Rajko Rukšič in Pavla Lavrin, člana Splošne bolnice Novo mesto; Vesna Zvar, Milena Deržič, Anica Bogolin, Ivanka Perko, Belinda Šmalc, Jerneja Šterk, Metka Hervol, Marija Kočevar, Marija Zadravec, Boža Zorič, Jelena Štampalija, Alojz Hanov, Sonja Jerman, Majda Kartuš, Lidija Stoičev, Janja Kožameļ, Mira Zeleznik, Marija Tomše, Zeljka Tomažin in Vesna Petrič, dijaki Šole za zdravstvene delavce Novo mesto; Jože Stefančič, Ana Bartolj, Ivan Sinkovec, Boris Jakše, Anton Plut, Jože Šuklje, Jože Rajer, Jože Štrukelj, Anton Vlahovič, Ivan Jakše, Janez Mihelčič, Alojz Lužar in Leopold Zalec, člani IMV Semič; Milan Jamnikar, Bojan Putrah in Alojz Malnar, člani Pionirja Novo mesto; Vinko Zarkovič, član Obratnega komunalnega podjetja Črnomelj; Alojz Kocjan, Jože Stepan, Matija Filak, Jože Vrtin, Franc Šneler in Martin Jesih, člani Kovinarja Črnomelj; Jože Pavlakovič, član Novoteksa Vrnica; Stanislav Benčič, član Zaveza za požarno varnost Novo mesto; Marjan Petrov, član Iskre Novo mesto.

PREKLICI

OPOZARJAM, da imata zakupnika poseda in hiše Vrhpce št. 18 TASEO HAMDO in VERONIKA edina pravico obdelovati in sekati v gozdu. Vsakega zasačenega v gozdu bosta prijavi oblasti. Pooblaščenec odsotnih lastnikov odvetnik Vladimir Legan, Zagreb, Karasova 5, telefon 643-570.

OPOZARJAM VSE, naj ne kupujejo predmetov, ki jih prodaja moj mož Mijo Francič, in sporočam, da nisem plačnica njegovih dolgov. Anka Francič, gozdni obrat Sentenart pri Brežicah.

OBVESTILA

NUDIM VSE VRSTE ROLET, ZALUZIJE, PLATNE NE ZAVESE VSEH BARV. IZVRŠIM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KRATKI DOBARNI ROKI, CENE SOLIDNE. NAROČILA PREVZEMATA BOGO RADL, ZABJA VAS 15, NOVO MESTO, IN IGNAC PRIJATELJ, KVEDROVA 8, KRŠKO.

VAJAVNO

VSEM, ki so priskočili na pomoč ali kakorkoli pomagali pri obnovi škrednja, ki mi je pogorel, posebno tov. Kranjčiču se iskreno zahvaljujem. ALOJZ BARBO, Mali Kal 7, Mima peč.

Namesto cvetja na grob pokojne mu Jožetu Plešku z Otočca poklanjajo vaščani Otočca 150,00 din Zvezi slepih Novo mesto.

ČESTITKE

NADVSE dobremu možu, očku, bratu, svaku, stricu LOJZETU SKUBICU z Gor. Kamenc 6, želi jo za njegov 50. rojstni dan mnogo sreče in zdravja v krogu svoje družine in da bi bil vedno tako dober, žena Tina, hčerki Mojca in Silva, Murgļev ata, sestra Marija, svak Jože in nečak Jožko.

NADVSE DOBRI sestri, svakinji in zlati teti MARIJI PISTOTNIKI in njenemu možu Jožetu želijo srečno vrnitev v Kanado brat Lojze, svakinja Tina, nečakinji Mojca in Silva ter Murgļev ata.

DRAGI mami ELIZABETI OVNIČEK iz Novega mesta, Karlovska

cesta 5, za njen 80. jubilej dan veliko sreče, zdravja in da bi bila še mnogo let med nami, želi hčerka Cirila z možem Francijem ter hčerko Alenko in Mojco. Čestitki pa se pridružujejo še hčerke Angela, Lojzka in Joža z družinami.

DRAGI mami in omici IVANKI GRILL iz Herrenberga v Zah. Nemčiji vse najboljše za njen praznik, da bi ga še velikokrat praznovala med nami, ji želi sin z družino. Atu pa čimprejšnje okrevanje.

DRAGI mami MARTINI VOLK iz Cateja pri Brežicah za njeno dvojno praznovanje veliko sreče in da bi bila še mnogo let med nami, želi hčerka Fanika. Čestitki se pridružujejo mož Franc, hčerka Erika z družino in sin Rafko.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dobrega sina, brata in strička

STANETA METELKA

dipl. ing. strojništva

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje, darovali pokojniku vence in cvetje in ga pospremili do njegovega mnogo preranega zadnjega doma. Posebno se zahvaljujemo Inštitutu Jožef Stefan, Patentni pisarni Ljubljana, kolegom iz študentskega doma, Klubu belokranjskih študentov, kolektivu ISKRA iz Semiča, Plutovim in Francki Saje ter vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam globoko pretreseni, stali ob strani. Najlepša hvala govornikom Jožetu Plutu in kolegu iz Ljubljane ter kaplanu za opravljeni obred. Se enkrat vsem skupaj iskrena hvala!

Žalujoci: mama Angela, oče Vinko, brat Marjan z družino in drugo sorodstvo

Kot pri Semiču 17, Frankfurt.

ZAHVALA

3. novembra 1974 smo pokopali v 88. letu starosti našega dobrega očeta, starega očeta, tasta in prijatelja

JOŽETA MUČA-BABOŠEVEGA

iz Gornje Lokvice pri Metliki, udeleženca Oktobrske revolucije 1917

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče k Trem faram. Iskrena zahvala tudi vsem, ki so darovali cvetje na njegov grob. Posebej se zahvaljujemo še tovarišem Kepicu, Matkoviču in Pezdircu za njihove poslovilne besede, občinskih družbeno-političnih organizacijam, lokviškim gasilcem, krajevni skupnosti, vaščanom in metliški godbi.

Žalujoci: sin Tone, snaha Vida, vnuki Tonček, Jožek in Majda ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

Minilo je leto dni, odkar nas je v 54. letu starosti 7. novembra 1973 nenadoma zapustil naš dragi mož in atek

FRANC KLOPČIČ

V naših srcih je še vedno neotolajljiva bolečina. Hvala vsem, ki se ga še vedno spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

Žalujoci: vsi njegovi

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekle, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zivič. UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Primo, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustreznega drugega valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 68 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglaš do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 do 1.1. 1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročeni rokopi sovi in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 16.00, 18.00, 19.30 in ob 20.00.

ČETRTEK, 7. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Beseda in glasba. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Čuden: Primeri uspešne govedoreje na kmetijah v hribovitih krajih. 12.40 S pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 "Vrtljak" 18.35 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampača. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 23.05 Literarni nokturno.

s področja obdelave tal. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtljak" 19.40 Minute s triom Avgusta Stanka. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 Popevke z jugoslovanskih studiev.

TOREK, 12. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - Kmetijski industrijski kombinat v Vojvodini. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Cvetko Velikonja: Goyitveni in sečnospravilni načrt v gozdni proizvodnji. 15.45 "Vrtljak" 18.05 V terek nasvidenje. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 23.05 Literarni nokturno.

SREDA, 13. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Nada Zorko: Kako dosežemo visoko nesnost kokuši. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Loto vrtljak. 19.40 Minute z ansambлом Francija Puharja. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 S festivalov jazza., 14. NO-

RADIO BREŽICE

ČETRTEK - 7. novembra: 16.00 - 16.30 - Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. Nove plošče RTB 16.30 - 17.00 - Aktualnost tedna, obvestila in reklame 17.00 - 18.00 - glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA - 9. novembra: 16.00 - 16.30 - Malo za vas - nekaj za vse 16.30 - 17.00 - Sobotno kramljanje, Jugoton vam predstavlja 17.00 - 17.30 - Kronika, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam. Za naše najmlajše 17.30 - 18.00 - Domače zabavne na val 19.2 m

NEDELJA - 10. novembra: 10.30 - Domače zanimivosti - Beseda delegatov in delavcev o kongresu slovenskih sindikatov - Za naše kmetovalce: dipl. veterinar Janko Vizjak - Telesna temperatura pri domačih živalih - Brežiški komunisti o integracijskih procesih - obvestila, reklame in sponzorirane kinematografov - 12.00 - 15.30 - Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK - 12. novembra: 16.00 - 16.30 - Napoved programa in srečanje s kvintetom Jožeta Kampača, Poročila, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Novo v knjižnici 16.30 - 17.00 - Tedenski športni komentar, obvestila, reklame in filmski pregled 17.00 - 18.00 - Mladi za mlade

SEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo Stopnjo - Slovenci na Koruškem pod pritiskom nacizma. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz 12.40 S pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 Vrtljak. 17.20 iz domačega opernega arhiva. 18.35 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov 23.05 Literarni nokturno.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Danica Krošl iz Sentenarta - Karmen, Martina Hodorovka iz Gorice - Marjana, Stefica Simek iz Gređic - Anđelka, Nada Kordoska iz Brežic - deklico, Marta Stanič iz Mrzlega Polja - dečka, Dragica Novosel iz Malega vrha - dečka, Pavica Skok iz Bregane - deklico, Stefica Vidrih iz Pokleka - deklico, Terezija Lehpamer iz Slave gore - dečka, Marija Iliš iz Slogoskega - dečka. ČESTITAMO!

BR. KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se poškodovani in iskali pomoči v naši bolnišnici: Hotko Sonja, učenka iz Kapel, ugriznil jo je pes v levo nogo. Trs Radivo, avtomehanik iz Starš pri Mariboru je padel z motorjem pri Moto-krosu in si poškodoval glavo. Zgalin Darko, sin delavca iz Podgorja - ugriznila ga je svinja v levo stegno. Zokalj Marija, gospodinja iz Breganskega sela se je poparila s kropom po desni nogi. Gerjevič Anton, sin kmeta iz Arnovega sela si je poškodoval glavo pri delu s traktorjem. Šintič Marija, upokojenka iz Ključa je padla po stopnicah in si poškodovala glavo. Juren Silvester, delavec iz Bregane si je pri prometni nesreči poškodoval glavo.

UMRLI SO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Pisanski Franc, kmet iz Viher, star 74 let; Trbuha Franjo, delavec iz Kapelskega vrha, star 53 let; Baznik Marija, gospodinja iz Drnovega, stara 68 let.

SREDA, 13. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.50 TV v šoli: Otroški vrtec (do 11.20) (Bg) - 15.25 TV v šoli: Glasbeni pouk, Otroški vrtec (Lj) - 16.30 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.50) (Bg) - 17.05 Zgodba o deklici Margareti, barvni film (Lj) - 17.35 Mozaik (Lj) - 17.40 Obzornik (Lj) - 17.55 Rokomet Jugoslavija - reprezentanca sveta - prenos (Lj) - v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Na lovu - celovečerni barvni film (Lj) - 21.45 Propagandna oddaja (Lj) - 21.50 Miniature: Tomaž Pengov, barvna oddaja (Lj) - 22.10 TV dnevnik (Lj).

ČETRTEK, 14. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 9.35 Francoščina (do 10.10) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.30 Francoščina - ponovitev (do 16.10) (Bg) - 16.30 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.50) (Bg) - 17.35 T. Selišk: Bratovščina Sinjega galeba - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 M. Vitezič: Dimitrije Tucović - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 21.10 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.20 Četrtekovi razgledi (Lj) - 21.50 J. Haydn: Godalni kvartet, barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj).

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Bukovec iz Mrtvic - Simona, Marija Koz iz Martinje vasi - Simona, Majda Macedoni iz Smarjete - Jožeta, Zdenka Horvat iz Leskovca - Tomija, Ivanka Cvetkovič iz Gribelj - Srečka, Katarina Škof iz Dragomlje vasi - Antona, Justina Iskra iz Otočca - Petra, Martina Lekše iz Močvirja - Nevenko, Anica Kužnik iz Zelezna - Silva, Milena Zupančič iz Gotne vasi - Andreja, Ana Murn iz Repč - Andrejo, Justina Rifelj iz Kotov - Ludvika, Rezka Zupančič iz Curovega loga - deklico, Ramiza Čaušević iz Gornje Strabe - Edito, Terezija Repše iz Podboršta - Ireno, Marija Bizjak iz Veniš - Janeza, Ana Gabriel iz Trebnjega - Aleša, Justina Maver iz Gradenca - dečka, Frančiška Pucelj iz Škocva - dečka, Jožeta Švalj iz Globočič - deklico, Anica Veselič iz Črnomlja - dečka, Marija Bačar s Hriba pri Orehku - dečka, Cvetka Pucelj iz Dolnjega Kota - deklico, Karolina Peteh iz Bedna - dečka in Marija Sever iz Gornjega Vrhpolja - Marinko.

PETEK, 8. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - Jesenska. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Slavko Gliha: Kakšen je napredek poljedelstva v Sloveniji. 12.40 Popevke brez besed. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 - 16.50 "Vrtljak". 16.50 Človek in zdravje. 18.15 "Signali". 19.40 Minute z ansambлом Vilija Petriča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20.21.50 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 9. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Colnerič: Ugovotivne in sklepi s simpozija o rezi vinske trte. 12.40 Ob bistrem potoku. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 Vrtljak. 17.20 Gremo v kino. 19.40 Minute z ansambлом Bojana Adamiča in Milana Ferleža. 19.50 Lahko noč, otroci! 21.30 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 10. NOVEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke - Mrgarethe Jehn: Je gospod Smirek deževnik? 9.05 Še pomnite tovariši! 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 - 18.00 Nedeljsko športno popoldne. 18.04 Radijska igra - Alphonse Daudet: "Lek prečastitega očeta Levčnika". 19.50 Lahko noč, otroci! 23.05 Literarni nokturno.

PONEDELJEK, 11. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Tatjana Štupica: Pregled novosti

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo pirkovič: o svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

17

Brat Danilo je leta 1936 z dvema drugima predstavnikoma organizacije TIGR podpisal v Parizu sporazum o sodelovanju s Komunistično partijo Italije. Po vdoru Italijanov v našo domovino je ljubljanska kvestura razpisala zanj, bodisi živega ali mrtvega, visoko nagrado. Moral se je nenehoma skrivati. „Večkrat si je nalepil brado in brke, vzel v roko starčevsko palico in 'ves izčrpan' hodil na organizacijske sestanke," pravi neki vir. (Alojz Zidan, Tigr in NOV, TV - 15, 20. in 27. avg. 1968.) Moral se je umakniti v ilegalo. Po izdaji so ga Italijani že 13. maja 1941 v Češarkovi gozdni koči na Mali gori pri Ribnici obkolili. Kočo so napadli štirje karabinjerji in trije stari jugoslovanski orožniki. Z Zelenom sta bila Primorec Ferdo Kravanja in učitelj Anton Majnik iz Volč na Tolminskem, ki je pred fašisti pribežal v Ribnico in tam poučeval v šoli. Italijani so se boja bali. Napadal je orožniški komandir Jože Pišorn. Zaletel se je v vrata, ki so popustila, sam pa je bil težko ranjen v spodnji del trebuha. Karabinjerji so klicali na pomoč sardinjske grenadirje iz Ribnice, ki so kočjo z metalci min razdejali. Zelena so v ruševinah našli mrtvega. Kravanja je bil s prestreljenimi pljuči ujet, laže ranjeni Majnik pa je na poti v Ribnico Italijanom ušel in mu je neki gozdar verige presekal. Pozneje, 21. septembra 1943, je Majnik kot partizan padel v Ribnici.

Tudi Kravanja je Italijanem iz bolnišnice pobegnil in leto pred koncem vojne v partizanih na Paljevem pri Gorici našel junaško smrt.

Visokorastli, plavalasi, vitki in širokopleči Milovan Zelen podolgastega obraza je postal partizanski terencec z ilegalnim imenom Skala. Za spremljevalca si je bil izbral terencec Silvana Gorskega, črnolasega fanta srednje postave. Njegovo pravo ime je bilo Silvo Klavčič, doma pa je bil iz Kamnika, Fant ni slutil, s kom se družil.

Prvič je Skala govoril na velikem ljudskem zborovanju pred pleterskimi samostanskimi vrati o pripravljajočih se ljudskih odborih Osvobodilne fronte. Straže so stale pri samostanskem transformatorju ob cesti, ki pripelje od Šentjerneja, in na dostopih iz Drče, od koder bi prav tako lahko vdrli Italijani. (Franc Verbič, Sela pri Pletarjah, 10. julija 1961.)

Na poznejšem mitingu v sušilnici lesa pri pleterski žagi v Gorenjem Vrhpolju je govoril Silvan Gorski. Zelen se je oglašal bolj malo. Nekaterim se je zdel že nekam potuhnjen. Gestapovec je vasknega zaščitnika Jožeta Hudoklina - Jernečkoveca zaupno vpraševal po „nezanesljivih" ljudeh. Iskal jih je in si iz njih pletel mrežo zaupnikov in obveščevalcev. V Vrhpolju si je pridobil Franca Pavlina, gorečega legističnega terencec in poznejšega vodnika italijanske vojske na njenih plenilskih pohodih (padel pa je kot legistični oficir pri Gabrjah). Predvsem pa se je Skala oprl na Boltesovo hišo v Gabrjah, iz katere je neka partizanska brigada še leta 1944 prestregla pošto Nemcem, ki so bili obkoljeni v Novem mestu. (Franc Okički, Gornje Vrhpolje, 30. okt. 1956.)

AGENT GESTAPA POBEGNE K BELIM

Po partijski konferenci na Cinku prvi teden v juliju (1942) si je bil komisar Gorjanskega bataljona Anton Šuštaršič - Tine Zeleznik že čisto na jasnem, da se pod imenom „Stajerski bataljon" skriva zahrbtna belogardistična tolpa. Pa tudi student Ivan Majnik - Džems je v Beli krajini že zbiral oddelke za obračun z razbojniki.

V napad na Št. Jošt je 9. julija iz Mihovega krenil tudi ves Gorjanski bataljon. Zelen si je od nekega orožnika naglo izprosil dobro puško.

Drugi dan so iskali prostovoljca, ki bi šel pred bataljonom pripraviti novo taborišče. Predvsem bi bilo treba izkopati dimni rov za kuhinjo, ki ne bi smela z dimom izdajati položaja. Ponudil se je Zelen. S seboj je vzel Lojzeta Čukajno - Džura. Odpeljal ga je na Hrušico, češ da bosta tam dobila kramp in lopato.

V Brulčevem mlinu je gestapovec gospodinja ukazal, naj pripravi ocvrta jajca. Tedaj so vdrli legisti. Zelen se je vrgel na Čukajno in ga razorožil. Zvezanega so odgnali v taborišče pri Št. Joštu. Džuro si je moral sam izkopati grob. Zvezanega so vrgli v šotor, kjer so že trije ujeti in zvezani partizani čakali, da jih bodo ustrelili. Po drugih poročilih so jih privezali k drevesom, kar je bilo bolj v navadi.

Džuro ni ničesar razumel. V tem taborišču je bil veđdar že nekoč kot kurir. S temi „partizani" se je še pozneje srečal v hudi tridnevni bitki pred kresom na Ratežu, kjer je pod ruševinami minirane italijanske postojanke poginilo štirideset fašistov v črnih srajcah.

Čukajne je bil ujet podnevi 10. julija. Ponoči je opazil, da je beli stražar potegnil iz strojnice zapirac in zadremal. Proti jutru ga je poklical in prosil, naj ga spusti na potrebo. Priložnost je Džuro izkoristil in pobegnil. S strojnico brez zapiraca ne bi legist mogel streljati, tudi če bi hotel. Pozneje je Čukajne menil, da mu je legist namenoma ponudil priliko, da se reši. (Franc Marc, Mihovo, v oktobru 1956. - Jože Bakše, Kira, 23. junija 1963.)

V soboto, 11. julija (1942) popoldne, je Majnik - Džems z Belokranjci napadel legiste, ki so se bili za obrambo Št. Jošta vkopali pod Zajčjim vrhom. Ponoči je Gorjanski bataljon začel obkoljevati taborišče pri Št. Joštu. Legisti so se iz obeh taborov izmuznili in zbežali. Na položaju pod Zajčjim vrhom so partizani odkrili še čisto svež grob neznane žrtve. V zemlji pod grobom sta ležala dva zaboja topniških granat razpadle stare jugoslovanske vojske.

V gozdu pri Št. Joštu se je nudil človeku grozljiv prizor. Mlado gabrovo drevo, debelo za moško roko, je bilo upognjeno kot za lovsko past. S sredine loka sta viseli dve žici. Tla pod njima so bila vsa krvava. Tu in tam so bili sledovi še čisto sveže pene. Tri komaj prižgane cigarete je očitno odvrnel krvnik. Nekaj korakov vstran je bil drugi svež grob. Truplo je bilo čisto črno, pokrito s podplutbami ali morda ožgano.

Vredno je živeti

— Dragi Karel, saj te sploh poznali nismo, — so mu med stiskom roke presenečeno zatrjevali njegovi tovariši in sovaščani, zbrani na slavlju, ki ga je jubilarju priredila krajevna skupnost Senovo za njegov 70. rojstni dan. Ceravno ga mnogi med njimi poznajo že trideset let, vedo le za polovico življenja tega revolucionarja in borca za pravice delovnega človeka.

Karel Šterban ima za seboj težko življenje. Zibelka mu je tekla v revni kmečki družini v vasi Belo pri Sv. Jederti nad Laškim. Starše je izgubil zelo zgodaj. Očeta mu je pobrala italijanska fronta v prvi svetovni vojni in kmalu nato je umrla še mati. Štirje otroci so ostali sami. Odšli so po svetu s trebuhom za kruhom.

Karla je zaneslo med rudarje v Hrastnik. Tam je začel svojo revolucionarno pot, tam se je povezal z delavci, ki so se združevali v taboru izkoriščanih. Naš jubilar se je hitro včlanil v delavsko izobraževalno skupnost Iskra, ki so jo razpustili 1922. leta zaradi komunistične usmerjenosti. Toda Karel ni odnehal. Včlanil se je v kulturno-prosvetno društvo Vesna, ki ga je 1924 doletela enaka usoda. Član SKOJ je mladi Šterban postal isto leto, v Komunistično partijo pa je vstopil 1928. Bil je neutrujen sindikalni delavec, od 1926. leta dalje pa aktiven član Zveze

rudarjev Jugoslavije. Nelehnno se je boril za boljše delovne in življenjske pogoje rudarjev. Kot komunist je sodeloval pri vseh štrajkih od 1922 dalje. Neštetokrat so ga aretirali in zaprli že pred vojno, pozneje pa tudi Nemci, ki so ga hitro spoznali za sovražnika fašizma.

V hrastniškem rudniku je 1940. leta izgubil delo in tako se je znašel z družino na cesti brez vsega. Novembra isto leto se je zaposlil v senovskem rudniku. Takoj po prihodu na Senovo je postal sekretar partijske organizacije Senovo-Brestanica. Po okupaciji Nemcev mu je Slavko Šlander sporočil zapušno nalogo — pripravo odpora proti sovražniku. Karel je delo veštno opravil. Izkazal se je pri ustanavljanju trojke, kakor tudi pri vseh drugih nalogah vse dotlej, dokler ga partija ni poklicala v partizanske vrste. Tam se je njegova delavnost podvojila. Opravljal je številne odgovorne dolžnosti tja do osvoboditve.

V povojnih letih pa se je ves predal obnovi domovine in ustvarjanju novih socialističnih samoupravnih odnosov. Tovariš Karel je zglede komunistični, ki je vztrajal na svoji premočrtni poti tudi v najtežjih časih. Nič ga ni zlomilo, nič odvrnilo od cilja, za katerega je danes prepričan, da je bilo vredno živeti.

J. TEPPEY

Na Muhaberju ni miru

Štirje Romi so 4. novembra zvečer vlomili pri Katarini Žnidaršič in od nje zahtevali puško

Občani Muhaberja so že naveličani soseske na Zabjaku. Ne samo da jim Romi dan na dan jemljejo pridelke, kradejo kure, temveč postajajo čedalje bolj nasilni.

4. novembra kmalu po 19. uri so prišli k hiši Katarine Žnidaršič štirje Romi. Lastnica je opazila, da vdirajo v klet, in ker se jih je bala, je zaklenila hišo ter stekla k sosedu po pomoč. Čez čas je Žnidaršičeva v spremstvu sosede prišla nazaj, med-

tem pa so se Romi polotili že hiše. Eden je razbil šipo na oknu in zlezal v sobo, kjer je vlomil v omaro in vse premetal. Drugi Cigan je od Žnidaršičeve zahteval puško. Ker je ni imela, ji je grozil z batinami. Tretji Rom je bil oborožen s puško in je z njo tudi dvakrat ustrelil. Najbrž zato, da bi ženskama vtil strah.

Ko je Žnidaršičeva videla, kaj vse počno, je začela kričati in jim je zagrozila z miličniki. Potem so se ne ljubi gostje umaknili proti Zabjaku, ona pa je vsa prestrašena zares iskala pomoči na milici. Kdo so nasilneži in vlomilci, še raziskujejo, najbrž pa ne bo dolgo, ko se bodo znašli za zapahi.

Porušeni jez ob Malnarjevi domačiji v Belici pri Osilnici v kočevski občini. (Foto: T. Ožbolt)

Potok Belica je odnesel jez

Zdaj ogroža še hišo - Kdo bo pomagal lastniku?

Potok Belica, v katerega se zlivajo številni hudourniki s planin, je pogolobil vodno korito za več metrov in pretrgal pregrado, ki je več stoletij služila Malnarjevemu vodnemu mlinu in žagi v Belici. Letošnje poletje je deroča voda pretrgala jez in odnesla okoli pet tisoč kubičnih metrov materiala. Hkrati je zagrozila, da v prihodnje spodkoplje še novo Malnarjevo hišo.

Prizadevni dvaindvajsetletni gospodar Branko dela kot tesar pri gradbenem podjetju Zidar Kočevje in zabije vsak dinar v ta dom. Oče Miha, ki je bil oficir JLA, je umrl kmalu po vojni, deda Miho pa so mu

21. julija 1942 ustrelili Italijani. Stric Jože je padel kot četni komandir v Ljubljanski brigadi, svak Tonček Poje pa je bil tudi partizan. Za posledicami vojne je umrl v tej hiši, kjer je živel. Kot zidar je veliko prispeval k obnovi požganih vasi. Vsa družina je bila partizanska. Nazadnje je na domu ostala samo mlada vdova Ančka s tremi mladoletnimi otroki. No, zdaj je zagospodaril mlad, vzoren fant in priden ter varčen delavec.

Po vodnem razdejaju je zaprosil za pomoč krajevno skupnost in občino. Do sedaj ni prišel razdejaja še nihče pogledat. Voda je odnesla že več jezov na Cabranki in Kolpi. To slabi gospodarsko moč in ogroža lepoto krajev. Verjetno je kje kak organ, ki je dolžen preprečevati erozijo, urejati hudournike in od-

pravljati take posledice. Preprost človek ga sam ne bo znal najti, zato je gotovo dolžnost krajevne skupnosti in občine, da mu pri tem pomagajo.

T. O.

SKOČIL V KRKO

V torek, 5. novembra, okrog 18. ure je s kandijskega mostu skočil v Krko 18-letni Božo Tratnik iz Irče vasi, zaposlen v tovarni zdravil Krki. Ljudje so videli, da je najprej čez ograjo zagnal svoj ponny, potem je skočil še sam. Videli so tudi, da je po vodi nekaj časa plaval, nato pa izginil pod gladino. Gasilci so preiskali domala vsa Krko, vendar fanta do srede dopoldne še niso našli.

TAT V CERKVI

3. novembra je vlomilec obiskal novomeško frančiškansko cerkev. Vdril je v mizo, kamor ljudje dajejo denar za časopise, in odnesel za okrog 300 din gotovine.

Medvedek Brundo ustreljen

Protest podmladkarjev društva za varstvo živali

25. oktobra je član lovske družine Kočevje ustrelil medvedka Brunda, poznanega tudi bralcem Dolenskega lista po vragolijah, ki jih je uganjal od koč pri Jelenovem studencu pa tja do Mahovnika in Podgorške ulice.

Smrt priljubljene medvedka je v mestu ob Rinži vzbudila val protestov, člani podmladka društva za varstvo živali na osnovni šoli v Kočevju pa so lovski družini Kočevje poslali protestno pismo z naslednjo vsebino:

„Izvedeli smo, da ste priljubljene medvedka Brunda usmrtili. Ne želimo razpravljati o nujnosti odstrela, nikakor pa ne moremo mimo bahaštva lovca, ki je Brunda ustrelil in ustreljenega junaško razkazoval po mestu. Večina prebivalcev obsoja tako postavljanje lovca ob trofejo, saj je bil Brundo na pol udomačen medved.“

Parada z ustreljenim Brundom po mestu je bila zelo neokusna in meče slabo luč na lovsko družino Kočevje.“

V celoti se strinjam s člani podmladka društva za varstvo živali na osnovni šoli v Kočevju. Menim celo, da je tako dejanje vredno le konfederca, ne pa člana zelene bratovščine.

FRANCE BRUS

VLOMISLI PAR NA SENOVEM

Med 31. oktobrom in 1. novembrom je bilo vlomljeno v remontno delavnico Rudnika Senovo. Skozi razbito steklo se je tat splazil v stavbo, odnesel pa je vrtni stroj in električni brusilni stroj, vredna okrog 6.000 din. Miličniki iz Krškega so ugotovili, da sta bila tu na delu brčkone dva: 23-letni Anton Ošljaj s Senovega in njegova pomočnica E. M., prav tako iz tega kraja. Dva dni zatem so ju že prijeli in odvedli k preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča v Novem mestu.

Prejšnji teden se je v uredništvu oglasil Franc Robek s Trške gore z živim modrasom. Skoraj pol metra dolgo strupenjačo je zagledal za podom njegov 8-letni sin Drago, nato pa sta ju skupaj ujela v precep. (Foto: S. Mikulan)

VSE ZA HIŠO

Med razpravo o stanovanjskih zadevah na zadnji seji zbora združenega dela občine Ribnica je predsednik zbora Vinko Mate zaneseno vzkliknil:

„Reči moram, da stanovanjske zadeve najceneje rešujemo z zasebno gradnjo. Vsak zasebni graditelj je heroj! V zasebno gradnjo vlaga vse, kar ima...“

Potem je malo zastal in zajel zrak, predsednik občinske skupščine Ciril Grilj pa je izkoristil to priložnost in dodal:

„... in vse, cesar nima.“

PARTIZAN IN MEDVEDEK

Lutkovno gledališče Kočevje je začelo z delom v novi sezoni. V kratkem bodo člani tega gledališča ponovili lutkovno igrice domačina Danila Škulja „Tonček-partizan“. Pripravljajo tudi novo igrice „Medvedek na obisku“, ki jo bodo prikazovali občinstvu ob novoletnih praznikih.

V. I.

OBNOVITI STARO CERKVICO

Klub osilniške doline, ki zbira denar za obnovo kulturnega spomenika v vasi Ribjek ob Kolpi, je po podatkih TKS Kočevje, ki je tudi prispevala del denarja, zbral že 5.500 din. Pri obnovi več 100 let stare cerkvice bosta pomagala tudi ZKGP Kočevje in Kulturna skupnost Slovenije.

V. I.

VRTEC IN PROMET

Vodstvo vzgojnovarstvene ustanove „Čebelica“ v Kočevju že dalj časa razmišlja o gradnji poligona za prometno vzgojo predšolskih otrok. Napraviti nameravajo igrišče s hišicami in malimi cestami z vsemi prometnimi obeležji, znaki, semafori in podobnim. Pri gradnji jim bo verjetno pomagala tudi krajevna skupnost.

V. I.

ARTIČE IN KAPELE

Med najboljša društva prijateljev mladine so se uvrstile Artiče, Brežice in Dobova. Pri podružničnih šolah se je povzpelo na prvo mesto društvo iz Kapel, na drugo Mrzlava vas in na tretje Bušča vas. Tekmovanje je trajalo leto dni. V akcijah je ta časodelovalo nad tri tisoč mladih in prijateljev mladine.

V.P.

OKRADENI ŠTUDENT

Janez Zupančič iz Jablana je 3. novembra zvečer parkiral avto pred kinom KRKA v Novem mestu, nekdo pa je v avto vdril in odnesel potovalko s prehrano in skripti.

MEDVEDI PRIHAJAJO

Po neuradnem mnenju se po gozdovih okoli Ortneka potepa sedem medvedov, kar je lepo število. Zima pritiska, pa si tudi oni žele preskrbeti ozimnico. Naberajo pač tam, kjer se kaj dobi.

Tako je minuli teden prišel medved v Otavice pod Malo goro k Štirnovim, kjer imajo tudi nekaj čebel. Kaže, da je bil ljubitelj „sladkega življenja“, saj si je privoščil kar štiri panje. Nato je še malo poropotal okoli hiše in se obližujoč vrnil v gozd, kjer je prav gotovo poročal o slastni pojedini. Medvedom pride vse prav: med, hruške, jabolka, orehi, kure, pa tudi česa večjega se lotijo, samo da jim bo prijetnejše zimsko spanje.

Medvedi so sedaj siti, brezobzirni in čuječi bolj kot mi. Kljub visokim cenam si hočejo izsiliti brezplačno ozimnico.

Tudi lovci bi morali na pogon. Ponujajo se jim bogate trofeje!

V. PREZELJ

Čuvaj bo postal zdravnik

Človekova volja zmore mnogo

Primorski dnevnik je nedavno poročal o poljskem čuvaju Pavlu Ferlugu iz Opčin pri Trstu, ki je letos kot privatist maturiral na tržaškem liceju in bi se rad posvetil študiju medicine, čeprav ima že družino in je star 38 let.

Ferluga ima za sabo dokaj težko pot. V mladih letih je bil bolan na pljučih, tako da je moral iskati zdravja po raznih zdraviliščih tja do svojega 20. leta. Končno so ga v Ljubljani in Sežani pozdravili. Potem se je zaposlil, se poročil in si ustvaril družino. Bil je med drugim pomožni delavec pri gradbenem

podjetju, zdaj pa je poljski čuvaj.

Delo in družina sta mu onemogočila redno šolanje, nista mu pa mogla vzeti veselja in trdne volje do samoizobraževanja. O tem priča tudi njegovo stanovanje s knjižnico, ki je dobro založena s knjigami filozofske vsebine in vsakovrstnimi znanstvenimi razpravami. Slike na stenah pa kažejo, da se Ferluga s pridom ukvarja tudi s slikarstvom. Tako je na državnem tekmovanju v Firencah, ki se ga je udeležilo 250 slikarjev, bil nagradjen s srebrno kolajno.

Poleg tega se Ferluga zanima zlasti še za arheologijo in paleontologijo. Ko je poslušal na univerzi predavanja iz paleontologije, to je vede, ki proučuje živalstvo starejših dob naše Zemlje, je spoznal veliko ljudi, ki so študirali medicino. Mnogi med njimi so bili, ko so začeli študirati, celo nekaj let starejši, kakor je zdaj Ferluga. In prav to mu je vilo vero, da tudi zanj še ni vse izgubljeno.

Zato se je odločil, da se tudi sam vpiše na medicino, čeprav je ta študij med težjimi in najdaljšimi, in tako postane zdravnik, kar je njegov življenjski cilj.

do vino po tri dinarje za dva deci. V torek sem bil v družbi znancev, in ko je pričel natak kar pisati po listu papirja, sem odšel na stranišče. Tudi moje pijačo so plačali znanci. V sredo sem bil skorajda šokiran: moji prijatelji, h katerim sem hotel prisesti v gostilni Pri treh kegljih, so vstali in zapustili zakajeni prostor, še preden sem se položil na stol, po sestanku me tovariši, s katerimi sem sedel ves popoldne, niso povabili na večerjo kot navadno, ampak so mi namesto naravnega zrezka zaželeli: lahko noč.

Tedaj sem se nehal razburjati zaradi izgube idej, sem pa začel tuhtati, kje bi se honorarno zaposlil, da bi lahko hodil z ramo ob rami s tovariši.

TONI GASPERIC

Kozerija

O GROZA, IZGUBIL SEM IDEJE!

Prebudil sem se in ugotovil, da imam v glavi temo. Črno kot pod zemljo. Niti najmanjši žarek zdrave razsodnosti se ni sprehajal pod mojo lobanjo. Grozen občutek je to, vam rečem. Lotila se me je panika in malo je manjkalo, da nisem na stečaj odprl okna in se položil na asfalt pod njim.

Pa me je le zadržala misel, ki se je priklatila od nekod v moje skutaste mozgane: „Postoj, človek! Res si humorist, toda tudi brez idej boš lahko živel!“ Pa poskusimo, saj to vendar ni greh.

Brez kakršnekoli ideje sem se klatil po svetu, hodil v službo in glej čudo: sodelavci so me pričeli vedno prijazneje gledati, da, celo prijazneje kot takrat, ko sem predlagal, da bi

lahko delali za prizadete državljane še kakšno prosto soboto. Ta ideja se mi je zdelala, osebno, seveda, skorajda genialna. No, humana pa res.

Presenetilo me je, kljub prvotnemu razočaranju, da ni nihče niti opazil, da, celo nihče ni posumil, da sem ostal čez noč brez idej. Prazen kot prazna vreča, kot sod pred novo trgatvijo. Tovariši, s katerimi sem se srečeval po sestankih, mi niso dali na znanje niti z najmanjšim namigom, da so opazili, kako sem postal puhel, brez soli, kako nič ne predlagam, izboljšujem, kako ne sodelujem v vročevrtnih razpravah o delitvi stanovanj. Dovolj jim je bilo že to, da sem telesno prisoten in da sem enakega, če ne že istega mnenja kot oni.

Od časa do časa je kdo po-

ložil svojo roko na mojo ramo, kar je pomenilo, da sem dober dečko in ne morda kakšen zgar, ki je dopoldne jezen nase, popoldne pa na ves svet. Moram vam reči, da sem živel kot „bubrek v loju“ in da je odsotnost idej vplivala na mojo telesno težo: postal sem lepo okrogel in stavi, da je tista okrogla luna, ki so jo kričali otroci na trgu kar tako, letela name. Toda — nič zato.

Pred tednom dni je bilo, ko sem brskal po hlačnih žepih, da bi odkril drobiž, ki bi ga koristno porabil za dva deci. Toda žepi so prazno boljščali vame, da me je postalo skoraj strah. Niti prevrtane pare ni bilo v mojem stanovanju. Do plače pa je še celih deset dni.

Priznam. Tovarniški kurir mi je v ponedeljek plačal mla-